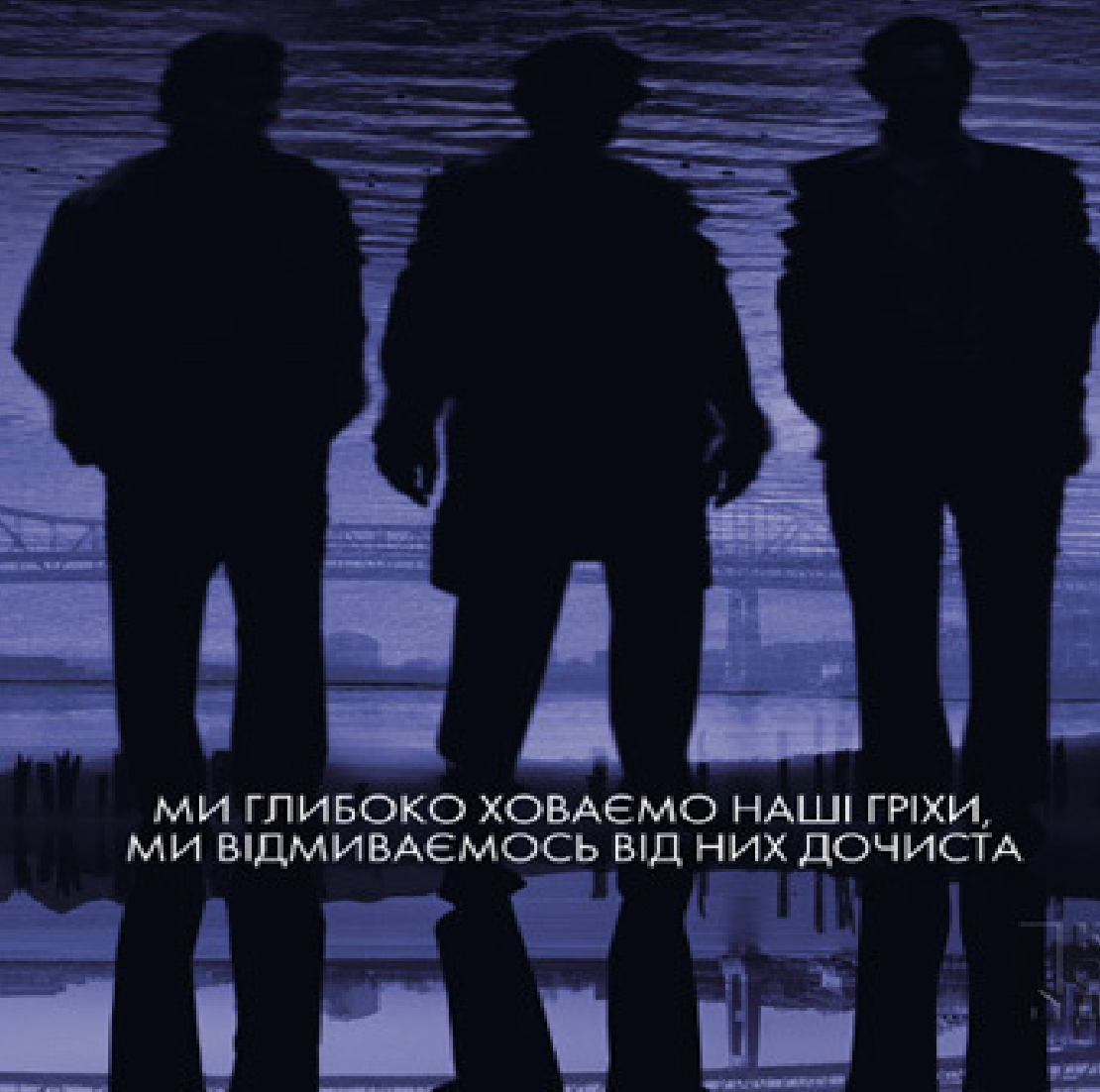

СВІТОВИЙ БЕСТСЕЛЕР

ДЕННІС ЛІГЕЙН

МІСТИЧНА РІЧКА

МИ ГЛИБОКО ХОВАЄМО НАШІ ГРІХИ,
МИ ВІДМИВАЄМОСЬ ВІД НИХ ДОЧИСТА

ACTIVE
ONLINE
RELEASING

Денніс Лігейн

Містична річка

© Dennis Lehane, 2001

© Dennis Lehane, 2010

© Pete Dexter, 1983

© Easy Money Music, 1981

© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2016

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2016

Обережно! Ненормативна лексика!

Містична річка

Присвячую моїй дружині Шейлі

Він не розумів жінок. Не так, як не розуміють їх бармени або комедіанти, а так, як бідняки, які не тямлять, що гроші треба заощаджувати. Ви можете день при дні стовбичити біля «Банку Жирарда», та все одно довіку не збагнете, що діється всередині. І тому, будьте певні: вам доступні лише крамниці мережі «Севен-Ілевен».

Піт Декстер. Кишеня Бога

Немає вулиці з німим камінням.
Немає будинку, де не лунало б відлуння.

Ґонґора

I

Про хлопців, які втекли від вовків (1975)

1 Пагорби й Низина

Коли Шон Дівайн і Джиммі Маркус були дітьми, їхні батьки працювали на цукерковій фабриці Колмена й завжди приносили із собою додому запах гарячого шоколаду. Він став невідмінною прикметою їхніх одягу, постелей і вінілових сидінь у їхніх автомобілях. У кухні в Шонового батька пахло ескімо, а в його ванній смерділо ірисками Колмена. На той час, коли їм зрівнялося по одинадцять років, Шон і Джиммі так зненавиділи все солодке, що пили лише чорну каву без цукру й ніколи не їли десерт.

Щосуботи Джиммів батько навідувався до Дівайнів випити пива з батьком Шона. Він брав із собою Джиммі, й, поки кухоль пива не перетворювався на шість кухлів плюс дві або три порції міцного охолодженого віскі, хлопці гралися на задньому подвір'ї. Вряди-годи до них приєднувався Дейв Бойл, малий із тонкими, як у дівчини, зап'ястками й слабким зором, що розповідав їм усілякі анекдоти, яких той наслухався від своїх дядьків. По той бік завіси на кухонному вікні вони могли чути сичання пива, коли відкривалися банки, раптові вибухи брутального реготу й клацання запальничок, коли містер Дівайн і містер Маркус закурювали свої «Лакі-Страйк».

Шонів батько, високий, білявий, мав добру роботу, він працював продавцем. Шон не раз бачив, як легка, безтурботна батькова усмішка гасила роздратування матері, неначе він натискав усередині неї на якогось вимикача. Батько Джиммі працював вантажником. Він був невисокий на зріст, його темне сплутане волосся спадало йому на лоба, а очі, здавалося, весь час подавали якийсь сигнал. Він умів

надзвичайно швидко пересуватися. Заледве встигали ви кліпнути очима, як він уже опинявся під протилежною стіною кімнати. Дейв Бойл не мав батька, лише кількох дядьків, і єдиною причиною, чому суботу він проводив у товаристві двох хлопців, була його звичка прилипати до Джиммі, як пушинка. Він бачив, як той виходить із хати з батьком, і, засапавшись, підбігав до їхнього автомобіля та запитував «Джиммі, ти куди?» зі слабкою надією в голосі.

Усі вони жили у Східному Бакінгемі, на захід від центру, в безпосередній близькості від тісних крамниць на розі, напхон напханих усіляким крамом, маленьких гральних майданчиків і різницьких крамниць, де у вітринах висіло м'ясо, з якого скапувала кров. Бари тут мали ірландські назвища, а на узбіччях хідників стояли припарковані «Доджі-Дарти». Жінки ходили в хустках, зав'язаних на потилиці, а сигарети носили в грубо пошитих цигарницях зі штучної шкіри. Ще кілька років тому старших хлопців тут виловлювали просто на вулицях і забирали на війну. Через рік або рік із лишком вони поверталися худі й похмурі або й зовсім не верталися. Удень матері гортали газети, шукаючи повідомлення про здешевлення товарів. Увечері батьки вирушали до барів. Ніхто звідси ніколи не виїздив, окрім тих хлопців старшого віку.

Джиммі та Дейв жили в Низині біля В'язничного каналу на південь від Бакінгем-авеню. Вона була за якихось дванадцять кварталів від вулиці Шона, але Дівайни мешкали на північ від авеню, а Низина й Пагорби змішуватися не хотіли.

Не можна сказати, щоб Пагорби блищали золотом і сріблом. Але вони були заселені кваліфікованими робітниками, так званими «синіми комірцями», а біля простих будинків із гостроверхими дахами та рідкісних будинків вікторіанського стилю там стояли «шевроле», «форди» та «доджі». Люди на Пагорбах були власниками своїх будинків. А ті, хто жив у Низині, винаймали собі помешкання. Люди з Пагорбів ходили до церкви, збиралися гуртом, вивішували гасла на розі вулиць під час виборів. Тоді як мешканці Низини існували бозна-як, жили іноді, як тварини, по десятеро в одному

помешканні. Шон та його друзі в школі святого Майка називали Низину Вулицею для гумових чобіт. Родини тут жили іноді на допомогу з безробіття, дітей віддавали в безкоштовні школи. Дорослі часто розлучалися, тому багацько дітей росло без батьків. І якщо Шон ходив до парафіяльної школи в чорних штанах, чорній краватці та в синій сорочці, то Джонні та Дейв відвідували школу Льюїса М. Дьюї в Блакстоні в тих самих лахах, що їх вдягали надвір: це вважалося ознакою крутості, через що вони не змінювали одягу, бувало, по три дні, щоб не мерзнути. Адже тоді їх оточувала аура жиру – жирне волосся, жирна шкіра, жирні комірці й манжети. У деяких хлопців, що навчалися в школі Сент-Маркус, обличчя були всипані прищами, й вони рано кидали школу. Деякі дівчата приходили на випускні вечори в просторих материнських сукнях – либонь, щоб приховати свою уявну чи справжню вагітність.

Тож, якби не їхні батьки, ці хлопці навряд чи коли подружилися б. Протягом тижня вони не мали часу на розваги, та надходила чергова субота й неодмінно щось їм приносила – вони або гралися на задвірках, або колупалися в купах гравію біля Гарвест-стрит, або ж стрибали в метро та їздили до центру – не для того, щоб оглянути нові місця, а щоб натішитися поїздкою в темному тунелі під гуркіт двигунів і вищання гальм на поворотах та миготіння вогнів, від якого в Шона завжди перехоплювало дух. Джиммі все за іграшку. Бо якщо він і був знайомий з правилами поведінки – в метро, на вулиці, в кінотеатрі, – то ніколи цього не показував.

Одного разу на платформі станції «Південна» хлопчаки ганяли помаранчевий хокейний м'ячик. Джиммі не зловив м'ячика, якого кинув йому Шон, і м'ячик упав на рейки. Перш ніж Шон устиг подумати, як відреагує на це Джиммі, той стрибнув із платформи туди, де в сутіні бігали пацюки та миші й лежала небезпечна для життя третя рейка.

Люди на платформі немов подуріли: стрепенулися й ну на мигах та криками прохати малого піднятися назад. Обличчя в однієї з жінок посіріло, як попіл, коли вона впала навколішки й заволала:

– Негайно повернись сюди, негайно вернися, бодай тобі всячина!

До Шона долинув гуркіт, можливо, то підходив потяг від Вашингтон-сквер або гуркотили ваговози на горішній вулиці, й люди на платформі також його почули. Вони замахали руками, стали крутити головами, шукаючи полісменів з охорони метро. Якийсь чоловік затулив долонями обличчя своєї доньки.

Джиммі нахилив голову, шукаючи м'ячика в темряві під платформою. Він знайшов його й обтер грязюку на нім рукавом сорочки, не звертаючи уваги на людей, які позвішувалися з платформи й простягали йому руки.

Дейв штовхнув Шона ліктем і вигукнув:

– Ти коли-небудь бачив таке?!

Джиммі пішов поміж рейками до сходів у кінці платформи, де тунель розкривав свою чорну пашу, а тим часом ще гучніший гуркіт струснув станцію, і люди тепер стали вистрибувати й ляскати себе по стегнах. Джиммі йшов, не поспішаючи, потім глянув через плече, стрів Шонів погляд і всміхнувся.

– Він сміється, – сказав Дейв. – Либонь, геть із глузду зсунувся.

Коли Джиммі ступив на першу бетонну сходинку, кілька рук потяглися до нього й підхопили його. Шон побачив, як ноги йому звісилися ліворуч, а голова похилилась праворуч. Джиммі здавався таким маленьким і легким у руках великого чоловіка, неначе був наповнений соломою, проте знайденого м'яча притискав до грудей навіть тоді, коли люди підхопили його за лікті й він ударився підборіддям об край платформи. Шон відчував, що Дейв стоїть біля нього й тремтить усім тілом. Шон подивився на обличчя людей, які тягли Джиммі вгору, і вже не завважив на них ані стурбованості, ані страху, що їх спостерігав лише хвилину тому. Здавалося, вони були ладні вчепитися в Джиммі зубами, а потім забити його до смерті.

Люди витягли Джиммі на платформу й тримали, стискаючи його долонями за плечі, поки шукали очима того, хто підказав би їм, що робити далі. Поїзд прогуркотів по тунелю, й хтось заверещав від страху, а хтось інший засміявся – то був крикливий регіт, який

скинувся Шонові на ґелґотіння відьом навколо казана з чаклунським варивом, – бо потяг підїхав із протилежного боку станції, прямуючи на північ. Джиммі подивився в обличчя людям, які тримали його, ніби хотів запитати: «Ну, що, зїли?»

Дейв, що стояв поруч із Шоном, тоненько захихотів і переможним жестом підкинув угору руки.

Шон поглянув убік, не знаючи, як йому поставитися до всього цього.

Того ж таки вечора батько посадив Шона на стілець у своїй майстерні, яку він обладнав у підвалі та яка була тісно напхана чорними лещатами й банками з-під кави, що в них зберігалися цвяхи та шурупи, дощечками та планочками, акуратно складеними під прилавком, який ділив майстерню на дві окремі кімнати, молотки висіли на теслярських ременях, схожі на пістолети в кобурах, стрічкова пилка висіла на гачку. Шонів батько, який виконував усілякі замовлення сусідів, приходив сюди майструвати хатинки для пташок і полички, що їх прилаштовував на підвіконнях, щоб дружина ставила на них вазони з квітами. Тут-таки він спланував задній ґанок, який і збудував разом з друзями одного спекотного літа, коли Шонові зрівнялося лише п'ять років, і часто приходив сюди, коли хотів побути сам у тиші, а іноді, Шон це знав, коли важким духом дихав – на Шона, Шонову матір або на свою роботу. Хатинки для пташок – крихітні палаци Тюдорів, будинки колоніальної або вікторіанської архітектури, швейцарські шале – він складав у кутку підвалу, їх було так багато, що хіба в Амазонії жило стільки пташок, які могли б їх заселити?

Шон сидів на старому барному стільці й обмацував пальцями товсті чорні лещата, вимащені мастилом і обліплені тирсою, аж поки батько мовив:

– Скільки разів я повинен казати тобі про це?

Шон випустив лещата з руки, обтер мастило з долоні.

Батько підібрав кілька цвяхів, що лежали на прилавку, й поклав їх у жовту банку з-під кави.

– Я знаю, тобі подобається Джиммі Маркус, але, якщо ти хочеш із ним гратися, грайся неподалік від дому. Нашого дому, а не їхнього.

Шон кивнув головою. Сперечатися з батьком було марно, коли він говорив так спокійно й повільно, як зараз, коли до кожного слова, яке вилітало з його уст, здавалося, був прив'язаний камінь.

– Ми зрозуміли один одного? – Батько відсунув банку з-під кави праворуч і поглянув на сина.

Шон кивнув головою. Він дивився, як батько струшує тирсу зі своїх товстих пальців.

– А чи надовго?

Батько потягся рукою вгору й протер гак, забитий у стелю, від пилюки. Він згорнув пальцями пилюку в клубок і вкинув його в сміттєвий кошик, що стояв під прилавком.

– Сподіваюся, що надовго. І зятям собі, Шоне, ще одне.

– Я слухаю, тату.

– Навіть не думай говорити про це з матір'ю. Вона не хоче, щоб ти зустрічався з Джиммі після його сьогоднішньої витівки.

– Він не такий поганий. Він...

– А я й не казав, що він поганий. Він дикий, а твоя мати натерпілася в житті від диких людей.

Шон побачив, як щось блиснуло в батькових очах, коли той сказав «дикий», він знав, що на мить той перетворився на Біллі Дівайна, того самого, про якого Шон довідався з уривків розмов між своїми дядьками та тітками. «Колишній Біллі» називали вони його, «забіяка», як висловивсь одного разу Шонів дядько. Біллі Дівайн зник десь у ті часи, коли Шон ще й не народився, і на зміну йому прийшов цей спокійний ретельний чоловік із товстими й спритними пальцями, що набудував так багато пташиних хатинок.

– Не забувай, про що ми з тобою говорили, – сказав батько й плеснув Шона по плечу, дозволяючи йому піти геть.

Шон покинув батькову майстерню й вийшов у прохолодний підземний коридор, міркуючи, чи не з тієї самої причини компанія Джиммі подобалась йому, з якої його батько тішився товариством містера Маркуса, що з ним вони пиячили від суботи до неділі, регочучи надто гучно й несподівано, й чи не цього боялась його мати.

Минуло кілька субот, і Джиммі та Дейв Бойл прийшли в дім Дівайнів без батька Джиммі. Вони постукали в двері чорного ходу, коли Шон закінчував снідати. Він почув, як мати відчинила двері й привіталася тим чемним голосом, що ним вона промовляла до людей, яких не дуже хотіла бачити:

– Привіт, Джиммі. Привіт, Дейве.

Джиммі того дня поводився спокійно. Усе його завзяття, здавалося, згорнулося в клубок і застигло всередині нього. Шон, либонь, відчував, як воно стукало в стінки грудей Джиммі, а той ковтав повітря, щоби втримати його там. Джиммі здавався меншим, темнішим, він був неначе наповнена повітрям куля, яку прокололи голкою. Шон не раз бачив його таким раніше. На Джиммі іноді «находило». У таких випадках Шон щоразу замислювався, чи пильнує Джиммі бодай якимось напади такого настрою, чи вони стаються цілком несподівано, так само, як з'являється біль у горлі або як приходять кузини його матері, хочете ви їх бачити чи не хочете.

Коли на Джиммі «находило», Дейв зі шкіри пнувся, бо вважав, що в такі хвилини його обов'язок розвеселяти всіх, і сипав жартами, які зазвичай лише бісили людей.

Тепер, коли вони стояли на хіднику, міркуючи, що їм робити, Джиммі, весь зосереджений у собі, й Шон, який остаточно ще не прокинувся, і всіх трьох бентежив день, що здавався нескінченним, хоч і був обмежений довжиною Шонової вулиці, Дейв промовив:

– Чому собака так любить лизати свої яйця?

Ані Шон, ані Джиммі йому не відповіли. Вони чули це від Дейва тисячу разів.

– Бо він дістає до них язиком! – вигукнув Дейв і вхопився за живіт, ніби жарт був такий смішний, що завдав йому болю.

Джиммі підійшов до обгородженої стрічкою території, де міські робітники замінювали кілька тротуарних плит. Порвав стрічку з написом «Обережно!», яка окреслювала прямокутник навколо свіжого асфальту. Уперся кедми в стару плиту, знайшов паличку й став малювати на свіжому бетоні якісь візерунки, що здалися Шонові сухими пальцями старого діда.

– Мій тато вже не працює з твоїм.

– Чому?

Шон присів навпочіпки біля Джиммі. Він не мав палички, але хотів її мати, бо ж волів робити те саме, що робив і Джиммі, хоч і не знав навіщо, і хай би навіть батько відшмагав його за це.

Джиммі стенув плечима.

– Він був розумніший за них. Вони боялися його, бо він знав надто багато різних речей.

– Багато різних речей, – підтвердив Дейв Бойл. – Еге, Джиммі?

Еге, Джиммі? Еге, Джиммі? Дейв іноді був спроможний торочити те саме, як папуга.

Шон здивувався, *що* чоловік міг так багато знати про цукерки й чому це знання могло бути таким важливим.

– Що саме він міг знати?

– Як ліпше організувати виробництво, – не досить упевнено проказав Джиммі, а тоді стенув плечима. – Одне слово, він знав багато речей – і речей важливих.

– Он як.

– Він знав, як налагодити справу краще. Еге, Джиммі?

Джиммі ще трохи поколупався в свіжому бетоні. Дейв Бойл знайшов паличку й собі нахилився над м'яким бетоном, малюючи на ньому круг. Джиммі спохмурнів і відкинув свою паличку вбік. Дейв перестав малювати й подивився на Джиммі таким поглядом, ніби хотів запитати: я щось зробив не так?

– Ви знаєте, що було б лепсько зробити зараз?

Запитання Джиммі задзвеніло й зависло в повітрі, примусивши серце Шона затріпотіти, бо ж він знав, що «лепсько» в розумінні Джиммі було чимось геть інакшим, ніж у розумінні інших людей.

– Що?

– Покататися на машині.

– Та й справді, – повільно промовив Шон.

– Ми покаталися б у цьому кварталі, – сказав Джиммі, схопивши Шона за руки.

Про малювання на бетоні було забуто.

– Лише в цьому кварталі, – промимрив Шоні.

– Це буде круто, еге ж? – усміхнувся Джиммі.

Шон відчув, як усмішка розповзлася й на його обличчі.

– Це буде круто.

– Так круто, як у нас іще не бувало! – вигукнув Джиммі й навіть підстрибнув.

Він підсмикнув брови, подивившись на Шона, й підстрибнув знову.

– Не бувало! – вигукнув Шон, який уже відчував у руках велике автомобільне кермо.

– Так, так, так! – Джиммі штовхнув Шона в плече.

– Так, так, так! – Шон і собі штовхнув у плече товариша. Щось хвилювалося в ньому, кудись бігло, ставало все осяйнішим і блискучішим.

– Так, так, так! – підхопив Дейв і собі штовхнув Джиммі в плече, але не влучив.

А Шон навіть на мить забув, що Дейв поруч, – таке з ним часто бувало.

– Це напрочуд серйозно, напрочуд круто! – засміявся Джиммі й знову підстрибнув.

А Шон уже бачив, як усе відбувається. Вони сидітимуть на передньому сидінні, Дейв на задньому (якщо вони взагалі його візьмуть), двоє одинадцятирічних хлоп'яків, сигналячи своїм друзям, мчатимуть по Бакінгему, випереджатимуть старших водіїв, не

шкодуючи покришок, у хмарах пилюки й диму. Він відчував, як вітер залітає у вікно й куйовдить йому волосся.

Джиммі подивився вгору по вулиці:

– Ти знаєш когось, хто залишає тут ключі в машині?

Шон таких людей знав. Містер Гріффін клав їх під сидіння, Дотті Фьйоре зберігала в своєму бардачку, а старий Маковскі, який слухав Сінатрині записи надто гучно день і ніч, здебільшого залишав їх у замку запалення.

Однак, простеживши, куди дивиться Джиммі, й спинивши погляд на тих машинах, у яких зберігалися ключі, Шон відчув тупий біль десь під очима, неначе вулиця, залита сонячним промінням, що відбивалося від автомобілів, тиснула на нього, тиснула всіма своїми будинками, що стояли на Пагорбах, всіма своїми сподіваннями, які вона покладала на нього. Він не належав до тих дітей, які крадуть ключі від автомобілів. Він належав до тих дітей, які одного дня підуть навчатися до коледжу, щоб стати чимось більшим, аніж десятник чи вантажник. Отакі були його плани, й він вірив, що вони здійсняться, якщо буде терплячим та обачним. Це було схоже на те, щоб висидіти кіно до кінця, незалежно від того, чи буде воно нудним і нецікавим, бо в кінці це проясниться, чи ж ти побачиш щось несподіване й не жалкуватимеш, що згаяв стільки часу на перегляд.

Він мало не сказав цього Джиммі, але той уже йшов по вулиці, зазираючи у вікна автомобілів. Дейв біг слідом за ним.

– Що ти скажеш про оцей?

Джиммі поклав руку на автомобіль містера Карлтона «Бель-Ейр», і його голос відразу підхопив сухий вітерець.

– Джиммі, може, якось іншим разом? – сказав Шон, підходячи до нього. – Гаразд?

Обличчя Джиммі вмить прибрало змученого й роздратованого вигляду.

– Що ти хочеш сказати? Ми ж домовилися. Це ж буде очманіло цікаво. Ти хіба забув?

– Очманіло цікаво, – повторив Дейв.

– Ми ж навіть не дотягнемось до дошки приладів.
– А телефонні книги навіщо? – Джиммі всміхнувся в сонячному світлі. – Візьмемо їх у тебе вдома й підмостимо під зад.
– Телефонні книги, – повторив Дейв. – Чудова думка.
Шон витяг перед собою руки.
– Ні, й годі про це.
Усмішка зникла з обличчя Джиммі. Він подивився на Шонові руки так, ніби хотів відрубати їх по лікті.
– Не розумію, чому ти не хочеш повеселитися.
Він смикнув за ручку «Бель-Ейра», але двері були замкнені. У Джиммі затремтіли щоки й нижня губа, і він подивився на Шона таким тужливим поглядом, що Шонові стало його шкода.
Дейв зиркнув на Джиммі, а тоді на Шона. Він незграбно викинув руку й ударив Шона в плече.
– Чому ти не даєш нам добре повеселитися?
Шон не міг повірити, що Дейв його вдарив. Дейв!
Він штовхнув Дейва в груди, й той сів на землю.
Джиммі штовхнув Шона.
– Ти чого б'єшся?
– Він мене вдарив, – сказав Шон.
– Не бреш, – заперечив Джиммі.
Очі Шона округлилися від подиву, й очі Джиммі передражнили його.
– Він мене справді вдарив.
– Він мене вдарив, – пропищав Джиммі дівчачим голосом і знову штовхнув Шона. – Він мій падлючий друг.
– І я тобі друг, – передражнив Шон. – І я тобі друг. І я тобі друг.
Дейв Бойл підхопився на ноги й зареготав.
– Припиніть, – сказав Шон.
– Припиніть! Припиніть! Припиніть! – Джиммі знову штовхнув Шона, боляче надавивши кінчиками пальців йому на ребра. – Ану вдар мене, вдар! Ти хочеш ударити мене?
– Ти хочеш його вдарити?

Тепер уже Дейв штовхнув Шона.

Шон навіть не збагнув, як усе почалося. Він не пам'ятав, чому Джиммі ще більше розлютився, й не тямив, як Дейвові не забракло дурості штовхнути його вперше. Якусь хвилю вони стояли коло автомобіля, а потім несподівано опинилися посеред вулиці – й ось уже Джиммі тусає його й садить кулаками, а Дейв готовий допомогти.

– Ну ж бо, вдар мене, вдар...

– Я не хочу...

Джиммі знову штовхнув його.

– Ану вдар мене, боягузлива дівко!

– Джиммі, ми не можемо...

– Ні, не можемо. Ти неспроможний, Шоне, дати мені здачі, га?

Він хотів штовхнути Шона знов, але, спостерігши, як позад товариша до них по вулиці щось наближається, опустив руку, й дикий (але й стомлений, як тепер побачив Шон) вираз спотворив його обличчя.

Це був темно-коричневий автомобіль, довгий і з широким кузовом, схожий на той, у якому їздять полісмени, «плімут» чи щось таке. Його бампер зупинився біля ніг хлопців, і копи, яких було двоє, глянули на них крізь засклеєне вікно. Обличчя полісменів здавалися розмитими на тлі віддзеркалених дерев, що пропливали на склі.

Шон відчув, як досі такий приємний ранок зіпсувався.

Водій вийшов з автомобіля. Це був типовий коротко обстрижений блондин із червоним обличчям, у білій сорочці, чорній із позолотою нейлоновій краватці, з животом, що нависав над застібкою його пояса, немов купа млинців. Другий чоловік здавався хворим. Туго обтягнутий шкірою, зі стомленим обличчям, він підтримував голову рукою, зануривши її в своє масне чорне волосся, й поглядав крізь вікно на трьох хлопців, які підійшли до автомобіля з боку водія.

Кремезний полісмен зігнув палець і поманив ним хлопців до себе.

– Ви дозволите мені щось запитати у вас? – Він нахилився над своїм круглим черевом, і його величезна голова затулила Шонові

всю видимість. – Хлопці, ви вважаєте, що можна влаштовувати бійку посеред вулиці?

Шон помітив золотий жетон, закріплений на поясі біля товстого полісменового стегна.

– Не чую відповіді, – промовив полісмен, наставивши долоню за вухом.

– Ні, сер.

– Ні, сер.

– Ні, сер.

– То ви просто хулігани? Ось хто ви такі! – Він тицьнув своїм товстим пальцем у чоловіка, який сидів на місці пасажира. – Мені й моєму партнерові остогиділи хулігани, що лякають на вулицях пристойних людей. Вам зрозуміло?

Шон і Джиммі нічого не відповіли.

– Пробачте нам, – сказав Дейв Бойл, мало не плачучи.

– Хлопці, ви з цієї вулиці? – запитав великий полісмен.

Він ковзав поглядом по будинках на лівій стороні вулиці так, ніби знав тут кожного мешканця, і, якби малі набрекали, відразу забрав би їх до відділка.

– Так, – сказав Джиммі й подивився через плече на Шонів будинок.

– Так, сер, – підтвердив Шон.

Дейв не сказав нічого.

Коп подивився на нього згори вниз.

– Ти щось сказав?

– Що я сказав? – Дейв поглянув на Джиммі.

– Не дивися на нього. Дивись на мене. – Великий полісмен шумно видихнув повітря крізь ніздрі. – Ти живеш тут, малий?

– Що? Ні, не тут.

– Не тут? – Коп нахилився над Дейвом. – Де ти мешкаєш, синку?

– На Рестер-стрит.

Дейв усе ще дивився на Джиммі.

– Покидьки з халабуд на Низині вже проникли на Пагорби? – Червоні губи полісмена витяглися в трубочку, ніби він смоктав льодяник. – І напевне не для того, щоб робити тут щось корисне.

– Сер, ви про що?

– Твоя мати вдома?

– Так, сер.

Сльоза скотилася по щоці Дейва, і Шон та Джиммі відвернулися.

– От ми з нею поговоримо, розповімо, що витворює її хуліганистий син.

– Я нічого... Я нічого... – промимрив Дейв.

– Залазь сюди.

Коп відчинив задні дверці автомобіля, й Шон відчув запах яблук – гострі пахощі жовтня.

Дейв подивився на Джиммі.

– Залазь швидше, – сказав коп. – Чи ти хочеш, щоб я надів на тебе наручники?

– Я...

– Що таке? – Тепер коп не на жарт розлютився і вдарив кулаком по відчинених дверцятах. – Залазь, кажу тобі, в машину!

Схлипуючи, Дейв поліз на заднє сидіння.

Коп тицьнув своїм товстим пальцем у Джиммі й Шона.

– А ви підіть і розкажіть матерям, що ви тут витворяли. І щоб я не бачив більше ваших бійок на моїх вулицях.

Джиммі й Шон відступили назад, а коп сів у свій автомобіль і поїхав геть. Вони бачили, як автівка доїхала до рогу вулиці й звернула праворуч. Дейв, чия голова затемнилася відстанню, озирався на них. А тоді вулиця знов спорожніла й, здавалося, зааніміла після того, як хряснули, зачиняючись, дверці поліцейного автомобіля. Джиммі й Шон стояли там, де щойно був автомобіль, дивилися на свої ноги, угору й униз по вулиці, куди завгодно, тільки не один на одного.

Шон досі не міг позбутися відчуття, що їхній приємний ранок зіпсувався. У роті йому відчувався присмак брудних монет, а в

шлунку було таке, неначе його вишкребли ложкою.

Потому Джиммі сказав:

– Це ти все почав.

– Він усе почав.

– Ні, усе почав ти. Тепер його схопили, а в його матері не все гаразд із головою. Хтозна, що вона втне, коли двоє копів привезуть його додому.

– Я цього не починав.

Джиммі штовхнув його, а Шон і собі стусонув товариша у відповідь. За мить вони обоє качалися долі, гамселячи один одного.

– Гей!

Зачувши поклик, хлопці посхоплювалися, гадаючи знову побачити двох полісменів, натомість помітили містера Дівайна, який спускався східцями й прямував до них.

– Що ви, в біса, витворюєте?

– Нічого.

– Нічого.

Шонів батько спохмурнів, коли вийшов на хідник.

– Забирайтеся геть із проїжджої частини вулиці.

Шон і Джиммі перейшли до нього на хідник.

– Хіба вас було не троє? – Містер Дівайн подивився вгору по вулиці. – А де Дейв?

– Ти про що? – озвався Шон.

– Про Дейва. – Шонів батько глянув на сина та його товариша. – Хіба Дейва з вами не було?

– Ми билися посеред вулиці.

– Що ти сказав?

– Ми билися на проїжджій частині вулиці, й нас застукали копи.

– Коли це було?

– Хвилини п'ять тому.

– Ну, гаразд. Отже, вас застукали копи.

– І вони забрали Дейва.

Шонів батько знов глянув угору та вниз по вулиці.

- Що вони зробили? Забрали, кажеш?
- Щоб відвезти його додому, – пояснив Джиммі. – Я їм набрехав, що живу тут. А Дейв сказав, що мешкає в Низині, й вони...
- Про кого ви розповідаєте? Шоне, на кого були схожі ваші полісмени?
- Як це на кого?
- Вони були в одностроях?
- Ні, вони...
- Тоді звідки ви довідалися, що то копи?
- Не знаю. Вони...
- Вони що?
- У нього був значок, – промовив Джиммі. – На поясі.
- Який значок?
- Золотий.
- Ну, гаразд. А напис там якийсь був?
- Ти про що? – закліпав очима Шон.
- Про слова. Там були слова, які ти міг би прочитати?
- Ні. Я не пам'ятаю.
- Біллі!

Усі троє поглянули на Шонову матір. Вона стояла на ґанку з напруженим і цікавим виразом на обличчі.

– Послухай-но, люба. Зателефонуй до поліційного відділка, гаразд? Запитай, чи не заарештовували їхні детективи хлопця за бійку на нашій вулиці?

- Якого хлопця?
- Дейва Бойла.
- О, Господи! Його мати...
- Обмежмося поки що цим, гаразд? Послухаймо, що скаже поліція. Ти згодна?

Мати Шона повернулася до помешкання. Шон глянув на батька. Схоже, він не знав, куди подіти руки, й засунув їх до кишень, тому витяг звідти й обтер об штани. А далі проказав дуже тихо:

- Хай я буду проклятий.

І подивився в кінець вулиці так, ніби Дейв маячив на розі таким собі хистким міражем упритул за межами Шонового поля бачення.

– Він був коричневий, – промовив Джиммі.

– Ти про що?

– Про автомобіль. Він був темно-коричневий. Схожий, думаю, на «плімут».

– Ти помітив щось іще?

Шон спробував уявити собі ту картину, але не зміг. Вона була таким собі темним силуетом, що лише застеляв йому зір, але не проникав у нього. До того ж цей силует затуляли помаранчевий «пінто» місіс Раєн і нижній край її паркану, тож саму машину Шон роздивитися не міг.

– Вона пахла яблуками, – сказав він.

– Що?

– Та машина пахла яблуками.

– Яблуками? – повторив Шонів батько.

Через годину на кухні Шонового помешкання двоє інших копів ставили Шонові й Джиммі безліч запитань, а потім прийшов ще один чоловік і почав малювати зі слів Джиммі та Шона отих двох із коричневого автомобіля. Великий білявий коп здавався на малюнку ще підлішим, а його пика була ще ширшою, проте впізнати його можна було. Другий пасажир коричневого автомобіля, який весь час дивився кудись убік, узагалі ні на кого не був схожий, така собі пляма під чорним волоссям, бо Шон і Джиммі не могли як слід його пригадати.

Прийшов батько Джиммі й стояв у кутку кухні, він здавався сердитим і розгубленим, очі в нього сльозилися, і він розгойдувався, немов стіна хиталася в нього за спиною. Він не розмовляв із батьком Шона, й ніхто не озивався до нього. Він утратив притаманну йому спроможність до несподіваних рухів і здавався Шонові меншим, менш реальним, так би мовити, бо коли Шон дивився в іншому

напрямку, а тоді знов обертався до нього, той розчинявся, зливаючись зі шпалерами на стіні.

Після того як полісмени повторили свої запитання чотири чи п'ять разів, усі покинули будинок Дівайнів – копи, суб'єкт, який малював у своєму блокноті, Джиммі та його батько. Шонова мати пішла в свою спальню, зачинила за собою двері, й через кілька хвилин Шон почув її здушені схлипування.

Шон сів на ґанку, й батько сказав йому, що він не вчинив нічого поганого, вони з Джиммі повелися правильно, не дозволивши посадити себе в той автомобіль. Батько поплескав сина по коліну й сказав, що «все буде гаразд. Дейв увечері повернеться додому. Ось побачиш».

Потім батько замовк. Він цмулив своє пиво й сидів поруч із Шоном, але Шон відчував, що той кудись відійшов од нього, можливо, він був тепер у темній материній спальні або майстрував свої шпаківні в підвалі.

Шон дивився на вулицю, на ряди автомобілів, які блищали свіжою фарбою. Він усе казав собі, що це – усе це – частина якогось плану й має свій глузд. Він його просто ще не розумів. Хоч рано чи пізно зрозуміє. Адреналін, що нуртував у його жилах, відтоді, як Дейва забрали, а вони з Джиммі покотилися по асфальту, нарешті просочився крізь пори його тіла й зник, розтанув.

Він дивився на те місце, де він, Джиммі та Дейв побилися біля автомобіля «Бель-Ейр», і чекав, коли адреналін знову повернеться в ті місця його тіла, які він покинув. Він чекав, коли план зміниться й стане зрозумілим для нього. Він чекав і дивився на вулицю, відчував її гудіння й чекав далі, поки батько не підвівся й вони не повернулися в дім.

Джиммі повертався на Низину, йдучи слідом за своїм старим батьком. Той злегка хитався й докурював сигарети до самого кінця, засапуючись і говорячи сам до себе. Коли вони повернуться додому, батько, мабуть, відшмагає його, а мо', й не відшмагає, напевне

вгадати було важко. Після того як утратив роботу, він наказав Джиммі більш ніколи не ходити в дім Дівайнів, і Джиммі мав підстави припустити, що він відплатить синові за порушення його заборони. Утім, можливо, це станеться не сьогодні. Батько був у п'яному сонливому настрої, який більшою мірою означав, що він сяде за кухонний стіл, коли вони прийдуть додому, й питиме, доки не засне, поклавши голову на руки.

Про всяк випадок Джиммі тримався на кілька кроків позаду нього й підкидав у повітря м'ячика, ловлячи його в бейсбольну рукавичку, яку поцупив у помешканні Шона, коли полісмени прощалися з родиною Дівайнів (ніхто тоді не сказав жодного слова Джиммі та його батькові, коли вони йшли коридором до передніх дверей). Двері Шонової спальні були відчинені, й Джиммі побачив рукавичку, що лежала на підлозі, з м'ячем у ній. Він дотягся до рукавички рукою й підняв її, після чого вони з батьком вийшли надвір через парадні двері. Джиммі не мав найменшого уявлення, навіщо він украв рукавичку. Не заради ж тієї здивованої гордості, яка промайнула в очах старого, нехай чорти його візьмуть, коли син підібрав чужу річ.

Його вчинок був якось пов'язаний з тим, що Шон ударив Дейва Бойла й відмовився вкрати автомобіль та з деякими іншими пригодами, що сталися протягом того року їхнього приятелювання, а також із тим, як почувався Джиммі щоразу, коли Шон йому щось дарував – бейсбольні картки, половину цукерки, – адже будь-які подарунки від Шона Джиммі завжди сприймав як милостиню.

Коли Джиммі вперше підняв рукавичку й пішов із нею геть, він почувався на сьомому небі. Його опанувала гордість. Трохи згодом, коли вони перетинали Бакінгем-авеню, він відчув сором і збентеження, які завжди опановували його, коли він щось крав, гнів на обставини чи людей, що штовхали його на цей учинок. Потім, коли вони перетнули Крешент і вийшли в Низину, він знову пишавсь, коли дивився на засмальцьовані триповерхівки й рукавичку в своїй руці.

Джиммі поцупив рукавичку й через те мався зле. Шонові її бракуватиме. Але він украв рукавичку в Шона, який почне її шукати, і це його втішило.

Джиммі дивився, як його батько плентав поперед нього, й, здавалося, щосекунди старий шкарбан може впасти й перетворитися на калюжку, в якій він розчиниться. А Шона Джиммі ненавидів.

Він ненавидів Шона й з прикрістю згадував про те, що вони приятелювали. Малий знав, що поки й віку зберігатиме цю рукавичку, дбатиме про неї, не показуватиме її нікому й жодного разу не застосує цю клятву річ. Він помре раніше, ніж це станеться.

Джиммі дивився на Низину, що лежала перед ним, коли вони зі старим батьком пройшли під надземною залізницею й наблизилися до того місця, де вулиця Крешент опускалася вниз. Вантажні потяги з гуркотом проминали брудний майданчик, із якого автомобілісти дивилися кінофільми, не вилазячи з машин, та В'язничний канал, і він знав, відчував десь на споді серця, що ніколи вже не побачить Дейва Бойла. Коли Джиммі жив на Рестер-стрит, вони повсякчас щось крали. Джиммі вкрав триколісний велосипед, коли йому було чотири роки, а байк – коли йому зрівнялося вісім. У його батька поцупили автомобіль. А його мати стала сушити одяг в оселі, після того як багато речей у неї було вкрадено на підвір'ї. Коли в тебе щось крали, ти почувався геть інакше, аніж тоді, коли ти просто щось губив. Ти відчував глибоко в грудях, що воно вже ніколи до тебе не повернеться. Саме це Джиммі відчував, коли думав про Дейва. Можливо, тепер Шон саме так думав про свою бейсбольну рукавичку, стоячи над порожнім місцем на підлозі, де вона раніше лежала, знаючи, всупереч логіці, що він уже ніколи не триматиме її в руках.

І все це було тим більше сумно, що Джиммі любив Дейва, хоча й не міг пояснити, за що. Можливо, за те, що він умів завжди бути поруч, дарма що здебільшого ви не помічали його.

2

Чотири дні

Та виявилося, що Джиммі помилявся.

Дейв Бойл повернувся до місця свого проживання через чотири дні після того, як зник. Він приїхав на передньому сидінні поліційного автомобіля. Двоє копів, які привезли його додому, дозволили йому погратися із сиреною й доторкнутися до кулеметної гашетки, розміщеної під дошкою приладів. Вони нагородили його почесним значком, і коли привезли в дім матері на Рестер-стрит, репортери з газет і телебачення були вже там. Один із копів, офіцер Юджин Кубіякі, витяг Дейва з поліційної машини й, високо піднявши його ноги над хідником, поставив перед матір'ю, яка плакала, хихотіла й тремтіла.

Того дня на Рестер-стрит зібрався чималий натовп – батьки, діти, листоноша, двоє товстих братів, які володіли м'ясною крамницею «Свиняча котлета», що стояла на розі Рестер-стрит і Сідней-стрит, і навіть міс Павел, яка навчала Дейва й Джиммі в п'ятому класі місцевої школи. Джиммі стояв біля своєї матері, яка притискала голову сина до грудей і тримала вологу долоню в нього на лобі, неначе хотіла бути певною, що той не потрапить туди, де був опинився. Джиммі відчув напад ревностів, коли офіцер Кубіякі поставив Дейва на хідник і вони обидва засміялись, як давні друзі, а вродлива міс Павел заплескала в долоні.

«Мене теж мало не посадили в той автомобіль», – хотів сказати комусь Джиммі. А міс Павел він хотів це сказати дужче, ніж будь-кому. Вона була вродлива й дуже чиста, й коли сміялася, було видно, що один з її горішніх зубів трохи кривенький – для Джиммі це робило її ще вродливішою. Він хотів їй сказати, що його також мало не посадили в той автомобіль, і подивитися, чи вона обдарує його тим самим поглядом, яким дивилася тепер на Дейва. Він бажав сказати їй, що думає про неї весь час, і в своїх думках він старший і

може водити автомобіль, возити її в ті місця, де вона багато б йому всміхалася й вони влаштовували б пікнік, і все, що він казав би, розвеселяло її, вона сміялася б, показувала б свій симпатичний зубчик і доторкалася б до його обличчя долонею.

Джиммі бачив, що міс Павел почувається тут ніяково. Вона сказала кілька слів Дейвові, доторкнулася до його обличчя й поцілувала його в щоку – вона поцілувала його двічі, – потім підійшли інші люди, й міс Павел відступила вбік і стояла на розтрісканому хіднику, дивлячись на похилені триповерхівки та на їхні дахи, де листи толю загиналися вгору, відкриваючи дерево, що було під ними. Вона здавалася тепер Джиммі молодшою й водночас суворішою, чимось схожою на черницю. Міс Павел пригладила волосся, щоб воно краще прилягало до її одягу, й наморщила носика, немов щось неабияк її обурило.

Джиммі хотів підійти до неї, але мати й досі міцно його тримала, попри синові намагання випручатись. А тоді міс Павел рушила до перехрестя вулиць Рестер і Сідней, і Джиммі побачив, як вона розпачливо комусь помахала рукою. Схожий на хіпі молодик підїхав у жовтому кабриолеті з яскраво-червоними пелюстками квітів, намальованими на дверцятах, і міс Павел сіла в автомобіль. Вони поїхали геть, а Джиммі подумав: «Ні, не треба!»

Йому нарешті вдалося випручатися з лабетів матері. Стоячи тепер посеред вулиці й дивлячись на юрбу, що оточувала Дейва, він жалкував, що його не посадили в той автомобіль, адже в такому разі й він відчув би частину того захвату, який тепер цілковито дістався Дейвові, бо очі всіх людей тепер дивилися на нього, неначе він був чимось винятковим.

Усе це вилилося у велике свято, що відбувалося на Рестер-стріт. Кожен бігав від фотокамери до фотокамери, сподіваючись потрапити в програму телебачення або в ранкові газети, – атож, я знаю Дейва, він мій найліпший друг, я виріс поруч із ним, він чудовий малий, і дяка Богові, що з ним усе гаразд.

Хтось відкрутив пожежний кран, і вода бризнула на Рестер-стрит, немов зітхання полегкості. Діти покидали своє взуття в стічну канаву, позакочували штанці й заходилися танцювати під струменями води. Підкотили візок із морозивом, і Дейвові дозволили узяти додому те, яке найбільше подобалося йому. Навіть містер Пакіно, капосний старий удівець, який стріляв шротом у вивірок (а іноді й у дітей, коли їхні батьки не бачили) і вічно горлав на людей, щоб вони не шуміли, – навіть він відчинив свої вікна, поставив біля них гучномовці, й не стямалися люди, як Дін Мартін уже співав «Згадуйте про це», «Воларе» й багато іншого лайна, яке за нормальних обставин примусило б Джиммі плюватись, але сьогодні воно, схоже, пасувало до ситуації. Сьогодні музика пливла над Рестер-стрит як гофрований папір. Вона змішувалася з дзюрчанням води, що виливалася з пожежного крану. Кілька хлопців, які грали в карти в задній кімнаті м'ясної крамниці «Свиняча котлета», винесли надвір стола, який міг складатися, й портативну жаровню, а незабаром хтось виніс холодильники з пивом «Шліц» і «Наррагансет», і повітря виповнилось пахощами смажених хот-догів та італійських сосисок, духом розігрітого вугілля й відкритих пивних бляшанок, що нагадало Джиммі про Фенвей-парк, суботи влітку й радість, яка вихоплювалася з грудей, коли дорослі борюкалися й поводитись як діти, усі сміялися й здавалися молодшими, веселішими й щасливішими від того, що перебувають разом.

Саме тому Джиммі навіть після нападів чорної ненависті, як от до батька, коли той його шмагав, або коли в нього викрадали річ, яку дуже цінував, – саме тому йому подобалося жити й зростати тут. Бо саме тут люди могли раптово забути про цілий рік горя та прикростей, розбиті губи, неприємності на роботі, давні кривди й розслабитися так, ніби нічого поганого ніколи не відбувалося в їхньому житті. На День святого Патріка чи День міста, іноді на Четверте Липня або коли «Сокс» успішно виступали у вересневому чемпіонаті чи, як отепер, знаходили те, що було колективно втрачено, околиця вибухала шаленими веселощами.

На Пагорбах усе відбувалося зовсім інакше. Там також, звичайно, проходили святкування, але їх завжди планували заздалегідь, діставали обов'язковий дозвіл, кожен мусив дбати про те, щоб не подряпати чийось машину, не ступити на моріжок: «Будьте обережні, я щойно пофарбував цей паркан!»

А в Низині більшість людей не мала моріжків і майже всі паркани пообвалювалися – то якого біса! Якщо вам хотілося святкувати, ви святкували, бо, зрештою, хіба мало ви гарували минулого тижня? А сьогодні тут немає босів. Немає податкових інспекторів, немає жадібних лихварів. А щодо копів – то ось вони, копи, святкують разом з усіма: офіцер Кубіякі схопив прямо з жаровні гарячу й запашну сосиску, а його партнер запхав до кишені банку пива, щоб випити його потім. Репортери порозходились, і сонце вже котилося за обрій, забарвлюючи вулиці у той колір, який закликає людей вечеряти, але жодна з жінок не пішла готувати їсти, ніхто не повернувся в дім.

Окрім Дейва. Дейв пішов додому. Джиммі це помітив, коли вийшов із-під пожежного струменя, вичавив закоти штанів, одяг майку та став у чергу по хот-дог. Свято на честь повернення Дейва було в повному розпалі, але сам він повернувся додому, до матері, й, коли Джиммі подивився на вікна їхнього другого поверху, штори були опущені й ніяке світло крізь них не проникало.

Ці опущені штори чомусь знову спрямували його думки до міс Павел і до того, як вона залізла в той хіпі-автомобіль. Настрій йому геть зіпсувався, коли він пригадав, як вона затигла свою праву литку та щиколотку в машину, перед тим як зачинила за собою дверці. Куди вона подалася? Чи їхала вона тепер по шосе й вітер струменів по її волоссю, як музика струменіла тепер по Рестер-стрит? Чи в їхньому хіпі-автомобілі тепер сутеніло й вони мчали... куди? Джиммі хотів це знати, але потім йому перехотілося. Він побачить її завтра в школі, якщо тільки обоє не візьмуть вихідний, щоб відсвяткувати повернення Дейва, – і він її запитає, але таки запитувати, мабуть, не стане.

Джиммі взяв свій хот-дог і сів на бровку хідника навпроти Дейвового будинку, щоб перекусити. Коли він з'їв десь із половину, якась частина штори трохи піднялася й він побачив Дейва, що стояв у вікні, дивлячись униз, на нього. Джиммі підняв свій наполовину з'їдений хот-дог, вітаючи друга, але Дейв не захотів упізнати його, навіть коли товариш підняв свій хот-дог удруге. Дейв просто дивився вниз. Він дивився на Джиммі, й хоча той не міг бачити очей товариша, відчував, проте, що вони порожні. Порожні й осудливі.

Мати Джиммі сіла поруч на бровку тротуару, а Дейв відступив од вікна. Мати Джиммі була маленька тендітна жінка з білявим волоссям. Маючи надзвичайно тонку та ніжну статуру, вона рухалася так, ніби несла цеглу на кожному своєму плечі, й зітхала так часто й таким чином, що Джиммі не був певен, чи вона усвідомлювала, що з неї вилітає повітря. Він дивився на материні фотографії, зняті ще до того, як мати завагітніла ним, і вона здавалася не такою тендітною, як тепер, і набагато молодшою, зовсім дівчинкою-підлітком, якщо дивитися на неї під таким кутом зору. Її обличчя було круглішим на світлинах, без зморшок під очима та на лобі, й вона всміхалася гарною широкою усмішкою, яка лише здавалася трохи зляканою, а може, цікавою, Джиммі ніколи не міг цього достеменно визначити. Батько казав йому тисячу разів, що він мало не вбив матір, коли з неї вилазив, і вона стікала й стікала кров'ю, аж поки лікарі не стурбувалися, що вона ніколи не перестане кривавити. Після цього мати вся висохла, казав батько. І, звичайно, не могло бути й мови про інших дітей. Хто б іще захотів стерпіти таку муку?

Мати поклала долоню на коліно Джиммі й спитала:

– Як ти почуваєшся, Джі-Ай-Джо?

Вона завжди називала його різними назвиськами, які часто вигадувала на місці, й Джиммі здебільша не розумів, кого стосується ім'я, яке мати промовляла.

Він стенив плечима.

– Хіба ти не бачиш?

– Ти нічого не сказав Дейвові.

– Мамо, ти не давала мені й ворухнутися.

Мати зняла долоню з його коліна й обхопила себе руками, бо разом із сутінками похолоднішало.

– А згодом? До того, як він повернувся додому?

– Я побачуся з ним завтра в школі.

Мати засунула руку до кишені, дістала звідти свої сигарети «Кент» і закурила одну, видихнувши струмінь диму.

– Не думаю, що він завтра прийде до школи.

Джиммі доїв свій хот-дог.

– Якщо не прийде завтра, то прийде згодом.

Мати кивнула головою й видихнула з рота нову порцію диму. Вона поставила лікоть у розкриту долоню, курила й дивилася на Дейвові вікно.

– Як тобі велося сьогодні в школі? – запитала вона, хоч складалося враження, що відповідь не вельми її цікавить.

Джиммі стенив плечима.

– Добре.

– Я розмовляла з твоєю вчителькою. Вона дівчина розумна.

Джиммі не сказав нічого.

– Справді розумна, – повторила мати, видихнувши сіру стрічку диму.

Джиммі й тепер промовчав. Він майже ніколи не знав, що йому сказати батькам. Мати завжди така змучена, така виснажена. Дивиться на щось, чого Джиммі не бачить, димить сигаретами й ніколи не чує його з першого разу, доводиться їй повторювати. Батько був зазвичай у поганому гуморі й навіть коли нібито жартував, Джиммі знав, що будь-якої миті він може перетворитися на роздратованого пияка й дати Джиммі потиличника за слово, з якого ще півгодини тому посміявся б. Знав і те, що хоч би як він намагався прикинутися інакшим, мав таки в собі своїх батька й матір – йому були властиві тривалі материні мовчанки й несподівані напади батькового роздратування.

Коли Джиммі набридало уявляти себе бойфрендом міс Павел, він іноді намагався уявити собі, як би він почувався, будучи її сином.

Мати дивилася на нього тепер, заклавши сигарету собі за вухо, її маленькі очі чогось шукали.

– Ти чого? – запитав Джиммі й зніяковіло до неї всміхнувся.

– У тебе широка усмішка, Кассікусе Клею, – показала мати, усміхаючись у відповідь.

– Справді?

– Атож, справді. Коли виростеш, ти зламаєш не одне дівоче серце.

– Це добре, – сказав Джиммі, й обоє засміялися.

– Ти міг би бути трохи балакучішим, – сказала мати.

«І ти могла б», – хотів відповісти їй Джиммі.

– Утім, і це непогано. Жінки люблять мовчазних чоловіків.

Подивившись через материне плече, Джиммі побачив, як, спотикаючись, вийшов із хати батько, в пом'ятому одязі, з обличчям, розпухлим від сну або випивки, або того й того. Батько подивився на гулянку, що відбувалася перед ним, так, наче не тямив, із якого дива вона тут почалася.

Мати простежила за синовим поглядом, і, коли Джиммі знов поглянув на неї, вона, як і перше, здавалася змученою та виснаженою, усмішка цілком зійшла з її обличчя, й годі було повірити, що ця жінка колись ізнову спроможеться всміхатися.

– Я рада, Джиме.

Він любив, коли мати взивала його Джимом, він тоді почував себе так, ніби вони про щось домовляються.

– Чому?

– Тому, хлопче, що ти не поліз у ту машину.

Вона поцілувала його в лоб, і Джиммі побачив, як заблищали материні очі, тому вона підвелася й, обернувшись до чоловіка спиною, підійшла до інших матерів.

Джиммі поглянув угору й побачив у вікні Дейва, який знову дивився на нього. Тепер у кімнаті за товаришевою спиною горіло слабке жовте світло. Цього разу Джиммі навіть не намагався подати

йому знак. Поліція та репортери вже розійшлись, а вечірка набрала таких обертів, що вже, мабуть, ніхто не пам'ятав, із чого вона почалася. Джиммі відчував, що Дейв у тім помешканні сам-один, окрім своєї божевільної матері, оточений коричневими стінами й слабким жовтим світлом від гулянки, що відбувалася внизу надворі.

І він знову відчув радість, що не поліз у той автомобіль.

Зіпсований. Так сказав батько Джиммі його матері минулої ночі.

– Навіть якщо вони знайдуть його живим, він буде зіпсований. Він ніколи не стане таким, як раніше.

Дейв підняв одну руку. Він тримав її біля плеча й довго нею не рухав. Коли Джиммі махнув рукою у відповідь, то відчув, як його опановує смуток, проникає глибоко в душу, а потім перекочується по ньому дрібними хвилями. Він не знав, із чим пов'язаний той сум – із батьком, матір'ю, міс Павел, із цим місцем чи Дейвом, який тримає свою руку, стоячи біля вікна, й не опускає, – та хоч би що його спричинило – щось одне з того чи все разом, – цей смуток вже ніколи не покине його. Джиммі, який сидів на бровці хідника, мав одинадцять років, але він більше цього не відчував – він почувався старим. Старим, як його батьки, старим, як ця вулиця.

«Зіпсований», – подумав Джиммі й опустив руку на коліно. Він побачив, як Дейв кивнув йому головою, а тоді спустив штору й повернувся у своє тихе помешкання з його коричневими стінами та годинниками, що цокали. Джиммі відчув, як смуток закоренився в ньому, загіздився в його нутрошах, ніби знайшов собі теплий притулок. І хлопець навіть не спробував звільнитися від нього, бо якась частинка його єства розуміла – цього не позбудешся.

Він підвівся з бровки, не маючи найменшого уявлення, що робитиме далі. Джиммі відчув ту нестримну тривожну потребу щонебудь розбити або утнути щось надзвичайне й божевільне. Але потім його живіт забурчав, і він зрозумів, що досі голодний, тому пішов по ще один хот-дог, сподіваючись, що вони не закінчилися.

На кілька днів Дейв Бойл став невеликою знаменитістю і не лише місцевою, але й на весь штат. Наступного ранку «Рекорд америкен» дала такий заголовок: «Загублений хлопчик знайшовся». Фотографія на розвороті зображувала Дейва, який сидить на ґанку, його матір, що обхопила сина своїми худими руками, й цілий гурт усміхнених дітлахів із Низини, які кривлялися на фотокамеру обабіч Дейва та його матері, кожне веселе й радісне, крім Дейвової матері, в якої на обличчі застиг вираз жінки, що не встигла сісти на автобус холодного дня.

Через тиждень у школі ті самі хлопці, які були з Дейвом на фотографії на першій шпальті, почали дражнити його педиком. Дейв дивився в їхні обличчя й бачив у них вираз злості, яку вони, схоже, розуміли не краще за нього самого. Мати сказала йому, що вони почули це прізвисько від своїх батьків, тож хай не звертає на них уваги, мовляв, вони знудяться й забудуть про все та знову стануть його друзями наступного року.

Дейв кивав головою й думав, чи немає на ньому якого знаку – може, подряпини на обличчі, що її не міг побачити, – який вселяв кожному бажання скривдити його. Як і тим чоловікам в автомобілі. Чому вони обрали його? Як вони довідалися, що він полізе в їхню машину, а Джиммі й Шон туди полізти не захочуть? Коли Дейв озирався назад, ця пригода тепер уявлялася йому так. Ті чоловіки (він знав їхні імена чи принаймні імена, якими вони називали один одного, хоч і не здужав примусити себе користуватися ними) *знали*, що Шон і Джиммі не погодяться полізти в машину без бійки. Шон кинеться втікати до свого дому, горлаючи, а Джиммі – їм, либонь, довелося б побити Джиммі до непритомності, щоб затягти в машину. Вовчисько навіть сказав тоді в машині:

– Ти бачив того малого в білій майці? Бачив, як він дивився на мене, без найменшого страху, спокійнісінько? Коли дійде зросту, прибіє кого-небудь і не згає жодної ночі, думаючи про це.

Його партнер, Жирний Вовк, посміхнувся.

– Я не проти невеличкої бійки.

Вовчисько похитав головою.

– Він відкусив би тобі пальця, якби ти лиш потягнув його до машини. Ти й не помітив би, що залишився без пальця.

Дейвові допомагали клички, які він їм дав: Вовчисько та Жирний Вовк. Він тепер міг бачити їх як створіння, вовків, які ховалися в людському одязі, а себе – як персонажа в їхній історії: хлопця, якого викрали вовки; хлопця, який утік і через вологий ліс добіг до бензоколонки «Ессо»; хлопця, що залишався спокійним і хитрим і постійно шукав, як йому виплутатися з цієї халепи.

У школі, проте, Дейв був лише хлопцем, якого викрали, й кожен давав волю своїй уяві, намагаючись угадати, що сталося з ним за ці чотири дні. Одного ранку в туалеті семикласник, якого називали Молодшим Мак-Каффері, став до пісуара поруч із Дейвом і запитав:

– Вони дали тобі посмоктати?

Його друзі семикласники зареготали й стали цмокати.

Почервонівши, Дейв застібнув тремтливими пальцями ширінку й поглянув на Молодшого Мак-Каффері. Він спробував надати своїм очам погрозного виразу. Молодший Мак-Каффері спохмурнів і врізав йому ляпаса, відлуння якого прокотилося по всьому туалеті. Один із семикласників схопив ротом повітря, як дівчина.

Мак-Каффері промовив:

– Ти щось хотів сказати мені, педику? Хочеш, щоб я ще раз урізав тобі по пиці?

– Він плаче, – сказав хтось.

– Та й справді! – вигукнув Молодший Мак-Каффері, і сльози ринули Дейвові з очей.

Щока, яка спочатку зааніміла, тепер пекла, але він страждав не від болю. Біль ніколи йому дуже не допікав, і він ніколи від болю не плакав, навіть тоді, коли впав із велосипеда й пошматував собі щиколотку педаллю. Тоді довелося зшивати її – наклали аж сім швів. Він страждав від тих емоцій, що накочувалися на нього через хлопців. Ненависть, огида, гнів, зневага. І все було спрямоване на нього. Дейв не розумів чому. Адже він нікого не скривдив за все своє

життя. Проте вони ненавиділи його. І ця ненависть примушувала його почуватися сиротою. Він також чув себе смердючим, винним і нікчемним і плакав тому, що не хотів так почуватися.

Усі хлопці сміялися з його сліз. Молодший Мак-Каффері танцював навколо нього кілька хвилин, його обличчя кривилося, коли він зображував, як ридає Дейв. Коли той нарешті спромігся опанувати себе й лише іноді чмихав носом, Молодший ударив його знову, в те саме місце й так само сильно.

– Дивись на мене, – наказав Молодший, коли Дейв відчув, як його очі знову вибухнули слізьми. – Дивись на мене.

Дейв подивився вгору на Молодшого, сподіваючись побачити щось людське на його обличчі – співчуття або й жалість, – він віддав би перевагу жалості, натомість побачив зневагу й лютю.

– Авжеж, – сказав Молодший Мак-Каффері, – ти смоктав йому член.

Він знову замахнувся, щоб ударити Дейва, і Дейв опустил голову й зіщулювався, але Молодший не став його бити, а пішов геть разом зі своїми приятелями. Усі вони, виходячи з туалету, реготали.

Дейв пригадав слова містера Пітерса, матиного друга, який іноді залишався в них ночувати, той сказав йому:

– Двох речей ти не маєш терпіти від жодного чоловіка – плювок і ляпас. Обидві вони гірші за простий удар, і якщо хтось плюне тобі в обличчя або вріже ляпаса, убий цього чоловіка, якщо зможеш.

Дейв сидів на підлозі в туалеті й хотів, щоб у нього з'явилося таке відчуття – бажання когось убити. Почав би з Молодшого Мак-Каффері, припустив він, а потім порішив би й Вовчиська на пару з Жирним Вовком, якби йому знову довелося зустрітися з ними. Але насправді він не вірив, що здатний когось убити. Він не розумів, чому люди бувають підлими у ставленні до інших людей. Він цього не розумів. Не здужав зрозуміти.

Після випадку в туалеті невідомо як поширилася в школі про нього чутка, й усі, від малюків-третьокласників до найстарших учнів, довідалися про те, що Молодший Мак-Каффері відлупцював Дейва,

а Дейв відповів йому лише плачем. Присуд було зроблено, й Дейв завважив, що тепер навіть ті кілька однодумів, яких він ледве міг вважати друзями, після того як повернувся до школи, почали ставитися до нього як до хворого на проказу.

Не всі вони називали його педиком або корчили зневажливі гримаси, коли він з'являвся, більшість Дейвових однокласників просто не помічала його. Це було для нього ще гірше. Його оточувала мовчанка.

Джиммі Маркус, з яким Дейв зустрічався, коли вони виходили з дому, щоб іти до школи, іноді мовчки простував поруч нього, бо не йти було б незручно. Він казав «Привіт», коли вони розминалися в коридорі або наштотувалися один на одного, повертаючись після перерви до класу. Дейв помічав дивну суміш жалю й ніяковості на обличчі Джиммі, коли їхні погляди зустрічалися, так наче той хотів щось сказати, але не здужав знайти слова, щоб висловити свої думки, – Джиммі навіть у їхні найкращі часи не був говірким, хіба що його опановував якийсь божевільний задум – стрибнути на рейки в метро або вкрати автомобіль. Але Дейв мав таке відчуття, що їхня дружба (хоч він ніколи не був упевнений, що дружба між ними справді існувала; йому тепер було соромно пригадувати, як він іноді накидав Джиммі своє товариство) померла, коли Дейв поліз у той автомобіль, а Джиммі залишився стояти на вулиці.

Проте, як з'ясувалося, Джиммі недовго залишалося навчатися в одній школі з Дейвом, тож навіть їхні випадкові зустрічі незабаром урвалися. У школі Джиммі постійно вештався з Велом Севіджем, малим психопатом із мавп'ячим мозком, який був відомий тим, що його двічі затримувала поліція, і який міг удатися до такого жорстокого, невтримного насильства, що вселяло страх кожному, як учителям, так і учням. Про Вела жартували (хоч ніколи й не казали цього при ньому), що його батьки збирають гроші не на його навчання в коледжі, а на те, щоб визволяти його з в'язниці. Навіть до того, як Дейв заліз у ту машину, Джиммі завжди перебував у Веловому товаристві. Іноді вони брали до себе й Дейва, наприклад,

коли здійснювали набіг на кав'ярню, щоб забрати там рештки сніданків, або дерлися на новий дах, із якого можна було стрибати, але після пригоди з автомобілем вони припинили будь-які стосунки з ним. Коли ненависть Дейва до Джиммі за те, що той так брутально відлучив його від свого товариства, вщухала, він помічав, що чорна хмара, яка іноді висіла над Джиммі, стала набагато густішою й ніколи не розвіювалася. Джиммі, здавалося, постарів і завжди був сумний.

Зрештою йому таки вдалося вкрати автомобіль. Це сталося майже через рік після їхньої першої спроби на Шоновій вулиці, й після цього Джиммі довелося поміняти школу, в якій він досі навчався, на так звану Карвер-скул, куди треба було їздити автобусом через усе місто. Він на практиці зрозумів, яке життя чекало білого хлопця в школі, де переважно навчалися чорношкірі діти. Хоча Вел їздив в автобусі разом із ним, до Дейва дійшли чутки, що вони обоє – ці двоє білих розбишак, які не знали, що таке страх, – незабаром стали тероризувати всю Карвер-скул.

Украдений автомобіль був кабріолетом. Дейв чув, що він належав другові однієї з учительок, хоч ніколи й не довідався, кому саме. Джиммі й Вел украли машину зі шкільного майданчика, коли вчителі та їхні дружини, чоловіки й друзі святкували закінчення навчального року в шкільній залі. Джиммі сидів за кермом, і вони з Велом кружляли по всьому Бакінгему, не вимикаючи сигнал і махаючи дівчатам, аж поки їх не помітила поліційна патрульна машина й вони врізалися у сміттєвоз. Вел звихнув собі ногу, стрибаючи з автомобіля, й Джиммі, який майже переліз через паркан, за яким була пуста, повернувся, щоб йому допомогти. Дейв завжди бачив цю картину як частину воєнного фільму: хоробрий солдат повертається, щоб урятувати свого пораненого друга, під свистом куль, які дзижчать навколо них (хоч Дейв і сумнівався, що копи стали б стріляти, дзижчання куль робило картину цікавішою). Копи схопили їх обох, і вони провели ніч у буцегарні. Їм дозволили закінчити шостий клас, бо цього року лишалося навчатися кілька днів, а там

їхнім батькам сказали, що їм доведеться знайти для своїх малих іншу школу.

Після цього Дейв якщо й зустрічався з Джиммі, то, може, раз чи двічі, аж поки вони досягли підліткового віку. Мати Дейва не дозволяла більше синові покидати дім, окрім ходіння до школи. Вона була переконана, що чоловіки, які його викрали, досі тут вештаються, чатуючи на нього, сидючи в машині, яка пахла яблуками, й варто йому вийти за поріг, як вони накинуться на хлопчика, наче ракети з тепловим наведенням.

Дейв знав, що це не так. Адже ті двоє були вовки, а звірі ці винюхують ночами найближчу й найслабкішу здобич, а далі полюють на неї. Хоч тепер вони частіше навідували його уяву – Вовчисько та Жирний Вовк разом із видіннями того, що вони з ним витворяли. Ці видіння рідко навідували Дейва уві сні, проте вони приходили до нього в жахливому спокої матиного помешкання, в тривалій мовчанці, коли він намагався читати комікси або дивитися телевізор чи просто визирати з вікна на Рестер-стрит. Вони приходили, і Дейв намагався відкинути їх, заплющуючи очі й силкуючись забути, що Вовчиська звали Генрі, а Жирного Вовка – Джордж.

«Генрі й Джордж, – репетував голос у голові Дейва разом із шарудінням видовищ. – Генрі й Джордж, Генрі й Джордж, Генрі й Джордж, малий засранцю».

Дейв відповідав голосові, який лунав у нього в голові, що він не малий засранець. Він хлопець, який утік від вовків. Іноді, щоб позбутися непривабливих картин, Дейв повторював у пам'яті свою втечу, деталь за деталлю – згадував тріщину, яку він помітив у дверях біля шарніра, гурчання їхнього автомобіля, коли вони поїхали геть, бо їм, либонь, захотілося випити, гвинт без голівки, яким він скористався, щоб розширити тріщину, аж поки заржавілий шарнір відламався разом зі шматком дерева у формі леза ножа. Він вийшов у двері, Цей Спритний Малий, і помчав лісом у бік призахідного сонця, добігши до бензоколонки «Ессо» за милю відстані. Для нього було справжнім шоком побачити круглий синьо-

білий знак, уже освітлений на ніч, хоч остання частина дня ще не скінчилася. Цей білий неон пробудив у Дейвові якесь гостре почуття. Він примусив його впасти навколішки там, де закінчувався ліс і починалося старе гудронне шосе. Там Рон П'єрро, власник бензоколонки, і знайшов його: хлопчик стояв навколішках й дивився на його знак. Рон П'єрро був тендітний чоловік, але з руками, які, здавалося, могли ламати свинцеві труби, й Дейв часто думав, що сталося б, якби хлопець, який втік від вовків, був насправді персонаж кінофільму. Тоді вони уклали б із Роном союз і Рон навчив би його всіх тих речей, яких батьки навчають своїх синів. Вони осідлали б коней, зарядили рушниці й поїхали шукати пригод у нескінченному світі. Вони жили б у давньому славному часі, Рон і малий. Вони були б герої, які приборкали на широких диких просторах усіх вовків.

Шонові снилося, що вулиця рухається. Він дивився у відчинені двері автомобіля, який пахнув яблуками, й вулиця схопила його за ноги, штовхаючи в той автомобіль. Зіщулений, Дейв сидів усередині на протилежному боці сидіння навпроти дверей, його рот був розкритий у мовчазному завиванні, тоді як вулиця штовхала Шона до автомобіля. Усе, що він міг бачити в своєму сні, були відчинені двері й заднє сидіння. Він не міг бачити чоловіка, який був схожий на полісмена. Він не міг бачити його супутника, що сидів на пасажирському сидінні. Він не міг бачити Джиммі, хоч Джиммі був весь час із ним поруч. Він бачив лише це сидіння, Дейва, двері й сміття на підлозі. Тепер він зрозумів, що то був дзвінок тривоги, якого він тоді не почув – підлога була всіяна сміттям. Обгортки з-під готової їжі та порожні пакетики з-під чипсів, банки з-під пива та лимонаду, паперові стаканчики на каву й зім'ята зелена футболка. Лише коли прокинувся й обміркував свій сон, він зрозумів, підлога автомобіля з його сну була тією самою, що й підлога в реальному автомобілі, й що він пригадав те сміття лише тепер. Навіть коли полісмени прийшли в Шонів дім і попрохали його подумати – справді подумати – про всі можливі деталі, він забув сказати їм про

те, йому не спало на думку, що задня частина автомобіля була брудною, бо він цього не пам'ятав. Але уві сні його пам'ять відродилася й саме через це він збагнув – щось було негаразд із тим «копом», його «напарником» і їхнім автомобілем. Шон ніколи не заглядав до поліційного автомобіля в своєму реальному житті, ніколи не бачив його зблизька, але якась його частина знала, що сміття в ньому не може бути. Мабуть, під тим сміттям лежали й обгризені шкуринки яблук, і саме тому автомобіль тоді так пахнув.

Через рік після викрадення Дейва батько прийшов до його спальні, щоб сказати йому дві речі.

Першим було повідомлення, що Шона прийняли до Латинської школи й у вересні він почне навчатися там у сьомому класі. Батько сказав, що вони з матір'ю пишаються цим. Латинська школа належала до тих шкіл, куди ти мусив ходити, якщо хотів чогось досягти.

Другу річ він сказав майже побіжно, вже підходячи до дверей:

– Шоне, вони впіймали одного з них.

– Ти про що?

– Одного з чоловіків, які викрали Дейва. Вони його спіймали. Він уже мертвий. Зняв на себе руки в своїй камері.

– Справді?

Батько подивився на нього.

– Справді. Тепер ти можеш не бачити кошмари.

Але Шон запитав:

– А де другий?

– Суб'єкт, якого зловили, – промовив батько, – розповів поліції, що другий також уже мертвий. Торік загинув в автомобільній аварії. Зрозумів? – Батько подивився на нього таким поглядом, що до Шона дійшло: це остання їхня розмова про тих чоловіків. – Тож ходімо обідати.

Батько пішов, а Шон сів на своє ліжко. Матрац на ньому відстовбурчувався там, де хлопець поклав щойно куплену

бейсбольну рукавичку з м'ячем усередині – червона гума міцно обхоплювала шкіру.

Отже, й другий помер. В автомобільній аварії. Шон сподівався, що він сидів за кермом автомобіля, який пахнув яблуками, й полетів зі скелі, забравши той автомобіль разом із собою до пекла.

II

Сумноокі Сінатри (2000)

3

Сльози в її волоссі

Бренден Гарріс кохав Кейті Маркус, як божевільний, кохав її, як кохають жінок у кінофільмах, кохав під музику оркестру, який грав у його крові й гримів у його вухах. Він кохав її, коли вона прокидалася, кохав, коли лягала спати, кохав протягом цілого дня й кожної секунди, яка була частинкою цього дня. Бренден Гарріс кохав би Кейті Маркус, навіть якби вона була бридкою. Він кохав би її з поганою шкірою, без грудей і з густою шерстю на верхній губі. Він кохав би її беззубою. Він кохав би її лисою.

Кейті. Звук її імені, яке лунало в його мозку, був достатнім для того, щоб Бренден почував себе так, ніби все його тіло наповнилося окисом азоту, завдяки якому він міг ходити по воді або підняти автобус і пожбурити його через вулицю.

Бренден Гарріс любив усіх, бо він любив Кейті, а Кейті любила його. Бренден любив вуличний рух, туман і стукіт відбійних молотків. Він любив свого нікчемного батька, який не надіслав йому жодного подарунка, жодної привітальної листівки на Різдво, відтоді як покинув Брендена та його матір, коли Бренденові було тільки шість років. Він любив понеділкові ранки, любив комедійні телесеріали, з яких і недоумок не посміється, любив стояти в чергах. Він любив навіть свою роботу, хоч більше ніколи на неї не піде.

Завтра вранці Бренден покине цей дім, покине свою матір, вийде в ці обшарпані двері й спуститься розламаними сходами на широку вулицю, обабіч якої стоять машини й сидять на відкритих верандах люди. Він ітиме не під якусь гуркітливу ахінею, а під звуки врочистого гімну – ось що він слухатиме, йдучи по асфальту, навіть

якщо машини битимуть бамперами по його ногах і гучно сигналітимуть. І, йдучи прямо цією вулицею, він дійде до самого центру Бакінгема, щоб зустріти там свою Кейті. Вони залишать усе позаду, сівши на літак і полетівши до Лас-Вегаса, візьмуться там за руки, Елвіс прочитає їм уривок із Біблії і запитає, чи хоче він узяти цю жінку за дружину, а Кейті скаже, що вона хоче піти за цього чоловіка – і тоді вони все забудуть, вони одружаться й ніколи не повернуться назад, ніколи й нізачо. Залишаться тільки він і Кейті, й решта їхнього життя лежатиме перед ними відкрита й чиста, відокремлена від минулого, відокремлена від світу.

Він оглянув свою спальню. Одяг спакований. Дорожні чеки «Американ експрес» спаковані. Взуття спаковане. Фотографії його та Кейті спаковані. Портативний програвач дисків, диски й туалетні знадобки спаковані.

Він подивився на речі, які лишав тут. Постери з Бердом і Перрішем. Постер з Фіском, який показав себе 1975 року. Постер з Шарон Стоун у вузькій білій сукні (яку він згорнув і засунув під ліжко того вечора, коли вперше привів до себе Кейті, але все ж таки не викинув). Половина його дисків CD. К бісу їх, нехай. Більшість із них він не слухав більш як двічі. Конферансьє Геммер і Біллі Рей Сайрес. Господи! Два потужних динаміки фірми «Соні» на додачу до його єнсенівської звукової системи, на двісті ватт загалом, які він оплатив минулого літа, коли крив дахівку для команди Боббі О'Доннела.

Саме тоді він уперше й наблизився до Кейті, щоб почати з нею розмову. Господи, це було лише рік тому! А йому іноді здавалося, що відтоді минуло вже десять років, а коли й – що тільки хвилина. Кейті Маркус. Авжеж, він знав про неї; усі в поблиській місцевості знали про Кейті. Вона була надто гарна. Однак мало хто знав її по-справжньому. Краса іноді впливає так на людей. Вона відлякує вас, примушує триматися від неї на відстані. У житті відбувається не так, як у кіно, де камера показує, ніби краса кличе вас до себе. У реальному світі краса неначе зводить паркан навколо себе.

Але Кейті від того першого дня, коли прийшла на будівельний майданчик разом із Боббі О'Доннелом, а потім він покинув її там, бо з кількома своїми хлопцями мусив податися в протилежний кінець міста в якійсь нагальній справі й покинути Кейті, так ніби її ніколи й не було з ними, – від того першого дня вона була така проста й природна; вона крутилася біля Брендена, коли він фарбував дах, ніби була його замовницею. Вона знала, як його звуть, і сказала йому:

– Як такий пристойний хлопець, як ти, Брендене, погодився працювати на Боббі О'Доннела?

Його ім'я злетіло з її вуст так, ніби вона промовляла його щодня. Бренден, який стояв навколішки на краю даху, мало не знепритомнів і не впав униз. Атож, мало не знепритомнів. Без жартів. Ось як вона на нього вплинула.

І завтра, щойно вона зателефонує йому, вони поїдуть звідси. Поїдуть назавжди.

Бренден ліг на спину на своєму ліжку та уявив собі її місячне обличчя над собою. Він знав, що заснути не зможе. Він надто накручений. Але він нічого не має проти. Він лежав, а Кейті плавала над ним і всміхалася, і її очі сяяли над ним.

Увечері після роботи Джиммі Маркус і його шуряк Кевін Севідж зайшли до бару випити пива й тепер сиділи біля вікна й дивилися, як діти на вулиці грають у хокей. Там було шестеро хлопчаків, і вони змагалися з темрявою, яка вже поглинула їхні обличчя. Бар стояв на бічній вулиці, там де раніше були скотні двори, що робило місцевість зручною для хокею, бо машини тут майже не їздили, але незручною для нічної гри, бо протягом останніх десятих років ліхтарі тут не світилися.

З Кевіна був добрий товариш, небалакучий, як і Джиммі, тож вони сиділи й цмулили своє пиво, слухаючи скрипіння гумових підшов та удари ключок по м'ячу, а іноді й звуки дзвінких ударів, коли тугий гумовий м'яч влучав у щось металеве.

У тридцять шість років Джиммі Маркус полюбив тишу своїх суботніх вечорів. Він не мав потреби відвідувати галасливі набиті народом бари, де лунають п'яні розмови. Минуло тринадцять років відтоді, як Джиммі вийшов із в'язниці, й тепер він мав невелику крамничку на розі вулиці, а вдома дружину й трьох дочок і вірив, що бешкетний хлопчак, яким він колись був, перетворився на чоловіка, який любить розмірений ритм життя – повільно цмулити пиво, робити ранкову прогулянку, слухати по радіо репортаж про бейсбольну гру.

Він виглянув надвір. Четверо дітлахів припинили гру й пішли додому, але двоє залишалися на вулиці, розчинившись у темряві й далі б'ючи ключками по м'ячу. Джиммі ледве міг розрізнити їхні постаті, але відчував їхню бурхливу енергію в ударах ключок і в шаленій біганині.

Він мав знайти собі якусь раду... цей юнацький азарт. Коли Джиммі був хлопчаком – та, хай йому чорт, майже до двадцяти трьох років, – ця енергія диктувала йому майже кожен його вчинок. Але потім... потім він навчився давати їй раду. Відкладати її кудись убік.

Його найстарша дочка Кейті перебувала тепер десь на середині цього процесу. Дев'ятнадцять років із лишком, красуня, усі її гормони нуртували. Але останнім часом він завважив, що в доччиній поведінці з'явилася якась грація. Він не знав, звідки вона взялася. Деякі дівчата граційно набували жіночості, інші залишалися дівчатами довіку. Проте в Кейті несподівано з'явився якийсь незвичайний спокій, навіть умиротворення.

Сьогодні в крамниці, коли вже йшла, вона поцілувала Джиммі в щоку й сказала: «Бувай, тату!» Через п'ять хвилин Джиммі завважив, що досі чує її голос у своїх грудях. Це був голос її матері, зрозумів він, трохи нижчий і довірливіший, аніж мала його дочка раніше, й Джиммі замислився, коли ж це він оселився в доччиних голосівках і чому сам досі його не помічав.

Голос її матері. Її матері, яка померла чотирнадцять років тому й повернулася до Джиммі в образі їхньої дочки. Вона тепер жінка,

Джиммі. Вона виросла.

Жінка. О, Боже! Як це сталося?

Дейв Бойл не мав наміру кудись іти того вечора.

Це був звичайний суботній вечір після тривалого робочого тижня, але Дейв досяг того віку, коли субота мало чим відрізнялася від вівторка й пити в барі не здавалося йому чимось приємнішим, аніж пити вдома. Удома принаймні не треба думати про повернення.

Тож згодом, коли все вже сталося, він казав, що тут не обійшлося без втручання Доля. Доля втручалася в Дейвове життя й раніше – здебільшого в поганому розумінні, – проте він ніколи не мав відчуття, що вона його кудись спрямовує, Доля, як велося, діяла безсистемно й плутано. Так ніби вона сиділа десь у хмарах, а хтось її запитував: «Доле, тобі нудно сьогодні?»

«Та трохи, – відповідала Доля, – але чому б мені не розважитися й трохи не поскубти Дейва Бойла? Ну, що я вигадую тепер?»

Отже, Дейв міг упізнати Долю, коли та навідувала його.

Можливо, того суботнього вечора Доля святкувала свій день народження або щось таке, вирішивши дати друзяці Дейвові Бойлу перерву, дозволити, щоб він випустив трохи пари, не відповідаючи за наслідки. Доля ніби сказала йому: «Ну ж бо, Дейве, завдай удару. Обіцяю тобі, що цього разу не буде удару у відповідь». Так буває, коли запасному футболістові, який ніколи не виходить на гру, раптом дозволяють бити пенальті. Бо ж це ніколи не планувалося. Не планувалося. Дейв потім не раз підносив увечері догори руки, так ніби звертався до журі, й лагідно промовляв до порожньої кухні: «Ви маєте зрозуміти. Це не планувалося».

Того вечора він спустився сходами вниз, поцілувавши на ніч свого сина Майкла, й попрямував до холодильника, щоб узяти там пиво, коли його дружина Селеста нагадала йому, що сьогодні Дівочий вечір.

– Знову? – запитав Дейв, відчиняючи холодильник.

– Минуло вже чотири тижні, – сказала Селеста тим своїм грайливим голосом, який іноді відбивався під ребрами Дейва Бойла.

– Фантастично.

Дейв нахилився над посудомийною машиною й відкрив своє пиво.

– Що у вас у програмі на сьогодні?

– «Мачуха», – сказала Селеста, блиснувши очима й плеснувши в долоні.

Один раз на місяць Селеста й троє її подруг, які працювали разом із нею в перукарні Озми, збиралися в помешканні подружжя Бойлів, щоб розкинути карти таро, напитися вина й зготувати собі чогось такого, чого вони раніше не їли. Вони завершували свій вечір, дивлячись якийсь зворушливий кінофільм, зазвичай про жінку, яка робить успішну кар'єру, але відчуває себе дуже самотньою й несподівано знаходить справжнє кохання – літнього фермера з великими яйцями й тугим прутнем, а іноді про двох дівчат, які відкривають значення жіночості й справжню глибину своїх почуттів, але потім їх спостигає тяжке горе: одна з дівчат підхоплює тяжку хворобу й помирає, прекрасна та досконало причесана, на широкому, як море, ліжку.

На Дівочий вечір Дейв мав такий вибір: або сидіти в Майкловій кімнаті й дивитись, як його син спить, або зачинитися в їхній із Селестою спальні й шукати цікаву передачу по кабельному телебаченні, чи піти, к бісу, з дому й знайти таке місце, де йому не доведеться чути схлипування чотирьох жінок, бо фермер, бачте, вирішив не дати себе заарканити й повернувся на свої пагорби, прагнучи жити простим життям.

Дейв здебільшого обирав третій варіант.

І сьогодні не було ніякої різниці. Він допив своє пиво й поцілував Селесту. У шлунку в нього приємно залоскотало, коли вона обхопила його за дупу й відповіла йому міцним поцілунком. Далі спустився сходами повз помешкання містера Мак-Аллістера й через парадні двері вийшов у суботню ніч на Низині. Спочатку думав піти до якогось бару, постояв кілька хвилин перед будинком, подумки

сперечаючись, але зрештою вирішив покататися на автомобілі. Можливо, проїхатися до Пагорбів, подивитися на колежанок і на яппі, які останнім часом ринули туди потоками, – їх тепер так багато штовхалося на Пагорбах, що вони стали прослизати й на Низину.

Вони захопили цегляні триповерхівки, й незабаром ці будинки перестали бути триповерхівками та перетворилися на особняки в стилі королеви Анни. Оточивши їх риштуваннями, випотрошили їх, удень і вночі туди стали приходити робітники, аж поки через три місяці компанія «Л. Л. Бін» виставила в ряд перед цими будівлями свої «вольво» й затягла всередину ящики з керамікою. Крізь віконниці до них заповз джаз, і тепер вони цмулять усяке лайно з «Ігл лікерс», прогулюють своїх такс по кварталі й розбивають навколо своїх будинків шикарні моріжки. Поки що ці яппі заселили триповерхівки на Гелвін і Тумі-авеню, але якщо Пагорби й далі наступатимуть на Низину, то незабаром ми побачимо, як їхні «сааби» доповзуть до каналу й до початку Низини.

Минулого тижня містер Мак-Аллістер, Дейвів домовласник, сказав Дейвові (ліниво й побіжно):

– Ціни на житло швидко зростають. Я маю на увазі ціни на помешкання.

– То це ж вам вигідно. – Дейв подивився на будинок, у якому він уже десять років винаймав помешкання. – І, коли все так піде й далі, ви...

– Коли все так піде й далі? – Мак-Аллістер подивився на нього. – Дейве, мене задушать податками на власність. Адже, дякувати Богу, я маю фіксований прибуток. Я не маю наміру незабаром усе продати. Через два-три роки паскудне податкове управління усе в мене забере.

– Куди ж ви подінетесь? – запитав Дейв, а подумавши, додав: – І куди подінусь я?

Мак-Аллістер стенив плечима.

– Не знаю. Можливо, переїду до Веймаута. Маю кількох друзів у Леомінстері.

Він сказав це таким тоном, наче вже зробив кілька телефонних дзвінків, навідав кілька покинутих будинків.

Приїхавши на своєму «акорді» на Пагорби, Дейв спробував пригадати, чи живе там досі хтось із чоловіків його віку або молодший від нього. Пригальмувавши на червоне світло, він побачив двох яппі у схожих червоних светрах із високим коміром і шортах кольору хакі, які сиділи на хіднику під закладом, що раніше був піцерією «Прімо». Тепер тут містилася кав'ярня «Вище товариство», і двоє яппі, безстатеві, проте м'язисті, їли морозиво чи то замерзлий йогурт, простягши засмаглі ноги на хіднику й схрестивши їх на щиколотках, а їхні блискучі гірські велосипеди стояли прихилені до вітрини в яскравому світлі білого неону.

Дейв замислився, де він, у біса, житиме, якщо хижацька ментальність переселенців накриє його. Якщо всі бари та піцерії перетворяться на кав'ярні, то вони з Селестою навряд чи стягнуться бодай на двокімнатне помешкання десь на Паркер-Гілл. Залізши на півтора року в борги, вони муситимуть переселитися туди, де сходи смердять сечею й повсюди валяються дохлі пацюки, сморід від яких змішується зі смородом вогких стін, а наркомани та бандити шастають у підворіттях, чекаючи, поки ваші білі дупи поринуть у сон.

Відтоді як місцеві бандити влаштували гонитву за його автомобілем, коли він їхав у ньому з Майклом, Дейв тримав під сидінням пістолет 22 калібру. Він ніколи з нього не стріляв, навіть у тирі, але любив зазирати в його дуло. Він уявляв собі, що б ті двоє яппі відчули, опинившись під його прицілом, і задоволено посміхався.

Та ось на світлофорі вже загорілося зелене світло, а він усе ще стояв. Тоді загули гудки автомобілів, що були позаду, і двоє яппі підвели погляди та подивилися на його обшарпаний автомобіль, намагаючись збагнути, звідки це стільки шуму.

Дейв отямився й рушив через перехрестя, задихаючись під їхніми несподіваними поглядами, від яких йому стало бридко на душі.

Того вечора Кейті Маркус із двома найкращими подругами, Даяною Сестрою та Ів Піджин, вирішила відсвяткувати свою останню ніч у Низині й, мабуть, останню ніч у Бакінгемі. Відсвяткувати так, ніби циганки щойно обсипали їх золотим піском і наворожили їм, що всі їхні мрії справдяться. Відсвяткувати так, неначе всі троє разом виграли в лотерею чи того ж таки дня одержали негативні результати в тестах на вагітність. Вони кинули на стіл свої сигарети з ментолом у «Спайрес-пабі» й добре випили, радісно скрикуючи щоразу, коли якийсь гарненький молодик обдаровував одну з них поглядом. Вони добряче попоїли годину тому в гриль-барі на Іст-Кост, а потім повернулися в Бакінгем і, перед тим як увійти до бару, викурили на паркувальному майданчику по косяку. Геть усе – і давні історії, які вони розповідали одна одній по сотні разів, серед яких розповідь Даяни про те, як востаннє її відлупцював недоумкуватий бойфренд, і пляма губної помади на щоці Ів, і двійко товстунів біля грального столу – усе неймовірно розвеселило їх.

Коли бар так залюднився, що відвідувачі стояли по троє біля стола й треба було згаяти двадцять хвилин, щоб купити випивку, вони перебралися до «Фоллі» на Пагорбах, викуривши в машині ще по косяку. Аж раптом Кейті несподівано відчула, як гостра тривога дряпнула її по черепу.

– Отой автомобіль переслідує нас.

Ів подивилася на світло від фар у дзеркалі заднього виду.

– Неправда.

– Він їде за нами, відколи ми покинули бар.

– Кейті, ти схибнулася, дівчино, ця машина з'явилась лише тридцять секунд тому.

– Та невже?

– Та невже, – передражнила її Даяна й, гикнувши, передала косяк назад Кейті.

– Усе тихо, – проказала Ів зниженим голосом.

Кейті зрозуміла, куди хилять її подруги.

– Запхайтеся.

– Усе тихо, – погодилась Даяна й зареготала.

– Сучки, – сказала Кейті, намагаючись говорити роздратовано, але тієї ж миті хвиля реготу накопилася на неї й покрила її.

Вона впала на заднє сидіння, її голова застромилася поміж підлокітником і сидінням, щоки стало поколювати, як поколювало завжди, коли вона курила наркотик. Регіт і хихички стихли, і її похилило в сон. Кейті дивилась на бліде світло й думала: ось воно те, задля чого живеш, – сміятися, як дурній, зі своїми сміхотливими подругами в ніч перед тим, як ти одружишся з чоловіком, якого кохаєш. (У Лас-Вегасі, а не будь-де! На похмілля, то й нехай. Усе одно це чудово. Це здійснення мрій.)

Чотири бари, три порції спиртного й кілька телефонних номерів, записаних згодом на серветках, довели Кейті й Даяну до такого стану, що вони стрибнули на бар у «Мак-Гіллзі» й затанцювали під мелодію «Кароокої дівчини», дарма що музичний автомат мовчав. Ів співала «Послизаючись і гойдаючись», а Кейті й Даяна послизалися та гойдалися, натхненно крутячи стегнами й махаючи волоссям, аж поки воно накрило їхні обличчя. У «Мак-Гіллзі» відвідувачі щиро втішалися, але через двадцять хвилин дівчат навіть не впустили до «Брауна».

Даяна й Кейті з обох боків підпирали Ів, а та досі співала (тепер «Я виживу» Глорії Гейнор), і це було лиш половиною проблеми, а те, що вона розгойдувалась, як метроном, було другою половиною.

Отже, до «Брауна» їх не пропустили, а це означало, що єдиним місцем, куди ще могли завітати дівчата зі Східного Бакі, у яких почали підламуватися ноги, була «Остання крапля», брудна забігайлівка в найгіршому закутні Низини, за три квартали звідси, де найзачуханіші повійниці знаходили собі клієнтів і де кожна машина, що не мала сигналізації, могла простояти невикраденою не довше як півтори хвилини.

Саме там вони й були, коли з'явився Роман Фоллов зі своєю останньою подругою, схожою на рибу гупі. Роман любив, щоб його

жінки були невеличкі, біляві, з великими очима. Романова поява була добрим знаком для барменів, адже той давав їм до п'ятдесяти відсотків чайових. Проте для Кейті це була погана новина, бо Роман був друг Боббі О'Доннела.

Роман сказав:

– Бачу, Кейті, ти трохи перебрала тут?

Кейті всміхнулася, бо Роман її налякав. Романа боялися майже всі. Коли йому хотілося, він міг бути приємним і розумним чоловіком, міг дотепно пожартувати, але він мав і велику ваду: в його очах не було нічого схожого на правдиве почуття, в них зяяла мертва порожнеча.

– Я справді перепила, – призналася Кейті.

Це насмішило Романа. Він коротко засміявся, оголивши свої досконалі зуби й ковтнувши «Танкерею».

– Перепила, кажеш? У такому разі, Кейті, дозволь мені запитати, – сказав він лагідним голосом. – Ти думаєш, Боббі буде приємно почути, що ти випендрювалась, як ідіотка, сьогодні ввечері в «Мак-Гіллізі»? Ти думаєш, він зрадіє, коли почує це?

– Ні, я так не думаю.

– Бо мені, Кейті, не сподобалося, коли я про це почув. Ти розумієш, про що я?

– Розумію.

Роман притулив долоню до вуха.

– Що ти сказала?

– Розумію.

Роман опустил долоню й нахилився до неї.

– Мені прикро, що ти таке втнула.

– Я зараз поїду додому, – сказала Кейті.

Роман усміхнувся.

– Ти справді цього хочеш? Я не хотів би, щоб ти щось робила всупереч своїм бажанням.

– Ні, ні. З мене вже досить.

– Справді, справді. Я можу оплатити твій чек.

– Ні, Романе, не треба, ми вже заплатили готівкою.

Роман обняв свою хвойду.

– Викликати тобі таксі?

Кейті мало не зробила помилку, сказавши, що вона приїхала сюди на своїй машині, але вчасно похопилася.

– Ні, ні. У такий пізній час зловити таксі не проблема.

– Авжеж, не проблема. У такому разі, Кейті, до побачення.

Ів і Даяна вже були у дверях, вони метнулися до виходу, щойно побачили Романа.

Уже на тротуарі Даяна сказала:

– Ісусе! Ти думаєш, він зателефонує Боббі?

Кейті похитала головою, хоч цілковитої певності вона не мала.

– Ні. Роман не поширює погані вісті. Він лише намагається їм перешкодити.

Вона на мить затулила обличчя долонею й у темряві відчула, як алкоголь гусне в її крові й загострює почуття самоти. Вона завжди почувала себе самотньою, відтоді як померла її мати, а її мати померла дуже й дуже давно.

На паркувальному майданчику Ів почала блювати, забризкавши задні колеса синьої «тойоти» Кейті. Коли вона закінчила, Кейті дістала зі свого гаманця рідину полоскати рота й подала пляшечку Ів.

– Ти зможеш вести машину? – запитала Ів.

Кейті кивнула головою.

– Звідси їхати лише чотирнадцять кварталів. Я спокійно доїду.

Коли вони виїхали з паркувального майданчика, Кейті сказала:

– Добре, що ми знайшли причину покинути цю смердючу околицю.

Даяна підтримала її, писнувши щось малозрозуміле.

Вони обережно поїхали через Низину. Кейті тримала швидкість на позначці двадцять п'ять, зосередивши увагу на тому, щоб не покинути праву сторону вулиці. Дівчата проїхали дванадцять кварталів у Данбої, далі звернули на Крешент, де вулиці були темнішими та спокійнішими. У центральній частині Низини вони

поїхали по Сідней-стрит, прямуючи до будинку Ів. Поки вони їхали, Даяна вирішила відлежатися на кушетці Ів замість повернутися в дім свого бойфренда Матта й дістати прочуханки за те, що з'явилася п'яною, тому вона та Ів вийшли на Сідней-стрит біля поламаного вуличного ліхтаря. Почався дощ, забризкавши вітрове скло Кейті, але ні Даяна, ні Ів, схоже, не помічали його.

Обидві нахилилися й подивилися крізь відчинене пасажирське віконце на Кейті. Нецікаве закінчення, яке дістав вечір в останню годину, стерло веселощі з їхніх облич, примусило їхні плечі похилитися. Кейті також засумувала, дивлячись на подруг і на вітрове скло, обліплене краплями дощу. Її гнітило відчуття, що дівчат чекає безрадісне майбутнє. На неї дивилися її найкращі подруги ще з дитячого садка, й, можливо, вона вже не побачить їх ніколи.

– З тобою все буде гаразд? – Даянин голос пролунав на високій булькітливій ноті.

Кейті обернула до них обличчя й усміхнулася, доклавши всіх зусиль, щоб вичавити усмішку, хоч її щелепи мало не розкололися.

– Авжеж. Ясна річ. Я зателефоную вам із Лас-Вегаса. Ви приїдете до мене в гостину.

– Квитки на літак тепер дешеві, – сказала Ів.

– Справді дешеві, – бадьоро додала Даяна, аж раптом її голос зламався, щойно вона глянула на розбитий хідник.

– Ну, гаразд, – сказала Кейті. Слова вилітали з її рота, наче бульки шампанського. – Я поїду, поки хтось із нас не заплакав.

Ів і Даяна просунули руки у віконце, й Кейті смикнула за кожну з них, після чого обидві відступили від автомобіля. Вони помахали їй. Кейті махнула їм на відповідь, а потім просигналила й поїхала геть.

Вони стояли на хіднику й дивилися їй навздогін ще довго по тому, як задні вогні машини Кейті спалахнули червоним світлом і вона зникла за крутим поворотом посеред Сідней-стрит. Їх опанувало відчуття, що вони не сказали якихось важливих слів. Вони відчували запах дощу й сморід В'язничного каналу, що мовчки котив свої темні води на протилежному боці парку.

Довіку Даяна жалкувала, що не залишилася тоді в машині. Менш як за рік вона народила сина й повсякчас торочила йому, коли той був молодий (поки не став підлим, як батько, поки не напився й не роздушив машиною жінку, яка збиралася перейти вулицю на Пагорбах), що вона мусила залишатися в тій машині й що, покинувши її під впливом раптової примхи, вона щось змінила уплині часу. Даяна несла цю переконаність у собі разом із дедалі сильнішим відчуттям, що все своє життя була пасивним спостерігачем трагічних випадків із іншими людьми й ніколи не докладала зусиль, щоб тим випадкам перешкодити. Вона говорила про ці речі своєму синові й тоді, коли приходила навідати його до в'язниці, а він лише знизував плечима, совався на своєму стільці й запитував:

– Мамо, ти принесла мені сигарети?

Ів одружилася з електриком і переїхала жити на ранчо під Брейнтрі. Подеколи, пізно вночі, вона клала долоню на широкі й добрі груди свого чоловіка й розповідала йому про Кейті та про ту ніч, а чоловік слухав її, гладив її волосся та спину, але нічого не казав, бо знав, що тут немає чого казати. Іноді Ів просто хотілося вимовити ім'я подруги, почути його, почути його вагу на своєму язичі. У них народилися діти. Ів ходила на їхні футбольні ігри, стояла на краю поля, і знову й знов її губи розтулялися й вона промовляла ім'я Кейті, мовчки, для самої себе, на вологому футбольному полі.

Але тієї ночі вони були просто двома п'яними дівчатами з Іст-Бакі, й Кейті дивилась, як вони зникають у її дзеркальці заднього виду, коли зробила поворот на Сідней-стрит і поїхала додому.

Увечері тут панувало безлюддя, більшість будинків, які межували з парком, горіли чотири роки тому, й тепер вони стояли обгорілі й чорні, забиті дошками. Кейті хотіла тільки потрапити додому, лягти в ліжку, прокинутися вранці й покинути дім, перш ніж Боббі або батькові спаде на думку заглянути до неї. Вона хотіла скинути з себе це місце, як скидають із себе намоклий від дощу одяг. Затиснути його в кулаці й викинути геть, більш ніколи на нього не дивлячись.

І їй пригадалося щось таке, про що вона не думала багато років. Вона згадала, як вони з матусею ходили в зоопарк, коли мала п'ять років. Вона пригадала це без будь-якої поважної причини, крім тієї, що збуджені поганим трунком і наркотиком клітини її мозку розчинили скриньку, в якій зберігалися дівочі спогади. Мати тримала її за руку, коли вони йшли по Колумбія-роуд до зоопарку, й Кейті відчувала кістки в материній руці, їхнє легеньке тремтіння під шкірою біля зап'ястка. Вона подивилася на худе материне обличчя, на її провалені очі, на гачкуватий ніс, що став таким після перенесених хвороб, на зморщене підборіддя. І Кейт, цікава та сумна п'ятирічна дівчинка, запитала:

– Чому ти весь час така стомлена, мамо?

Напружене обличчя матері стало крихким, немов суха губка. Вона опустила навколішки біля Кейті, поклала долоні на її щоки й поглянула на неї почервонілими очима. Кейті думала, що мати розгнівалася, але потім мама всміхнулася, усмішка викривила її губи донизу, підборіддя їй затремтіло, і вона проказала: «Ох, моя дитиночко», та й пригорнула Кейті до себе. Потому уткнулася підборіддям у плече Кейті й повторила: «Ох, моя дитиночко», і тоді Кейті відчула, як материні сльози капають їй у волосся.

Вона відчувала їх і тепер у своєму волоссі, як краплі дощу на вітровому склі. Вона намагалася пригадати, якого кольору були материні очі, коли раптом побачила людське тіло, що лежало посеред вулиці. Воно лежало, як мішок із борошном, перед її колесами. Кейті рвучко повернула праворуч, почувши, як заднє колесо об щось ударилося, й подумавши: «О Ісусе, о Боже, скажи мені, що це не я на нього наїхала, будь ласка, Боже, скажи мені, що то була не я!»

«Тойота» провалилася в канаву з правого боку вулиці, нога Кейті зісковзнула з педалі гальма, автомобіль смикнувся вперед, двигун заревів і заглух.

Хтось гукнув до неї:

– Як ти там?

Кейті побачила, як незнайомець наближається до неї, й розслабилася, бо він здавався знайомим і безпечним, аж поки не побачила в його руці пістолет.

О третій годині ранку Бренден Гарріс нарешті заснув.

Засинаючи, він усміхався. Кейті витала над ним, казала йому, що кохає його, шепотіла його ім'я, її лагідне дихання лоскотало йому вухо, як поцілунок.

Не наближайся більше до мене

Дейв Бойл завершив цей вечір у «Мак-Гіллзі», сидючи зі Здоровилом Стенлі в кутку бару та дивлячись, як «Сокс» грають свою фінальну гру. Педро Мартінес панував на полі, й «Сокс» нещадно лупцювали «Янголів». Педро бив, як очманілий, і м'яч потрапляв на базу весь потовчений і гарячий. На третій подачі нападники «Янголів» здавалися наляканими, а на шостій вигляд у них став такий, ніби кожен із них мріяв якнайшвидше потрапити додому й чекати, коли дружина принесе обід. Коли ж Гаррет Андерсон закинув м'яча кудись праворуч за межі поля, зробивши зусилля Педро цілком непотрібними, за рахунку 8–0 пропало будь-яке збудження від гри, й Дейв завважив, що приділяє більше уваги вболівальникам та стадіонові, аніж власне грі.

Він приділяв найбільше уваги вболівальникам на дешевих місцях – на їхніх обличчях він бачив огиду та втому поразки. Вболівальники там, здавалося, брали набагато ближче до серця результати гри, аніж запасні гравці, що сиділи під навісом на краю поля. І, мабуть, так воно насправді й було. Для декого з них, подумав Дейв, це був єдиний матч, на який вони могли вибратися протягом року. Вони брали з собою дітей, дружину й вирушали з дому раннього каліфорнійського вечора з прохолоджувальними трунками для пікніка, брали квитки по тридцять п'ять баксів, які давали їм змогу розташуватися на дешевих місцях і купити дітям двадцятип'ятидоларові капелюшки, з'їсти пацючі гамбургери та хот-доги по чотири п'ятдесят, запиваючи їх пепсі та заїдаючи морозивом, що тануло й прилипало до їхніх волохатих рук. Дейв знав, що вони готувалися до великого торжества, яке дозволить їм змінити своє безрадісне життя на рідкісний і чудовий парад перемоги. Тому, перебуваючи на аренах та стадіонах, вони почувалися неначе в

соборі – бурмочучи молитви, і сорок тисяч сердець усі билися в ритмі однієї колективної надії.

Переможіть для мене. Переможіть для моїх дітей. Переможіть для мого шлюбу, щоб я міг принести вашу перемогу до свого автомобіля й сидіти в її сяді разом зі своєю родиною, поки ми повертатимемося до нашого безрадісного життя.

Переможіть для мене. Переможіть. Переможіть. Переможіть.

Та коли твоя команда програвала, ця колективна надія розсипалася на скалки й забирала із собою ілюзію єдності з твоїми друзями-парафіянами. Твоя команда зраджувала тебе й лише нагадувала тобі, що завжди, коли намагаєшся перемогти, ти програєш. Коли в тебе народжувалася надія, вона мала померти. І ти сидів посеред звалища целофанових обгортки, розсипаного попкорну й мокрих паперових стаканчиків для пиття, знову провалившись у тупу безнадію свого життя, готуючись вирушити додому через паркувальний майданчик разом з ордами п'яних розгніваних чужинців, із дружиною, яка підраховує, скільки ти змарнував грошей на свою чергову невдачу, та з трьома вередливими дітлахами. І тобі залишалося тільки сісти в автомобіль і рушити до своєї домівки, до того самого місця, з якого цей собор обіцяв визволити тебе.

Дейв Бойл, колишня зірка бейсбольної команди Технічної вищої школи «Дон Боско» в її найщасливіші роки 1978–1982, знав, що в цьому світі немає нічого мінливішого за прихильність уболівальника. Він знав, що означає потребувати їх, ненавидіти їх, ставати перед ними навколішки й благодіяти ще одного схвального реву, схилити голову, коли ти розбив їхнє спільне гаряче серце.

– Поглянь-но, які киці! – вигукнув Велетень Стенлі, й Дейв звів очі, щоб побачити двох дівчат, що несподівано залізли на бар і затанцювали там під акомпанемент своєї третьої подружки, яка заспівала пісню «Кароока дівчина» без музичного супроводу, тоді як подружки її крутили гепами й вигинали стегна.

Та, що танцювала праворуч, мала гладеньку шкіру й блискучі сірі очі, які наче промовляли: «Трахни мене!» Дейв дійшов висновку, що вона перебувала на вершині свого розквіту, будши дівчиною, яка чудово качатиметься в постелі десь протягом наступних півроку. Але ще через два роки вона перестане бути привабливою, це було вже видно з її підборіддя, – стане товстою й розм'яклою, носитиме халат, і ви навіть уявити собі не зможете, що ще зовсім недавно вам хотілося затягти її в ліжко.

Проте друга з них...

Дейв знав її змалечку. Кейті Маркус, дочка Джиммі й бідолашної покійної Маріти, а тепер падчерка кухні його жінки Аннабет. Як же ж вона виросла! Кожна часточка її тіла була тверда, свіжа й, здавалося, не підкорялася законові земного тяжіння. Дивлячись, як вона танцює, нахиляється, вигинається та сміється, як русяве волосся, немов серпанком, затуляє її обличчя, Дейв відчув, як неясна приємна млість розгоряється в ньому, наче жаркий вогонь, і виникло це не саме по собі. Воно передалося йому від її тіла, від раптового впізнання її обличчя, коли їхні очі зустрілися і вона всміхнулася та поманила пальцем. Цей жест проник крізь кістки його грудей, і серце йому стислося та забриніло.

Він глянув на хлопців, які сиділи в барі, – вони з таким захватом дивилися на танець двох дівчат, ніби ті були привидами, що їх послав сюди Бог. Дейв бачив на їхніх обличчях ту саму тугу, що й на обличчях уболівальників «Янголів» після перших подач у матчі, журливу тугу, змішану з журливим передчуттям, що вони повернуться додому невдоволені й сидітимуть о третій годині ночі у ванні, мастурбуючи власний член, тоді як дружина й діти хропідимуть нагорі.

Дейв дивився, як миготить перед його очима Кейті, й пригадував, якою була Мора Ківні, коли лежала голою під ним зі спітнілими бровами та очима, що розслабилися від випивки та хоті. Хоті до нього, Дейва Бойла, бейсбольної зірки, гордості Низини протягом трьох коротких років. Тоді ніхто вже не пам'ятав, що він був тим

самим хлоп'яком, якого викрали десять років тому. Ні, він місцевий герой. Мора втішається з ним у ліжку. Доля перебуває на його боці.

Дейв Бойл. Він тоді не знав, як коротко триває майбутнє. Як швидко воно зникає і залишає тебе з невеселим теперішнім, яке не пропонує тобі сюрпризів, не подає надій, не дає тобі нічого, крім днів, які так непомітно зливаються один з одним, коли рік уже минув, а на кухні досі висить сторінка календаря, яка вказує на один із днів у березні.

Ні, я більше не піддамся мріям, кажеш ти собі, щоб не відчувати потім болю та зневіри. Але ось твоя команда відігралася, або ти подивився цікавий кінофільм, або побачив яскраву рекламу, що запрошує тебе відвідати екзотичну державу Аруба, або над тобою танцює дівчина з блискучими очима, дуже схожа на ту, з якою ти зустрічався, коли навчався у вищій школі, – дівчину, яку ти кохав і яку втратив, – і ти собі кажеш, нехай йому грець, чом би мені не помріяти ще разок?

Одного разу, коли Розмарі Севідж-Самарко лежала на своєму смертному ложі (п'ятому з десятих), вона сказала своїй дочці Селесті Бойл:

– Присягаюся Христом, єдиною втіхою, яку я мала в житті, було крутити яйця твоєму батькові. Приємно, наче ти загорнулася в мокре простирадло спекотного дня.

Селеста неуважно посміхнулася й спробувала відвернутися, але покручені артритом материні пальці вчепилися їй у зап'ясток, а її пазурі вп'ялися Селесті в шкіру до кісток.

– Ти послухай мене, Селесто. Я помираю, а тому мені не до жартів. Тільки це ти й матимеш у своєму житті – і то, як пощастить, бо щастя в ньому не так багато. Завтра я помру, а тому хочу, щоб моя дочка зрозуміла – ти маєш тільки одну річ. Ти мене чуєш? Одну річ у світі, яка дасть тобі задоволення. Моїм задоволенням було крутити яйця твоєму батькові щоразу, коли я мала таку нагоду. – Її очі засвітилися,

а на губах виступила слина. – Ти мені віриш? Йому це дуже подобалося.

Селеста витерла матері лоб рушником. Вона з усмішкою нахилилася над нею і проказала «мамуню» лагідним воркітливим голосом. Далі витерла їй слину з губів і погладила її руку, весь цей час думаючи: «Мені треба звідси втікати. Втікати з цього дому, з цієї місцевості, з цієї „божевільні“, де людські мізки розкладаються від убогості, від своєї нікчемності й неспроможності виправити становище протягом такого тривалого часу».

Проте її мати вижила. Вона подолати свої коліти, діабетичні напади, ниркову недостатність, два інфаркти міокарда й злоякісні пухлини в грудях та в товстій кишці. Її підшлункова залоза одного дня перестала працювати, а тоді несподівано через тиждень запрацювала, ніби з нею нічого й не було. Лікарі постійно запитували Селесту, чи буде їм дозволено дослідити материне тіло після того, як вона помре.

Кілька перших разів Селеста запитувала:

- Яку частину її тіла?
- Усі частини.

Розмарі Севідж-Самарко мала брата в Низині, якого вона ненавиділа, двох сестер у Флориді, які з нею не розмовляли, а яйця свого чоловіка вона крутила так азартно, що він дуже рано зліг у могилу, щоб утекти від неї. Селеста була її єдина дитина після вісьмох викиднів. Маленькою вона часто уявляла собі цих своїх ненароджених братів і сестер і думала: «Вам не пощастило прорватися».

Бувши підлітком, Селеста мала переконання, що хтось прийде й забере її з усього цього. Вона була гарненька. Засмучувалася нечасто, мала добрий характер, вміла посміятися. Дівчина вважала, що, як добре поміркувати, все неодмінно станеться. Клопіт був у тому, що хоч вона й зустріла кількох кандидатів, вони її мало задовольняли. Більшість були з Бакінгема, кілька з Роум-Бейсин, а один з околиці міста. З останнім вона познайомилась, коли

відвідувала курси перукарів, але хлопець був голубий, хоч на той час, певно, цього не розумів.

Медичне страхування її матері тривало недовго, й незабаром Селеста збагнула, що працює задля того, аби оплатити бодай мінімум страховинних рахунків, виписаних за лікування страховинних хвороб, які не були страховинними настільки, щоб визволити матір від її страховинного життя. Та й, знати з усього, мати навіть утішалася цим кошмаром. Кожна сутичка з хворобою була її козирною картою в грі, яку Дейв називав «грою Розмарі зі смертю». Коли в новинах по телевізору вони побачили, як якась нещаслива мати плаче, заламуючи руки, на хіднику, після того як згорів її будинок, а в ньому двоє дітлахів, Розмарі, кусаючи собі губи, сказала:

– Дітей завжди можна народити ще. А ти спробуй пожити з колітом та пошкодженими легенями протягом цілого року.

Дейв у таких випадках вимушено посміхався й ішов по чергову бляшанку пива.

Розмарі, чуючи, як у кухні відчиняється холодильник, казала Селесті:

– Ти лише його коханка, моя люба. Його справжня дружина – пиво «Будвайзер».

– Облиш, мамо, – казала Селеста.

– Що мені облишити? – запитувала мати.

Зрештою Селеста обрала собі за чоловіка Дейва – за які ж якості? Він мав непоганий вигляд, любив пожартувати, й мало що могло вивести його з рівноваги. Коли вони одружилися, він мав добру роботу, завідуючи поштою в Рейтеоні, і навіть коли її втратив унаслідок скорочень, швидко знайшов собі інше місце на судноремонтному заводі (десь на половину своєї попередньої платні) й ніколи не нарікав. Власне кажучи, Дейв зроду не нарікав ні на що й майже ніколи не згадував про своє дитинство, коли він ще не вступив до вищої школи, й Селесті це почало здаватися дивним лише через рік по тому, як її мати померла.

Удар нарешті поклав край тривалій серії материних хвороб. Селеста прийшла додому із супермаркету й знайшла матір у ванні мертвою – її голова задерлася вгору, губи скривилися в правий бік, наче вона щойно вкусила щось надзвичайно кисле.

Після похорону Селеста втішала себе тим, що тепер принаймні їй стане легше жити без материних докорів та ущипливих слів. Але сталося не зовсім так. Дейвова зарплатня майже дорівнювала Селестиній, а це було лише на один долар за годину більше, ніж обід у «Мак-Доналдсі», й хоча медичні рахунки, які Розмарі зібрала за все своє життя, на щастя, не було перекладено на доччині плечі, витрати на похорон були надмірні. Селеста бачила, що їхнє життя ось-ось зазнає фінансового краху. Усі ці рахунки, що на них навалились, доведеться сплачувати ще багато років, а ресурси вичерпувались, на обрії вже маячило безгрошів'я. До всього того Майкл незабаром піде в школу, і його навчання виллється в нову купу рахунків, а що сподіватися на кредит не було підстав, то й виникало в неї відчуття, що поки й віку бідуватимуть вони, й бідуватимуть тяжко. Ані вона, ані Дейв не навчалися в коледжі й ніколи там не навчатимуться, а варто лише увімкнути новини, й почуєш, як без угаву торочать там про зниження відсотка безробітних і національне відчуття забезпечення працею, ніхто навіть не згадує про те, що зниження відсотка безробітних стосується переважно кваліфікованих робітників та людей, що погоджуються працювати без медичної або стоматологічного страхування та без будь-яких надій піднятися кар'єрними сходами.

Іноді Селеста ловила себе на тому, що сидить на унітазі біля ванни, в якій знайшла свою мертву матір. Вона сиділа там здебільш у темряві. Сиділа й, силкуючись не плакати, з подивом міркувала над тим, як життя її могло скотитися так низько. Отак сидячи та міркуючи вкотре, а була третя година суботнього ранку, й по вікнах барабанив дощ, вона побачила, як увійшов Дейв, увесь залитий кров'ю.

Її сидіння там шокувало його, і він відстрибнув, коли вона звелася на ноги.

– Любий, що сталося? – запитала Селеста й наблизилась до чоловіка.

Він знову відстрибнув назад, ударившись ногою об поріг.

– Мене поранили ножом.

– Що ти сказав?

– Мене поранили ножом.

– О Боже, Дейве, що сталося?!

Він підняв сорочку, й Селеста втупилася в поріз, який перетинав йому груди й кровив по всій довжині.

– Господи, любий, тобі ж у лікарню треба!

– Ні, ні, – сказав він. – Поглянь, рана зовсім не глибока. Утім, кривавиться, як сто чортів.

Він мав рацію. Подивившись на поріз удруге, вона побачила, що він не глибший як десята частина дюйма. Але довгий. І кривавий. Звідки ж воно вилилося стільки крові на його сорочку й шию?

– Хто це тобі зробив?

– Якийсь психований нігер, – сказав він, скидаючи з себе сорочку й кидаючи її у зливальницю. – Люба, я попсував його трохи.

– Попсував? Як?

Він подивився на неї, його очі бігали.

– Той чоловік хотів пограбувати мене. Тож я стрибнув на нього. Тоді він і різнув мене ножом.

– Дейве, ти кинувся на чоловіка з ножом?

Він відкрутив кран і, сунувши під нього голову, ковтнув трохи води.

– Не знаю, чому я так зробив. Мене опанувала лють. То була справжня лють, дитино. Я добряче вліпив тому чорнопику.

– Ти?..

– Селесто, я покалічив його. Я наче схибнувся, коли відчув, як доторкнувся до мене той ніж. Розумієш? Я збив його з ніг, стрибнув на нього, а далі, дитино, я нічого не пам'ятаю.

– То це була самооборона?

Дейв зробив невиразний жест рукою.

– Не думаю, що суд кваліфікує мої дії саме так, якщо сказати тобі правду.

– Я не можу в це повірити, любий. – Вона взяла обидва його зап'ястки в свої руки. – Розкажи мені, як усе сталося.

Коли Селеста подивилась на його обличчя, її на чверть секунди занудило. Вона помітила щось зле в тому погляді, якесь приховане торжество.

Це світло, вирішила вона: дешева флуоресцентна лампа висіла просто над його головою, тому, коли він опустил підборіддя й погладив її руки, обличчя в нього, хоч і мало ще ознаки переляку, прибрало звичайного виразу, і Селестина нудота минула.

– Я йшов до свого автомобіля, – провадив він, стаючи перед Селестою навколішки, після чого та знову сіла на закритий кришкою унітаз, – а цей чорносракий підходить до мене й просить дати йому прикурити. Я відповідаю: «Не курю». А він: «Я також».

– Тобто він також не курить.

Дейв кивнув головою.

– І тоді моє серце лунко закалатало: поблизу не було нікого, тільки він і я. Аж ось блиснув ніж, і він сказав: «Твій гаманець або твоє життя, суко. Я заберу в тебе те або те».

– Він так і сказав?

Дейв відхилився назад і підняв голову.

– Чому ти запитуєш?

– Просто так.

Селесті ці слова здалися трохи кумедними й, можливо, надто розумними, як у кіно. А проте кожен у ті часи дивився кінофільми, особливо часто по кабельному телебаченню, тож, можливо, грабіжник запам'ятав ці рядки з кіно й стояв уночі перед дзеркалом, повторюючи їх, аж поки дійшов висновку, що вони звучать у нього, як в одного з відомих кіноакторів.

– Так от, – мовив Дейв далі, – я йому кажу щось таке: «Облиш, чоловіче. Дозволь я пройду до свого автомобіля, а ти паняй додому», що було дурницею, бо тепер він захотів мати й ключ від мого

автомобіля. І я, люба, замість злякатися – розлютився. Можливо, хоробрості мені надало віскі, я не певен. Спробував відтіснити його з дороги, отоді він і різонув мене ножем.

– Здається, ти сказав, що він стрибнув на тебе.

– Селесто, ти даси мені розповісти мою паскудну історію?

Вона торкнулася його щоки.

– Пробач, мій котику.

Він поцілував її долоню.

– Тож, можна сказати, він відштовхнув мене до автомобіля й притиснув до нього, а я ухилився від удару, й тоді той тип черкнув мене ножем. Лезо пропороло шкіру, я відчув кров і, сказати б, збожеволів від люті. Я садонув його по голові кулаком, і нігер цього не чекав. Він проревів щось на зразок: «Ох, ти ж, падлюко!», а я знов виважив кулак і ну його – здається, вже по шиї. Він упав і випустив ножа, а я стрибнув на нього, і, і, і...

Дейв подививсь у ванну з досі розтуленим ротом і скривленими губами.

– І що? – запитала Селеста, намагаючись уявити собі, як бандит стрибає на Дейва, одну руку затиснувши в кулак, а другою тримаючи наготові ніж. – Що ти зробив?

Дейв обернув голову й подивився на її коліна.

– Я, дитино, показав йому, кого він вирішив пограбувати. Либонь, порішив його, так мені здається. Я бив його головою об землю, розтовк йому обличчя, зламав носа, ти можеш це собі уявити. Я трохи не збожеволів і був надто наляканий. Міг думати лиш про тебе та Майкла й про те, чи вдасться завести автомобіль, чи доведеться померти на цьому смердючому паркувальному майданчику лиш тому, що якомусь ледачому падлюці не хочеться заробляти собі на хліб чесною працею. – Він подивився Селесті у вічі й знову сказав: – Схоже, я вбив його, моя люба.

Дейв здався їй таким молодим. Широко розплющені очі, бліде зрошене потом обличчя, прилипле до лоба волосся внаслідок заспаного дихання й жаху. «А це що – кров? Так, це кров... СНІД! –

промайнуло їй у голові. – А що, як той чоловік був хворий на СНІД? Ні! Візьмись тепер за якесь діло. Заходися коло справжнього діла».

Дейв потребував її. Так було не завжди. І цієї миті вона збагнула, чому той факт, що він ніколи ні на що не нарікав, почав турбувати її. Жаліючись комусь на щось, ти просиш допомоги, просиш ту людину усунути те, що турбує тебе. Але Дейв ніколи не потребував її раніше, тож ніколи ні на що не нарікав, ані на те, що втратив роботу, ані на витівки Розмарі, коли та була ще жива. Але тепер, стоячи перед нею навколішки й з розпачем розповідаючи їй про те, що він, можливо, вбив чоловіка, Дейв прохав її сказати йому, що все буде гаразд.

«Воно й справді все буде гаразд, – думала Селеста, – хіба ні? – А далі неначе зверталася до того незнайомця: – Ти намагавсь пограбувати чесного громадянина й тепер терпи, якщо по-твоєму не вийшло. Ти справедливо міг і загинути. Мені тебе шкода, але таку долю ти заслужив. Ти свою роль зіграв і тепер розплачуйся».

Вона поцілувала чоловіка в лоб.

– Чоловіче, – прошепотіла вона. – Ставай під душ. А я подбаю про твій одяг.

– Справді?

– Справді.

– Що ти збираєшся з ним робити?

Вона поки що не знала. Може, спалити? Було б добре, але де? Таж не в помешканні. Хіба на задвірку. Утім, хутко до неї дійшло, що хтось помітить, як вона спалює одяг на задвірку о третій годині ночі (та хоч би й коли).

– Я його виперу, – промовила вона, коли їй спала ця думка. – Я ретельно виперу його, а потім ми покладемо його в торбину на сміття й закопаємо.

– Закопаємо?

– Викинемо на звалище. Хоча стривай, – її думки тепер рухалися швидше, ніж її губи, – ми заховаємо торбину до вівторка. Це той день, коли вивозять сміття, еге?

– Справді...

Він відкрутив душ, не відводячи від неї погляду. Поріз на його грудях тепер потемнів, і Селеста знову стурбовано подумала про СНІД, гепатит і про багато інших хвороб, які можуть бути в чужій крові, адже вона отруйна й іноді смертельно.

– Я знаю, коли приїзять вантажівки. О сьомій п'ятнадцять вони вже тут, окрім першого тижня в червні, коли від'їжджають учні коледжу й лишають по собі чимало сміття, тоді вони їдуть пізніше, щоб...

– Селесто, кохана моя. То що ти збираєшся зробити?

– Коли я почую гуркіт вантажівки, я швиденько спущуся сходами й побіжу за нею, ніби забула щось винести, й кину свою торбину в кузов. Правильно я мислю?

Вона всміхнулася, хоч їй було зовсім не весело. Він сунув руку під бризки душу, хоч усе ще стояв обличчям до неї.

– Гаразд. Але ж...

– Що?

– Гадаєш, усе буде добре?

– Так.

«Гепатит А, В і С, – подумала вона. – Ебола. Тропічні хвороби».

Його очі знову розширилися.

– Моя люба. Можливо, я вбив людину. О, Господи!

Їй хотілося підійти й доторкнутися до нього. Їй хотілося вибігти з кімнати. Їй хотілося погладити йому шию, сказати, що все буде гаразд. Їй хотілося втекти якнайдалі, поки вона встигне обміркувати все це.

Вона залишилася там, де й була.

– Я виперу одяг.

– Окей, – сказав він. – Випери.

Вона знайшла під зливальницею гумові рукавички, ті, в яких чистила унітаз, наділа їх і перевірила, чи немає в гумі дірок. Коли допевнилася, що дірок немає, взяла Дейвову сорочку зі зливальниці та підняла його джинси з підлоги. Джинси також були темні від крові й лишили пляму на білих кахлях.

– Як ти примудривсь так закаляти джинси?

– Ти про що?

– Чому вони всі в крові?

Він подивився на штани, що звисали з її руки. Потому скинув очима на підлогу.

– Я нахилився над ним. – Він стенив плечима. – Не знаю. Певно, кров бризкала на них, як і на сорочку.

– Он як.

Він зустрів її погляд.

– Саме так. А як інакше?

– Розумію, – сказала вона, – то я піду виперу їх над кухонною зливальницею.

– Гаразд.

– Гаразд, – повторила вона й задки вийшла з ванної кімнати, залишивши його там стояти.

Дейв тримав одну руку під бризками води, чекаючи, поки вода нагріється.

У кухні Селеста поклала одяг у зливальницю й відкрутила кран, спостерігаючи, як вода змиває кров, частинки шкіри та, о Господи, частинки мозку – Селеста не сумнівалася, що то були саме вони. Її завжди вражало, скільки крові може витекти з людського тіла. Кажуть, воно має її в собі шість пінт, але для Селести крові в людському тілі було набагато більше. Було якось, навчаючись у четвертому класі, вона бігла з подругами через парк і спіткнулася. А коли намагалась пом'якшити своє падіння, вгородила собі в долоню гостре скло з розбитої пляшки, що стриміла з трави. Дівчина пошкодила всі артерії та вени в долоні, й тільки тому, що вона була така молода, років через десять вони зовсім загоїлися, й до всіх чотирьох пучок поступово повернулася чутливість. Але найбільше їй запам'яталася кров. Коли Селеста підняла долоню, її лікоть затремтів, неначе вона вдарилася його кісткою. Кров так бризнула з її покаліченої долоні, що обидві подруги з переляку заверещали. Удома кров заляпала всю зливальницю, поки її мати викликала

швидко. У швидкій дівчині зробили пов'язку, товсту, як її стегно, проте менш як за дві хвилини бинт почервонів. У лікарні її поклали на білу каталку, й вона дивилася, як складки простирадла перетворювалися на річища, які заповнювала червона рідина. А коли вони заповнилися вщерть, кров почала стікати на підлогу й утворювати там калюжки. Розпачливі крики її матері не вщухали, допоки нарешті один із працівників екстреної медичної допомоги не наказав оглянути її найпершою. Уся та кров натекла з однієї руки.

А тепер стільки крові натекло з самої лиш голови. Від того, що Дейв товк іншого чоловіка обличчям об бруківку, після того як ударив його по шиї. Селеста була переконана, що він робив це істерично, зо страху. Вона опустила руки в рукавичках під воду й ще раз перевірила, чи немає в рукавичках дірок. Дірок не було. Селеста щедро облила футболку рідиною для миття посуду й потерла річ металевим шкребком, потім викрутила її й повторила цей процес кілька разів, аж поки вода, що стікала з футболки, коли жінка викручувала її, перестала бути рожевою. Те саме Селеста проробила з джинсами. Тим часом Дейв вийшов з душу, сів за кухонний стіл і, потягуючи пиво та дивлячись на дружину, закупив одну з тих довгих білих сигарет, які лишилися в шухляді після матері.

– Отака заморока, – тихо проказав він.

Селеста кивнула головою.

– Ти знаєш, про що я кажу, – прошепотів він. – Ти виходиш з дому, не думаючи ні про що погане, суботня ніч, чудова погода, коли раптом... – Він підвівся й підійшов до неї – вона схилилася перед піччю й викручувала ліву холошу чоловікових джинсів. – Чому ти не користуєшся пральною машиною, яка стоїть у коморі?

Селеста глянула на чоловіка й завважила, що поріз на його грудях зморщився та став білим після душу. Вона відчула нервову потребу захихотіти, але проковтнула цей непотрібний сміх і промовила:

– Докази, любий.

– Докази?

– Розумієш, я достеменно не знаю, але думаю, що кров... та інші речі мають більше шансів лишити свої сліди на внутрішніх стінках пральної машини, аніж на зливальниці.

Він присвиснув:

– Он воно що! Докази!

– Докази, – мовила вона, посміхнувшись тепер похмуро, бо ж почувалася учасницею змови, небезпечною частиною чогось великого та серйозного.

– Хай тобі чорт, дитино! – сказав він. – Ти геній.

Селеста закінчила викручувати джинси, закрутила воду й відповіла йому невеличким поклоном.

Четверта година ранку, а вона бадьоріша, ніж була в цей час протягом багатьох років. Вона почувала себе так, немов прокинулась дитиною вранці на Різдво. Кров у неї була така свіжа, неначе вона щойно випила кави.

Усе життя ти бажаєш чогось подібного. Собі не признаєшся, а чекаєш. Бути причетним до драми. І не до драми неоплачених рахунків та дрібних подружніх сутічок. Ні. Це було справжнє життя, але щось більше, ніж життя реальне. Воно було гіперреальне. Схоже, її чоловік убив мерзотника. І якщо поганець справді помер, поліція захоче з'ясувати, хто спровадив його на той світ. А як слід приведе їх сюди, до Дейва, то їм потрібні будуть докази.

Вона бачила, як вони сидять, пахнучи кавою та нічними тавернами, за кухонним столом із розгорнутими записниками й ставлять запитання їй та Дейвові. Вони будуть чемні, але грізні. А вони з Дейвом також будуть чемні та незворушні.

Бо все залежатиме від доказів. А вона щойно змила докази у стік зливальниці, в темні труби під нею. Уранці вона розкрутить стічні труби під зливальницею та промие їх також, змочить їхню внутрішню частину відбілювачем, а потім приладнає на місце. Вона поклала сорочку й джинси в пластикову торбину на сміття й заховає її до вівторка, а тоді кине щонайдалі в кузов сміттєзбиральної вантажівки, і там торбина змішається з гнилими яйцями, зіпсованими

курчатами та запліснявілим хлібом. Вона це зробила й відчувається чудово, краще ніж будь-коли.

– Це примушує почуватися самотнім.

– Ти про що?

– Когось убити, – лагідно сказав він.

– Але ж ти мусив.

Він кивнув головою. Шкіра Дейва в напівтемряві кухні мала сіре забарвлення. Проте він здавався молодшим, навіть зовсім юним, наче щойно вибрався з материнського лона й усьому дивувався.

– Я знаю. Я розумію. А проте це змушує тебе почуватися дуже самотнім. Дуже й дуже самотнім.

Вона доторкнулася до його обличчя, потім до борлака, коли Дейв зробив ковтальний рух.

– Якимсь відщепенцем.

Помаранчеві штори

У неділю о шостій ранку, за чотири з половиною години до першого причастя доньки Надін, Джиммі Маркусу зателефонував Піт Жилібйовські й повідомив, що в їхній крамниці скрутна ситуація.

– Скрутна ситуація? – Джиммі сів у постелі й подивився на годинник. – Чорт би тебе забрав, Піте, ще тільки шоста година ранку! Ви з Кейті відчуваєте труднощі вже о шостій? Що ж ви робитимете о восьмій, коли до вас прийдуть парафіяни церков?

– Джиме, ти не зовсім зрозумів мою проблему. Кейті тут немає.

– Немає? Кого, ти сказав, немає?

Джиммі відкинув простирадла й підхопився з ліжка.

– Немає Кейті. Вона мала прийти о пів на шосту, еге? Приїхав хлопець із пончиками, сурмить мені в свою сурму, а я ще не маю готової кави через...

– Он як, – промурмотів Джиммі й перейшов через залу до кімнати Кейті, відчуваючи на своїх ногах холодний протяг – травневі ранки ще дихали березневими надвечір'ями.

– О п'ятій сорок приходили оті кляті наркомани, що працюють на будівництві, вони випили в нас усю французьку й колумбійську каву. А у відділі гастрономії панує неймовірний безлад. Скільки ти платиш тим хлопцям, що працюють у суботу вночі, Джиме?

Джиммі знову промурмотів: «Он як!» – і, коротко постукавши, штовхнув двері Кейті. Її ліжко було порожнє і, ще гірше, застелене, а це означало, що вдома вона не ночувала.

– Або піднімай їм платню, або хай забираються під три чорти, – сказав Піт. – Мені остогидло щодень витратити зайву годину, щоб давати лад у крамниці, ще й бути готовим спілкуватися з покупцями... Як ваші справи, місіс Кармоді? Кава вже на плиті, можете зачекати секунду?

– Я йду, – сказав Джиммі.

– Окрім того, недільні газети не розібрані, лежать купою, разом із рекламними проспектами, – не крамниця, а смітник якийсь...

– Я сказав, що вже йду.

– Справді, Джиме? Дякую тобі наперед.

– Піте, зателефонуй Селові, запитай, чи не зможе він прийти на вісім тридцять замість десятої години.

– Гаразд.

Джиммі почув, як на Пітовому кінці дроту сигналить машина біля воріт.

– І Піте, ради Бога, відчини ворота тому хлопцеві. Він не може цілий день стовбичити перед крамницею з тими пончиками.

Джиммі повісив слухавку й повернувся до спальні. Аннабет сиділа в ліжку, прикривши ноги простирадлом, і позіхала.

– З крамниці? – запитала вона, супроводжуючи слова ще одним довгим позіхом.

Він кивнув.

– Кейті не з'явилася.

– Сьогодні, – сказала Аннабет, – день першого причастя для Надін, а вона не приходить на роботу. А ну ж як не прийде й до церкви?

– Я певен, вона прийде.

– Не знаю, Джиммі. Якщо Кейті так надудлилась учора ввечері, що послала к бісовій матері крамницю, то не можна бути певним ні в чому...

Джиммі стелував плечима. З Аннабет марно було розмовляти, коли йшлося про Кейті. Вона знала тільки два види поведінки в стосунках з падчеркою – або роздратування й холод, або крайній ентузіазм, коли обидві вдавали з себе найкращих подруг. Середини не існувало, й Джиммі знав, почасти відчуваючи себе винним, що більша частина непорозумінь виникла тому, що Аннабет з'явилася на горизонті, коли Кейті було сім років і вона лише почала звикати до батька й ще не перестала тужити за матір'ю. Дівчинка щиро зраділа, коли в помешканні, де вона жила з батьком, з'явилася жінка. Але

Джиммі знав, що дочка засмучена смертю матері – якщо не безнадійно, то принаймні глибоко, – і ця втрата стукатиме в стінки її серця ще багато років, і щоразу, коли згадуватиме матір, вона нападатиме на Аннабет, яка, граючи роль матері, ніколи не жила за тими правилами, що їх Марітин привид міг би схвалити.

– Господи, Джиммі, – промовила Аннабет, коли той почав натягувати светра на футболку, в якій спав, і шукати свої джинси, – невже ти збираєшся кудись піти?

– Лише на годину. – Джиммі знайшов штани, які обкрутилися навколо ніжки ліжка. – Дві години щонайбільше. Сел має замінити Кейті о десятій годині. Піт зателефонує йому й попросить прийти раніше.

– Селові вже десь із сімдесять.

– То й що? Думаю, сечовий міхур розбудив його десь о четвертій ранку, і потім він усівся на дивані й досі дивиться телевізор.

– Бодай їй всячина. – Аннабет скинула з себе всі простирадла й підвелася з ліжка. – Паскудна Кейті. Невже вона зіпсує нам і цей день?

Джиммі відчув, як його шия нагрілася.

– А який ще день вона зіпсувала нам останнім часом?

Аннабет відмахнулася від нього рукою, стоячи вже у дверях ванної кімнати.

– Ти хоча б знаєш, де вона може бути?

– У Даяни або в Ів, – відповів Джиммі. Йому дуже не сподобався той зневажливий жест рукою.

Аннабет – любов його життя, тут сумніватися не випадає – навіть не уявляла собі, якою іноді вона може бути (і це було властиве всій родині Севіджів) та яке прикре враження справляли її погані думки або кепський настрій на інших людей.

– А може, в бойфренда.

– Справді? А з ким вона зустрічалась останніми днями?

Аннабет увімкнула душ і відступила до зливальниці, чекаючи, поки вода нагріється.

– Я думала, ти це знаєш краще від мене.

Вона відкрила аптечку, шукаючи там пасту для чищення зубів, і похитала головою.

– Вона перестала зустрічатися з Маленьким Цезарем у листопаді. Я була цьому рада.

Джиммі, який узував черевики, всміхнувся. Аннабет завжди називала Боббі О’Доннела Маленьким Цезарем, а коли й набагато брутальнішими прізвиськами, і не тільки тому, що той був амбітним гангстером із холодним поглядом, а й тому, що він був гладкий коротун, схожий на Едварда Дж. Робінсона. То були напружені кілька місяців, коли минулого літа Кейті стала зустрічатися з ним, і брати Севіджі сказали Джиммі, що він може покластися на них, мовляв, вони прищемлять йому прутень, якщо в тому виникне потреба. Джиммі не знав, чи то вони були морально обурені тим, що такий покидьок зустрічається з їхньою улюбленою небогою, чи то Боббі О’Доннел став для них надто небезпечним суперником.

Та хай там як, Кейті сама порвала ці взаємини, і, крім чималої кількості телефонних дзвінків о третій годині ночі й тієї Різдвяної ночі, коли Боббі та Роман Фоллов з’явилися в них на парадному ґанку з невідомими намірами, наслідки розриву минулися без особливих пригод.

Той факт, що Аннабет не терпіла Боббі О’Доннела, не міг не насмішити Джиммі, бо іноді він замислювався, чи ненавиділа Аннабет Боббі тільки тому, що він був схожий на Едварда Дж. і спав з її падчеркою, а чи ще й тому, що той був недоробленим бандитом, на відміну від професіоналів, якими вона вважала своїх братів, безперечно, знаючи, яким фахівцем був її чоловік у ті роки, коли Маріта ще не вмерла.

Маріта пішла в за`світи чотирнадцять років тому, коли Джиммі відсиджував два роки в’язниці у виправному закладі «Оленячий острів» у Вінтропі. Одного вечора під час відвідин ув’язненого чоловіка, коли п’ятирічна Кейті спала в неї на колінах, Маріта показала Джиммі родимку на своїй руці, яка останнім часом дуже

потемніла, і сказала, що збирається піти до лікаря, який працює в громадській клініці. Про всяк випадок, пояснила вона. Через чотири тижні їй вже робили хімію. А півроку по тому, як розповіла йому про родимку, Маріта померла. Кілька субот Джиммі мусив спостерігати, як тіло дружини стає білим, немов крейда, сидячи на протилежній стороні темного дерев'яного столу, припаленого сигаретами, вкритого плямами від поту й почорнілого за сотню років базікання та скарг ув'язнених. Останній місяць свого життя Маріта була вже надто хвора, щоб приходити, заслабка, щоб писати, й Джиммі мусив задовольнитися телефонними дзвінками, під час яких вона здавалася надто виснаженою або накачаною ліками, або й такою, й такою.

– Ти знаєш, що мені віднедавна сниться? – запитала вона одного разу. – Сниться і сниться.

– Що тобі сниться, моя дитино?

– Помаранчеві штори. Великі щільні помаранчеві штори. – Вона цмокнула губами, й Джиммі почув, що Маріта п'є воду... – Штори, які метляються на вітрі, звисаючи зі своїх поперечок. Лише метляються й ляскають. Лясь, лясь, лясь. Сотні штор на великому-великому полі. Ляскають і лопотять.

Джиммі чекав, що далі, але Маріта урвала на цьому розповідь. Не хочачи, щоб дружина змовкала посеред розмови, як було не раз, він запитав:

– Як там Кейті?

– Чого?

– Що робить Кейті, моя люба?

– Твоя мама добре дбає про нас. Вона дуже журиться.

– Хто журиться? Моя мама чи Кейті?

– Обидві. Пробач, Джиммі. Я піду. Мене нудить. І я дуже стомлена.

– Гаразд, дитино.

– Я тебе кохаю.

– І я тебе.

– Джиммі. У нас ніколи не було помаранчевих штор. Я не помиляюся?

– Ні, не помиляєшся.

– Дивно, – сказала вона й повісила слухавку.

Останнє слово, яке вона сказала йому, – «дивно».

Атож, дивно. Родимка, що була на твоїй руці, відколи ти ще лежала в колисці й дивилась на підвішені над тобою картонні іграшки, раптом потемніла й через двадцять чотири тижні, майже два роки по тому, як ти лежала в постелі зі своїм чоловіком і обхоплювала його тіло своєю ногою, тебе поклали в домовину й зарили в землю, а твій чоловік стояв за півсотні ярдів від тебе, між двома озброєними охоронцями й з кайданами на руках і ногах.

Джиммі випустили на волю через два місяці після похорону дружини, й він стояв на кухні в тому самому одязі, в якому покинув в'язницю, і усміхався до своєї незнайомої дитини. У свої перші чотири роки вона мала познайомитися з ним, бо ж зовсім його не пам'ятала. Пам'ятала тільки те, що сталося за останні два роки її життя. Можливо, в її пам'яті жило кілька фрагментів про чоловіка, якого вона бачила в цій оселі до того, як їй було дозволено приходити до нього лише по суботах і сидіти на протилежному боці старого стола у вологому домі з поганим запахом, побудованому на індіанському кладовищі, де свистіли вітри, стіни хиталися, а стелі нависали надто низько. Стоячи на своїй кухні й дивлячись, як вона споглядає його, Джиммі ніколи ще не почувався таким безпорадним. Він зроду не був таким самотнім або наляканим, як тепер, коли, опустившись навколішки біля Кейті та взявши її рученята в свої руки, дивився на них обох у своїй уяві, немовби літав над кімнатою. І, літаючи над ними, він думав: «О Боже, мені шкода цих двох». Чужі одне одному, в брудній кухні, намагаються виміряти одне одного, силкуються не мати ненависті одне до одного, бо ж вона померла й позмусила їх приліпитися одне до одного, неспроможна знати, що вони, в біса, робитимуть далі.

Його донечка – це створіння, яке жило, дихало й почасти вже було сформоване, – тепер залежала від нього, подобалось це їм чи ні.

– Вона всміхається нам із неба, – промовив Джиммі до Кейті. – Вона пишається нами. Справді пишається.

Кейті запитала:

– Ти знов повернешся в те місце, де був?

– Ні, не повернуся. Ніколи.

– Ти поїдеш кудись іще?

Тієї миті Джиммі радо погодився б відсидіти ще років із шість у брудній ямі, такій, як «Оленячий острів», або й у гіршому місці, аніж проводити по двадцять чотири години на кухні з незнайомою донькою, з цією невизначеністю майбутнього, із цим – як називати речі своїми іменами – клопотом, на який доведеться потратити залишок своїх молодих років.

– Нікуди я не поїду, – сказав він. – Я тебе не покину.

– Мені хочеться їсти.

Джиммі наче вдарило електричним струмом – о Боже, йому ще й годувати доведеться це створіння. До смерті. Ісусе Христе!

– Гаразд, – відказав він, відчуваючи, як усмішка затремтіла на його обличчі. – Ми поїмо.

О шостій тридцять Джиммі з'явився в «Ринковому котеджі», крамниці на перехресті вулиць, якою він володів, і відразу сів за касу та лотерейний автомат, тоді як Піт переносив до кафетерію «Кілмерські пончики» Айзера Ґасвамі й тістечка, кільця із сиром та пиріжки, доставлені з пекарні Тоні Б'юка. Під час затишшя Джиммі наповнив кавою з кавового автомату два величезні термоси й поставив їх на прилавок, де торгували кавою, потому розіклав недільні «Глоб», «Геральд» і «Нью-Йорк таймс». Посередині поклав рекламу й комікси, відтак акуратно помістив усе те перед прилавками, де продавалися цукерки, й під касовим апаратом.

– Сел сказав тобі, коли зможе бути?

– Не раніше, як о пів на десяту, – сказав Піт. – Його автомобіль зламався, й він зможе приїхати лише міським транспортом, тобто двома лініями метро та автобусом. Та і, як сказав мені, він ще навіть не вдягався.

– Трясця.

Близько чверті на восьму їм довелося мати справу з першим напливом покупців, що поверталися з нічної зміни, – це були переважно полісмени, кілька медсестер зі «Святої Регіни» й кілька дівчат, які працювали й підробляли, обслуговуючи нелегальні нічні клуби, розміщені на протилежному боці Бакінгем-авеню в Низині й вище на Роум-Бейсин. Усі вони були стомлені й виснажені, але водночас веселі й напружені. Над ними висіла аура інтенсивної полегкості, немовби всі вони поверталися з поля битви брудні, закривавлені, але не поранені й не покалічені.

Поки тривала п'ятихвилинна перерва перед новим напливом відвідувачів, Джиммі зателефонував Дру Піджину й запитав, чи бачив той Кейті.

– Гадаю, вона тут, – сказав Дру.

– Справді?

Джиммі відчув нотку надії в своєму голосі й тільки тоді зрозумів, що він стривожений набагато більше, ніж дозволяв собі визнати.

– Певно, що так, – сказав Дру. – Зачекай, піду з'ясу.

– Наперед тобі дякую, Дру.

Він слухав, як відлунює важка хода Дру по твердій підлозі коридору, й водночас переводив у гроші два обтріпані чеки, що їх подала йому стара леді Гармон, намагаючись не моргати, щоб не струсити сльози, які потекли в Джиммі від різкого запаху парфумів старої. Він почув, як Дру повертається до телефона, й відчув, як затремтіло в нього щось у грудях, коли повернув старій леді її п'ятнадцять баксів і на прощання помахав їй рукою.

– Джиммі?

– Я тут, Дру.

– Пробач. Це Даяна Сестра заночувала тут, у нас. Вона й тепер лежить долі у спальні Ів. Але Кейті там немає.

Тріпотіння в грудях Джиммі зупинилося й завмерло, неначе придавлене пінцетом.

– Ти не переживай, це не проблема.

– Ів сказала, що Кейті висадила їх тут, біля стовпа на дорозі, але не сказала, куди сама їде.

– Гаразд, чоловіче. – Джиммі надав своєму голосові удаваної веселості. – Я її знайду.

– Може, в неї з кимось побачення?

– Їй дев'ятнадцять, Дру. Хіба порахуєш тих, із ким вона зустрічається?

– Свята правда, – відказав Дру, позіхаючи. – Скажімо, Ів одержує стільки телефонних дзвінків від різних хлопців, що можна скласти їхній реєстр.

Джиммі витиснув із себе сміх.

– Ще раз дякую тобі, Дру.

– Завжди радий допомогти тобі. Тримайся, Джиммі.

Джиммі повісив слухавку й потім довго дивився на диск, ніби чекав від нього якоїсь допомоги. Це не вперше Кейті не ночувала вдома. І навіть не вдесьте. Не раз також вона не приходила вранці на роботу, але й у першому, і в другому випадку вона зазвичай телефонувала. Та що, як вона зустріла чарівного молодика, схожого на кінозірку?.. Джиммі не так далеко відійшов від своїх двадцятьох, щоб не пам'ятати, як це буває. І хоч він ніколи не показав би Кейті, що заплющує очі на такі вчинки, у своєму серці він міг гіпокритично не осуджувати їх.

Дзвінок, прив'язаний до цвяха, вбитого над дверима, дзеленькнув, і Джиммі, піднявши голову, побачив, як до крамниці увійшов гурт акуратно причесаних жінок, які поверталися з церкви й базікали про дощовий ранок, проповідь священика та сміття на вулицях.

Піт підняв голову від гастрономічного прилавка й витер руки рушником, яким обтирав стіл для пакування куплених продуктів.

Далі виклав на прилавок повну коробку хірургічних рукавичок, а тоді сів за другий касовий апарат. Нахилившись до Джиммі, він промовив:

– Готуйся до пекла.

І другий гурт святенниць з'явився слідом за першим.

У неділю вранці Джиммі не працював близько двох років, тож забув, на який зоопарк може тоді перетворитися крамниця. Піт мав слушність. Сиві фанатички, які приходять на семигодинну месу до Святої Цецилії, коли нормальні люди сплять, переносять свій біблійний крамничний ентузіазм до крамниці Джиммі, пустошаючи таці з пиріжками та пончиками, дудлячи каву, випиваючи молочні коктейлі, наполовину зменшуючи кількість газет на стендах. Вони зачіпали вітрини й наступали на пластикові торбинки з чіпсами та горіхами, які падали їм під ноги. Вони викрикували замовлення гастрономічних продуктів, вимагали лотерейні квитки, замовлення на «Пол-Молс» і «Честерфілд», анітрохи не тримаючись своєї черги. І хоч позаду тиснули нові сиві або голомозі відвідувачі, ці перші затримувалися біля прилавка нескінченно довго, рахуючи свої мідяки, розпитуючи про родини Джиммі та Піта й не поступаючись чергою тим, котрі все гучніше галасували позад них.

Подібного хаосу Джиммі не пам'ятав відтоді, як востаннє побував на ірландському весіллі з відчиненим баром, і коли нарешті, подивившись на годинник, що показував восьму годину сорок п'ять хвилин, він завважив, як останній з відвідувачів вийшов надвір, відчув, що футболка просякла потом під його светром, а светр глибоко в'ївся в шкіру. Він подивився на результат бомби, що вибухнула в його крамниці, а тоді на Піта й відчув несподіваний наплив дружніх і братерських почуттів до цього чоловіка, який уже витримав натиск полісменів, медсестер і повій о сьомій годині п'ятнадцять хвилин, так ніби вони з Пітом піднялися на новий рівень дружби, переживши навалу зажерливої старечі, що накопилася на них о восьмій ранку.

Піт подарував йому стомлену усмішку.

– Тепер відпочинемо з півгодини? Ти дозволиш мені вийти й покурити?

Джиммі засміявся, його опанувала несподівана дивна гордість за невеличкий бізнес, який він зумів налагодити в своєму кварталі.

– Не взяв тебе кат, Піте, можеш викурити цілу пачку.

Він підмів у проході, розставив на полицях молочні продукти й розкладав на тацях пиріжки та пончики, коли задзвенів дзвоник і повз прилавок пройшли Бренден Гарріс і його молодший брат Німий Рей, прямуючи до тих поперечних проходів, де продавався хліб, пральні порошки, тістечка та чай. Джиммі клопотався коло обгортання тістечок та пончиків і пожалкував, що дозволив Пітові взяти коротку перерву, адже Піт тепер дуже згодився б йому тут, поруч.

Джиммі підвів очі й спостеріг, що Бренден дивиться поверх полиць, прагнучи щось побачити біля кас, так ніби він хотів або щось поцупити в крамниці, або когось там побачити. Протягом якоїсь ірраціональної секунди Джиммі подумав, чи не слід йому звільнити Піта за незаконну торгівлю в крамниці. Однак стримався, пригадавши, що Піт запрягся, дивлячись йому у вічі, що ніколи не підведе Джиммі й не зведе нанівець працю його життя. Джиммі знав, що він каже правду, бо якщо ти не Великий Чаклун усіх брехунів, то ніколи не зможеш набрехати Джиммі, коли він дивиться тобі у вічі й ставить пряме запитання; він знав кожен посмик і кожен порух ока, хоч би який малопомітний, що виказав би тебе. Він навчився цього, спостерігаючи за батьком, що мав звичай давати п'яні обіцянки, яких зроду не виконував, – і тепер Джиммі розпізнавав брехню, хоч би як ретельно її ховали. Отже, Джиммі пам'ятав, як Піт дивився йому в вічі та присягався, що ніколи не підведе його, й знав, що це правда.

Але що там хоче побачити Бренден? Невже він такий дурний, що сподівається щось поцупити? Джиммі знав Бренденового батька Правильного Рея Гарріса, той також був псих, отже примітивність мислення в них у крові, але треба зовсім схибнутися, щоб

спробувати пограбувати крамницю на лінії Східного Бакінгема – Низини/Пагорбів разом зі своїм тринадцятирічним німим братом. До того ж якщо хтось і мав якусь клепку в тій родині, Джиммі, хоч і неохоче, визнавав таку можливість за Бренденом – сором'язливим, але дуже вродливим хлопцем. Джиммі давно зрозумів різницю між тим, хто тримається спокійно, бо не знає значення багатьох слів, і тим, хто вбирає усе в себе, спостерігаючи й слухаючи. Бренден був наділений цією особливістю; ви відчували, що він розуміє людей надто добре, й це знання примушувало його нервуватися.

Він обернувся до Джиммі, і їхні погляди зустрілися. Хлопець подарував Джиммі нервовий дружній погляд, уклавши в нього надто багато значення, ніби намагався не виявити тих турбот, що заповнювали йому мозок.

– Брендене, допомогти тобі? – запитав Джиммі.

– Ой ні, містере Маркус, я лише хочу знайти отой ірландський чай, який так любить моя мати.

– Чай «Баррі»?

– Атож, саме його.

– У наступному проході.

– Щиро дякую.

Джиммі сів до каси саме тоді, коли повернувся Піт, за яким тягся сморід покvapно скрученої, викуреної цигарки.

– Коли ж повертається на службу Сел? – запитав Джиммі.

– Будь-якої хвилини тепер. – Піт обернувся назад до полиці, заваленої клаптями чекового паперу, й зітхнув: – Джиммі, він такий неповороткий.

– Сел? – Джиммі спостерігав, як Бренден спілкується з братом мовою знаків, стоячи посеред центрального проходу, – Бренден тримав коробку з чаєм «Баррі» в себе під пахвою. – Чоловіче, йому ось-ось вісімдесят вийде.

– Я знаю, чому він неповороткий, – сказав Піт. – Я сказав просто так. Бо якби о восьмій за прилавком стояли не ти і я, а ми із Селом, то й досі не впоралися б.

– Тому я й ставлю його лише на короткий час. Проте сьогодні вранці повинні були б працювати не ми з тобою й не ти із Селом, а ви з Кейті.

Бренден і Німий Рей підійшли до прилавка, й Джиммі побачив, як щось спалахнуло на Бренденовому обличчі, коли промовив ім'я дочки.

Піт вийшов з-поза сигаретної полиці й запитав:

– Брендене, ти все знайшов?

– Я... я... я... – заникуючись, відповів Бренден і подивився на свого малого брата. – Думаю, що так. Дозвольте мені переговорити з Реєм.

Руки хлопців знов замиготіли, й обидва перемовлялися так швидко, що Джиммі навряд чи зрозумів би їх, навіть якби ті користувалися словами. Мовчазне обличчя Рея було при цьому нерухоме, мов кам'яне, тоді як руки його були наелектризовані й живі. Джиммі він завжди здавався похмурим підлітком, більше схожим на матір, аніж на батька, його бліде обличчя неначе завжди кидало виклик. Одного разу Джиммі сказав про це Аннабет, і вона звинуватила його в упередженому ставленні до інвалідів, але він не думав, що річ у цьому, – на мертвотному обличчі Рея та в його мовчазному роті жило щось таке, що Джиммі хотілося б вибити молотом.

Хлопці перестали смикатися головами, й Бренден нахилився на полицю з цукерками, узяв там іриску Колмена, примусивши Джиммі знову пригадати свого батька та як від нього смерділо, коли він працював на цукерковій фабриці.

– А можна мені ще «Глоб» узяти? – запитав Бренден.

– Авжеж, – промовив Піт, дописуючи цю назву в рахунок.

– А я думав, Кейті працює в неділю, – сказав Бренден і простягнув Пітові десятку.

Замкнувши касу, Піт підняв брови.

– Брендене, тобі подобається дочка мого хазяїна?

Бренден опустил очі.

– Ні, ні, ні. – Він засміявся, і сміх той завмер, щойно вилетів з його рота. – Я лише здивувався, бо звичайно бачив її тут.

– Її маленька сестра прийме сьогодні перше причастя, – сказав Джиммі.

– Надін? – Бренден зиркнув на Джиммі, надто широко розплющивши очі й так само широко всміхаючись.

– Надін, – підтвердив Джиммі, дивуючись, що Бренден відразу пригадав її ім'я. – Авжеж, вона.

– То привітайте її від мене та від Рея.

– Аякже, Брендене, привітаю.

Бренден опустил очі на прилавок і кілька разів кивнув головою, коли Піт зачинив бар, де подавали чай із цукерками.

– Я радий був, хлопці, побачити вас. До побачення, Рею.

Рей не дивився на брата, коли той говорив, але він пішов за ним, коли Бренден сказав «ходімо». Джиммі пригадав, що люди, як велося, забували про Рея: він не був глухий, лише німий, бо Джиммі був переконаний, що мало хто з людей, які жили по сусідству, зустрічався з таким явищем раніше.

– Послухай-но, Джиммі, – сказав Піт, коли брати пішли. – Можна поставити тобі одне запитання?

– Давай.

– Чому ти так ненавидиш цього хлопця?

Джиммі стенив плечима.

– Я не знаю, чоловіче, чи це справді ненависть. Я тільки... А тобі не здається німота цього малого розбишаки трохи дивною?

– А, ти про нього, – сказав Піт. – Атож, це дивний хлопець, який завжди поглядає так, наче він помітив щось у тебе на обличчі й готується видерти його. Ти звернув на це увагу? Але я говорив не про нього, а про Брендена. Бо мені цей хлопець подобається. Він скромний і пристойний, невже ти зі мною не згоден? Ти помітив, як він часто розмовляє з братом мовою жестів, хоч і не має в цьому потреби? Так ніби хоче показати братові, що він не сам-один. Це

добре. Але Джиммі, чоловіче, ти дивишся на нього таким поглядом, ніби хочеш відчикрижити його носа й засунути йому в рот.

– Неправда.

– А таки правда.

– Невже ти так думаєш?

– Саме так я й думаю.

Джиммі подивився пове́рх лотерейного апарата крізь запилюжене вікно на Бакінгем-авеню, яка лежала сіра й волога під уранішнім сонцем. Він відчував, як клята сором'язлива усмішка Брендена Гарріса лоскоче йому кров.

– Джиммі, я лише пожартував з тебе. Я не хотів тебе образити...

Джиммі відвернув голову від Піта й глянув у вікно.

– А ось і Сел, – промовив він. Старий човгав по авеню, наближаючись до них. – Майже вчасно, хай йому грець.

6

Бо воно в нього розбилося

Неділя Шона Дівайна – його перший робочий день після тижневої перерви – почалася, коли він рвучко пробудився зі сну, вихоплений з нього дзеленчанням будильника, яке наповнило його відчуттям безповоротності, немов дитину, що виходить із матки й знає, що зроду туди не повернеться. Він не міг пригадати багато конкретних подробиць – пам'ятав лише кілька не пов'язаних між собою деталей і мав таке відчуття, що суцільної оповіді він не бачив *уві сні*. А проте вона вгородилася, наче бритва, в потилицю й не відпускала його уяву весь ранок.

Його дружина Лорен була в тому сні, й він досі чув запах її тіла. Вона мала розтріпане волосся кольору мокрого піску, темніше й довше, ніж у житті. На ній був мокрий білий купальний костюм. Тіло мало темну засмагу, до голих гомілок та пальців на ногах прилип пісок. Вона пахла морем і сонцем. Сидячи на колінах у Шона, цілувала його в ніс, лоскотала йому горло своїми довгими пальцями. Вони розташувалися на ґанку пляжного будинку, й Шон міг чути шум прибою, хоч і не бачив ніякого океану. Там, де мав бути океан, бовванів порожній телевізійний екран завбільшки з футбольне поле. Коли Шон дивився в нього, то бачив лише своє віддзеркалення, без Лорен, так ніби він обіймав порожнє повітря.

Але в руках він відчував її тепле тіло.

Потім його пам'ять зберегла, як він стояв уві сні на даху будинку, а замість тіла Лорен тримав у руках гладенький металевий флюгер. Він обіймав той флюгер, а внизу з'яяла глибока яма, й на причалі стояла яхта. Далі він побачив себе голим у ліжку з жінкою, якої ніколи раніше не зустрічав. Доторкаючись до неї, Шон відчував, за якоюсь дивною логікою сновидіння, що Лорен перебуває в сусідній кімнаті й спостерігає за ними по відео. Тим часом крізь вікно

проломилася чайка, уламки скла розсипалися по ліжку, й Шон, уже одягнений, нахилився над ним.

Чайка глибоко зітхнула й промовила:

– У мене болить шия, – і Шон прокинувся, перш ніж устиг сказати: «Бо вона в тебе зламана».

Він прокинувся, але сон усе ще важко перекочувався в його мозку, його пушинки застрягли під повіками й приліпилися на верхній частині язика. Він тримав очі заплющеними, а тим часом будильник не вгавав. Шон гадав, це новий сон, і він досі спить, а дзвінок лунає лише в його уяві.

Нарешті він розплющив очі. Відчуття твердого тіла незнайомої жінки й запах моря, який ішов від тіла Лорен, іще якийсь час залишалися в тканині його мозку. До нього раптом дійшло, що це не сон, не кінофільм, не сумна-пресумна пісня.

Це були ті самі простирадла, те саме ліжко, та сама порожня бляшанка з-під пива на його підвіконні, те саме сонце в його очах, той самий дзвінок будильника на столику біля ліжка. Це крапав кран, якого він забув закрити. Це було його життя, що належало тільки йому.

Шон вимкнув будильник, але не відразу підвівся з ліжка. Він ще не хотів піднімати голову, бо не хотів з'ясовувати, чи вона не болить із похмілля. Якщо це так, то перший день на службі видасться йому вдвічі довшим, а він і без того, напевно, буде тривалим після тижневої відсутності Шона, з усією тією гидотою, яку він муситиме проковтнути, й жартами, що їх йому доведеться вислухати на свою адресу.

Він лежав і слухав вуличний гомін. Із-за сусідніх дверей, де жили наркомани, долинав звук від телевізора, який не вимикався цілісінький день. Під стелею хурчав вентилятор, а в кутку тихо гуділи мікрохвильова піч і холодильник. Гуділи увімкнені комп'ютери. Гуділи мобільні телефони, гуділи кухня та вітальня, а знадвору з боку вокзалу та житлових кварталів Фаней-Гайтс і Низини було чути безперервний гул.

Усе гуло й гуділо цими днями. Усе було плинне та швидке. Кожен мусив пристосуватися до цього світу, рухатися разом із ним, зростати.

Коли, в біса, це почалося?

Власне, більш нічого він не хотів знати. Коли пришвидшився ритм подій, що примусив Шона дивитись на людські спини?

Він заплющив очі.

Коли його покинула Лорен.

Саме тоді.

Бренден Гарріс подивився на телефон, йому хотілося, щоб він задзвонив. Кейті спізнюється на дві години. Він не дуже й дивувався, бо час і Кейті ніколи не відзначалися узгодженістю, але ж сьогоднішній день не є звичайним. Бренден мріяв вирушити в дорогу. Де ж вона, якщо її немає на службі? Вони домовилися, що вона зателефонує Бренденові з роботи, піде на перше причастя своєї зведеної сестри, а потім вони зустрінуться. Але Кейті не прийшла на службу. І не зателефонувала йому.

Сам він не міг подзвонити їй. Це дуже ускладнювало їхні стосунки від першого вечора, коли вони покохалися. Кейті зазвичай перебувала не більш як у трьох місцях – у Боббі О’Доннела в перші дні її знайомства з Бренденом, у тому помешканні, де вона виросла разом із батьком, мачухою та двома зведеними сестрами, або в помешканні вище, де жили її божевільні дядьки, двоє з яких, Нік і Вел, мали славу неприторенних психопатів і не вміли владати своїми імпульсами. До всього її батько Джиммі Маркус люто ненавидів Брендена без будь-якої логічної причини для Кейті та її хлопця. І дівчина не мала підстав думати інакше – скільки пам’ятала себе, завжди чула від батька: «Тримайсь якнайдалі від Гаррісів, бо як приведеш бодай одного з них у хату – ти мені не дочка».

Кейті розповідала про батька, як чоловіка розумного, але одного вечора зі слізьми на очах сказала Бренденові: «Він стає як дурний, коли мова заходить про тебе. Як дурний. Якось він напився й почав

базікати про те, як любив мою маму, як дуже вона любила мене й таке інше, а далі як засичить: „Ці паскудні Гарріси, Кейті, нікчемні вони людці, просто сміття“».

Сміття. Від цього слова в Брендена боляче закалатало серце.

– «Тримайся від них, Кейті, якнайдалі. Лише про це я тебе прошу. Будь ласка».

– Тоді чому ти прихилилася до мене? – запитав Бренден.

Вона обкрутилася в його обіймах і сумно всміхнулась до нього.

– А ти цього не знаєш?

Правду кажучи, Бренден цього не знав. Кейті була всім. Вона була богиня. А Бренден був лише Бренденом.

– Ні, не знаю.

– Ти добрий.

– Справді?

Вона кивнула головою.

– Брендене, я бачила тебе з Реєм, матір'ю, з чужими людьми надворі, й ти завжди здавався мені дуже добрим.

– Існує багато добрих людей.

– Існує багато люб'язних людей. А це не одне й те саме.

І Бренден, думаючи про це, мусив визнати, що протягом усього свого життя він ніколи не зустрічав людини, яка ставилася б до нього неприязно. Усі вважали, що Гаррісові діти – хороші хлопці. Бренден ніколи не мав ворогів, ні з ким не бився після школи й не пам'ятав, коли востаннє чув грубе слово на свою адресу. Можливо, це й справді тому, що він добрий. І можливо, справді, як казала Кейті, така риса вдачі – рідкість. А може, він був просто хлопцем, який не дратував людей.

Хіба крім батька Кейті. І то була загадка. А сумніватися в ставленні Джиммі Маркуса до Брендена не доводилося. Той його ненавидів.

Лише півгодини тому Бренден відчув цю ненависть у крамниці містера Маркуса – тиху й стриману ненависть, що йшла від нього, наче вірусна інфекція.

Він відчув себе безпорадним перед нею. Повертаючись додому, він не міг дивитися на Рея й повсякчас спотикався, так його бентежила ця ненависть. Він почувався брудним, так ніби його волосся було давно не мите, а голова всипана гнидами. Тим паче, що цей факт він ніяк не міг пояснити – Бренден зроду не робив нічого лихого містерові Маркусу, він майже не знав цього чоловіка. Він дивився на Джиммі Маркуса й розумів, що той не став би гасити полум'я, якби воно його охопило.

Бренден не міг зателефонувати Кейті на один з її телефонів – ану ж як вони мають там апарат, що визначає номери? Вони здивуються – чого це ненависний Бренден Гарріс телефонує їхній Кейті. Він мав намір подзвонити їй тисячу разів, але думки про те, що на протилежному кінці дроту може нарватися на містера Маркуса, чи Боббі О'Доннела, чи одного з тих психованих братів Севіджів, було досить, щоб він знову поклав слухавку на місце.

Бренден не знав, кого йому боятися більше. Містер Маркус був звичайний собі чоловік, власник крамниці на розі вулиці, до якої Бренден ходив протягом половини свого життя, але було в тому чоловікові щось іще – крім його очевидної ненависті до Брендена, – таке, що могло збентежити людину, спроможне заподіяти їй щось лихе, хоч що саме, Бренден не знав, але щось таке, що примушувало стишувати голос у присутності цього чоловіка й не зустрічатися з ним поглядом. Щодо Боббі О'Доннела, то він був саме той чоловік, який жив невідомо з чого, і, щоб не зустрітися з ним, ви переходили на протилежний бік вулиці. А щодо братів Севіджів, то ті були планетною системою, віддаленою від нормальних, прийнятних стосунків на сотні світових літ. Найбожевільніші, найпридуркуватіші йолопи, яких будь-коли народжувала Низина. Щоб перелічити, яка кількість поглядів і слів могла вивести їх з рівноваги, знадобилася б книга завтовшки зі Святе Письмо. Їхній батько, теж бовдур несосвітений, настругав зі своєю хворобливою святенницею дружиною безліч дітлахів, одного за одним через кожні одинадцять місяців. Брати росли в жахливій тісноті в одній кімнаті поруч із

надземною залізницею, яка нависала над Низиною, затуляючи сонце, аж поки її не знесли, Бренден тоді ще був малюком. Підлога в їхньому помешканні була нахилена на схід, а потяги гуділи за вікном братів двадцять одну годину з двадцяти чотирьох кожної проклятої доби, струшуючи триповерховий будиночок із такою силою, що іноді брати випадали з ліжка й прокидалися вранці навалені в одну купу, зустрічаючи ранок роздратованими, як водяні пацюки, й пісяли один на одного, щоб почати новий день окремо.

Бувши дітьми, вони не мали індивідуальності в своєму зв'язку із зовнішнім світом. Вони були просто Севіджами, такою собі сумішшю кінцівок та сплутаного волосся, й рухалися у хмарі пилюки, як тасманійський диявол. Ви бачили, як котиться на вас курява, й відступали вбік, сподіваючись, що ця хмара затягне в себе когось іншого, перш ніж досягне до вас або пролетить мимо, одержима власними похмурими психозами.

Та що там казати, до того як Бренден почав таємно зустрічатися з Кейті, він навіть не знав, скільки всього було братів Севіджів, а він же виріс у Низині. Йому про це розповіла Кейті: Нік був найстарший, років із шість тому він подався відбувати свої щонайменше десять років у Волполі; Вел був наступний і, зі слів Кейті, найприємніший; потім ішли Чак, Кевін, Ел (якого зазвичай плутали з Велом), Джерард, який щойно вийшов із Волпола, й нарешті Скотт, материн улюбленець, коли він був зовсім малим і мати була жива. Потім він єдиний з-поміж братів одержав диплом про закінчення коледжу і єдиний, що не жив удома на першому й третьому поверхах, які брати привласнили після того, як повиганяли з дому колишніх власників, так їх перелякавши, що ті переселилися до іншого штату.

– Я знаю про їхню погану славу, – сказала Кейті Бренденові, – але насправді вони хороші хлопці. Хіба окрім Скотта. Він і справді навряд чи може комусь сподобатися.

Оце тобі й «нормальний» Скотт.

Бренден зиркнув на свого годинника, потім на дзиґарі над ліжком, на телефон і на своє ліжко. Учора вночі він засинав отут, дивлячись

на потилицю Кейті й рахуючи там біляві волосинки. Простягнувши тоді руку через її стегно й поклавши долоню на її теплий живіт, він з насолодою вдихав пахощі її волосся, легких парфумів і поту.

Аж ось ізнову звів очі на телефон.

Ну, задзвони, нехай тобі чорт! Задзвони.

Двоє хлопчаків знайшли автомобіль і зателефонували на номер 911. Той, хто заговорив у слухавку, засапався від хвилювання, щойно переконався, що його чують на тому кінці.

– Тут стоїть автомобіль із кров'ю всередині та відчиненими дверцятами, і...

Оператор, який чергував на телефоні 911, урвав монолог і запитав:

– Де стоїть автомобіль?

– У Низині, – сказав хлопець. – Біля В'язничного парку. Ми з другом знайшли його.

– Яка це вулиця?

– Сідней-стрит, – видихнув хлопець у телефон. – Тут кров, а дверцята відчинені.

– Як тебе звуть, синку?

– Він хоче знати її ім'я, – сказав хлопець своєму другові. – Він назвав мене «синку».

– Синку, назви мені своє ім'я, – повторив оператор. – Як тебе звати?

– Ми тут зовсім випадково, дядьку, – ухилився хлопець від прямої відповіді. – Прощайте.

Хлопець повісив слухавку, а оператор побачив на своєму комп'ютері, що дзвінок надійшов із платного телефона, який стояв на розі Кілмер і Нозер-стрит у Низині у Східному Бакінгемі, де за півмилі від того місця, де був вхід із Сідней-стрит до В'язничного парку. Він передав інформацію черговому, й черговий послав загін на Сідней-стрит.

Один із патрульних зателефонував до відділка й попросив надіслати підкріплення – одного або двох криміналістів і кількох фахівців з убивств. Йому здавалося, вони будуть потрібні.

– Тридцять третій, ви знайшли тіло?

– Поки що ні, черговий.

– Тридцять третій, чому ви просите надіслати фахівців з убивств, якщо тіла не знайдено?

– Дивлюсь на цей автомобіль і передчуваю – тіло ось-ось знайдемо.

Свій перший робочий день Шон розпочав після перерви, припаркувавшись на Крешент і обминувши синю загороджувальну стрічку на її перехресті із Сідней-стрит. Синя загороджувальна стрічка була позначена етикеткою Бостонського департаменту поліції, бо його представники першими прибули на місце подій, утім із розмов, підслуханих по рації, коли Шон їхав сюди, він збагнув, що справу цю доручать розслідувати відділові вбивств штату, який перебував під його безпосереднім керівництвом.

Автомобіль, як він зрозумів, знайшли на Сідней-стрит, тобто в районі юрисдикції міста, але кривавий слід тягся до В'язничного парку, що, як заповідна територія, підлягав юрисдикції штату. Шон пройшов униз по вулиці Крешент понад краєм парку, й перше, що він помітив, була вантажівка служби вбивств, припаркована в центрі кварталу.

Підійшовши ближче, він побачив свого сержанта Вайті Паверса, що стояв за кілька кроків від автомобіля з відчиненими дверцятами. Соза й Коннолі, яких включили до відділу вбивств лише минулого тижня, з філіжанками кави в руках оглядали кущі біля входу в парк. Далі на гравійній доріжці стояли машини патрульних служб і автомобіль кримінологів, які сердито визиралися на Созу й Коннолі: можливі докази було затоптано, й повсюди валялися кришечки від їхніх паперових стаканчиків.

– Привіт, поганий хлопцюго, – здивовано піднявши брови, мовив Вайті Паверс. – Тебе вже викликали на службу?

– Атож, сержанте, – відповів Шон. – Хоч у мене тепер немає партнера. Адольф у відпустці.

Вайті Паверс кивнув головою.

– Твої пальці придавило дверима, й тобі запропонували несподіваний спосіб лікуватися. – Він обняв Шона. – Ти будеш зі мною, еге? Поки закінчиться термін твого випробування.

Вони поклали, що Вайті стежитиме за Шоном, допоки начальство вирішить, відповідає він своїм високим стандартам чи ні.

– Цей вік-енд здавався таким спокійним, – сказав Вайті, підштовхуючи Шона до відчинених дверей автомобіля. – Округа була тихою, як мертвий кіт. Когось ударили ножом у Паркер-Гілл, ще одне поранення у Бромлі-Гіт, і кілька учнів коледжу влаштували бійку за пляшку з пивом в Олстоні. Проте жодне з поранень не було фатальним, і всі ці випадки підпорядковувалися містові. За винятком випадку в Паркер-Гілл. Але той чоловік самотійно дійшов до санітарної частини з ножом, який стримів у нього з-під ключиці, ще й запитав у чергової сестри, де вони тримають автомат із кока-колою.

– І вона сказала йому? – запитав Шон.

Вайті всміхнувся. Він був одним із найталановитіших працівників у відділі вбивств, тому всміхався охоче й часто. Його, либонь, несподівано викликали на службу, бо одягнений він був у спортивні штани та хокейну куртку свого сина, бейсбольна шапочка зсунулася на потилицю, різнобарвні кеди були взуті босоніж, а поліцейний значок теліпався поверх джерсі.

– Мені подобається твоя сорочка, – промовив Шон, і Вайті обдарував його ще однією ледачою усмішкою, коли над ними, вилетівши з парку, шугонула птаха й зловісно каркнула над Шоною спиною.

– Півгодини тому, чоловіче, я лежав на своїй канапі.

– Дивився мультики?

– Ні, боротьбу. – Вайті показав на зарості, за якими починався парк. – Думаю, десь там ми знайдемо труп. Але врахуй, що ми тільки-но розпочали пошуки, й Фріл каже, поки не знайдемо тіло, жертву треба занести до списку зниклих осіб.

Птаха знову зробила над ними коло, цього разу трохи нижче. Її гучне каркання проникло Шонові в мозок і відгукнулося тремтінням у всьому тілі.

– Проте шукати доведеться нам? – запитав Шон.

Вайті кивнув головою.

– Якщо тільки вона не втекла до міста, де її й порішили.

Шон подивився вгору. Птаха мала велику голову й короткі лапки під білими грудьми із сірою смугою посередині. Шон не впізнав її породи, бо не дуже добре тямив у тому.

– Що це за птах?

– Кільчастий водомороз, – відповів Вайті.

– Не бреш.

Вайті підняв руку вгору.

– Присягаюся Богом, чоловіче.

– Ти забагато дивився в дитинстві передач «Царства дикої природи», еге?

Птаха знову зловісно каркнула, й Шон хотів уже підстрелити її.

– Подивишся автомобіль? – запитав Вайті.

– Чому ти сказав «вона»? – промовив Шон, пірнувши під жовту стрічку, що оточувала місце злочину, й попрямував до автомобіля.

– Технічна експертиза знайшла в бардачку паспорт. Автомобіль належить Кетрін Маркус.

– Прокляття, – сказав Шон.

– Ти її знаєш?

– Схоже, це дочка чоловіка, з яким я знайомий.

– Близько знайомий?

Шон похитав головою.

– Ні, ми просто вітаємось як сусіди.

– Ти правду кажеш? – запитав Вайті, ніби вже тепер хотів почати розслідування.

– Атож, цілковиту правду.

Вони підійшли до автомобіля. Вайті показав на відчинені дверцята, а представниця технічного відділу відступила назад і розкинула руки, затуляючи машину.

– Ви тільки нічого не торкайтеся, хлопці. Хто розслідуватиме справу?

– Я, – відповів Вайті. – Парк перебуває в юрисдикції штату.

– Але автомобіль належить містові.

Вайті показав на бур'яни.

– Сліди крові ведуть на територію штату.

– Я не знаю, – зітхнула технічний експерт.

– Це вирішить комп'ютер, – сказав Вайті. – А поки що справа належить штатові.

Шон поглянув на бур'яни, які росли побіля парку, й припустив, що як вони знайдуть тіло, то знайдуть його там.

– Які маємо результати?

Технічний експерт позіхнула:

– Коли ми знайшли машину, дверці були відчинені. Ключі стриміли в запалюванні, фари світилися. Через десять секунд після нашого прибуття, мов за сигналом, акумулятор потік і закаляв днище.

Над динаміком на дверцях водія Шон помітив пляму крові. Кілька її крапель попало на сам динамік – тепер вони засохли й почорніли. Він присів, обернувся й побачив ще одну пляму на кермі. Третя пляма була довша й ширша за перші дві, вона обгортала дірку від кулі, пробиту у вініловій спинці водієвого сидіння на рівні плеча. Шон знову присів і подивився крізь двері на кущі ліворуч від автомобіля, потім обернув голову, щоб подивитися на зовнішній бік дверцят водія, й побачив там свіжу заглибину.

Він поглянув на Вайті, й Вайті кивнув головою.

– Злочинець, певно, стояв біля автомобіля. Дівчина Маркус, якщо це вона, сиділа за кермом і вдарила його дверима. Мерзотник почав стріляти й поцілів її, можливо, в плече, а можливо, в біцепс. Хай там як, а дівчина кинулася навітки. – Вайті показав на кілька прим'ятих кущів, що вона притоптала ногами. – Вони побігли крізь кущі до парку. Її рана не могла бути тяжкою, бо видно лише кілька крапель крові на кущах.

– А ми маємо своїх працівників у парку? – запитав Шон.

– Досі їх було двоє.

Представниця технічного відділу форкнула:

– З них було більше пуття, аніж із цих двох?

Шон і Вайті простежили за її поглядом і побачили, що Коннолі випустив із рук паперового стаканчика з кавою і тепер нахилився, щоб його підняти.

– Вони в нас новенькі, дай їм звикнути.

– Доведеться просити допомоги.

Шон підступив до жінки.

– Ви знайшли якісь посвідчення особи, крім технічного паспорта?

– Так. У гамані під водієвим сидінням був дозвіл на керування автомобілем на ім'я Кетрін Маркус. Під пасажирським сидінням лежав рюкзак. Біллі зараз з'ясовує, що там у ньому.

Шон подивився через капот на чоловіка, на якого кивком голови показала експерт. Він стояв навколішках перед автомобілем, темно-синій рюкзак лежав перед ним.

– Що там документи кажуть про її вік? – запитав Вайті.

– Дев'ятнадцять років, сержанте.

– Дев'ятнадцять, – повторив Вайті, звертаючись до Шона. – І ти знайомий з її батьком? Бідолаха, йому доведеться пережити велике горе, він, либонь, і гадки не має, що сталося з його дочкою.

Шон обернув голову й побачив, як самотня криклива птаха полетіла в напрямку каналу, а промінь сонця пробився крізь хмари. Він відчував, як пташине скрекотіння проникає в його вушний канал та в мозок, і враз його пронизав спогад про вираз дикої самоти, що

його він бачив на обличчі одинадцятирічного Джиммі Маркуса, коли вони майже вкрали той автомобіль. Шон відчував ту самоту тепер, стоячи біля кущів, які вели до В'язничного парку, так ніби двадцять п'ять років, що відокремлювали його від того часу, пролетіли, як комерційна реклама на телебаченні, відчував ту гнітючу, розпачливу самоту, що придавила Джиммі Маркуса, неначе трухлява деревина. Щоб струсити із себе цей спогад, він подумав про Лорен, про Лорен із довгим руським волоссям, яка заповнила його сьогоднішній сон і пахла морем. Він подумав про ту Лорен, і йому захотілося знову заповзти в тунель того сну, поринути в нього з головою та зникнути.

7 У крові

Надін Маркус, молодша донька Джиммі та Аннабет, уперше дістала благословенні дари святого причастя в неділю вранці у церкві Святої Цецилії, що в Східному Бакінгемі, в Низині. Її руки були стиснуті від долонь до пучок, а білий серпанок та біла сукня робили її схожою на дитя-наречену або на сніжного янгола. Вона йшла в процесії через прохід разом із сорока іншими дітьми, легко ковзаючи по підлозі, тоді як інші дівчатка та хлопчики плентали й спотикалися.

Принаймні так здавалося Джиммі, й хоч він перший був готовий визнати, що мислить упереджено, коли йшлося про його дітей, він також не сумнівався, що має слухність. Інші діти тепер базікають або горляють, коли їм так хочеться, матюкаються перед своїми батьками, вимагають цього чи вимагають того, не шанують дорослих і дивляться на людей напівзатуманеним, напівгарячковим поглядом наркоманів, які просиділи надто багато часу перед телевізором, комп'ютером або тим і тим. Вони скидалися Джиммі на ртутні кульки, здавалося, кулька застигла на місці, але тут-таки покотилася геть, шарахаючись туди-сюди, розсипаючи сріблясту ртуть. Вони щось просять і зазвичай дістають, а як ні, то просять гучнішим голосом. Якщо відповідь і далі відкидна, починають верещати. І їхні батьки, боягузи жалюгідні, не витримують такого натиску й дають своїм нащадкам усе, чого ті прохають.

Джиммі й Аннабет любили до нестями своїх дівчат. Вони тяжко працювали, аби мати змогу задовольняти всі їхні забаганки й щоб ті почувалися щасливими та знали, що їх люблять. Але існувала чітка межа між цим та очевидними дурницями, й Джиммі докладав усіх зусиль, аби його дівчата напевно знали, де вона пролягає.

Варто подивитись на отих двох вишкварків, що саме проминали стілець, на якому сидів Джиммі, на двох малих, які штовхалися,

голосно реготали, не звертали уваги на зауваження черниць і зачіпали парафіян. І дехто з дорослих дивився на це поблажливо. Господи. У часи Джиммі батьки виступили б із натовпу, схопили б обох розбишак за волосся, ляснули б їх по дупах і пошепки пообіцяли б, що вдома вони дістануть більше, перш ніж їх відпустити.

Джиммі ненавидів свого старого батька, не схвалював і колишні методи виховання, але, кат би його взяв, мала б існувати й середня лінія поведінки, якої більшість людей не знаходила. Дитина мала знати, що батьки її люблять, але існують чіткі правила поведінки, й хоч ти й милий малюк, проте це не означає, що можеш робити все, що тобі заманеться.

Звичайно, ти можеш дотримуватися всіх цих правил, виховати добру дитину, а вона завдасть тобі великих неприємностей. Як сьогодні Кейті. Вона не тільки не з'явилася на роботу, а й, схоже, знехтувала причастя своєї зведеної сестри. Що, в біса, стукнуло їй у голову? Та, мабуть, нічого особливого, й це найнеприємніше.

Обернувшись, щоб подивитися на Надін, яка йшла між рядами, Джиммі відчув таку гордість, що його гнів на Кейті (разом із невеличкою, але невідчепною тривогою) трохи вгамувався, хоча Джиммі й знав, що він повернеться. Перше причастя було подією в житті католицької дитини – день, коли тебе вдягають у святкові шати й підлещуються до тебе, а потім ведуть до сирної кав'ярні, – й Джиммі вірив у визначні події в житті своїх дітей та хотів, щоб вони їм надовго запам'яталися. Саме тому той факт, що Кейті не прийшла на конфірмацію сестрички, його неабияк стурбував. Їй було дев'ятнадцять років, хай і так, та все одно світ своєї молодшої напівсестрички вона не могла порівняти з хлопцями, вбранням та барами. Джиммі це розумів, тому зазвичай давав Кейті велику волю, але знехтувати таку подію після всього того, що він робив для Кейті, коли вона була молодша...

Він відчув, як знов розпалюється гнівом, і постановив, що, тільки-но вони зустрінуться, він улаштує Кейті «серйозну розмову» – так

називала Аннабет їхні вияснювання стосунків, що часто траплялися протягом двох останніх років.

Бодай воно все запалося.

Надін уже майже порівнялася з лавою, на якій сидів Джиммі. Аннабет узяла з неї обіцянку, що та не дивитиметься на батька, коли його проминатиме, щоб не псувати врочистості святого таїнства якоюсь дитячою витівкою, але Надін усе одно подарувала йому погляд – ледве помітний, аби лиш показати Джиммі, що заради любові до нього вона готова ризикнути накликати материн гнів. Надін не звернула уваги на свого діда Тео й шістьох дядьків, які сиділи позаду Джиммі, й батько шанував її за це: вона наблизилася до межі, але не переступила її. Дівчинка скосила своє ліве око, й Джиммі завважив його крізь серпанок. Він привітав донечку, непомітно піднявши три пальці низько над рівнем свого сидіння й нечутно прошепотівши:

– Привіт!

Усмішка Надін була чистіша, ніж її серпанок або сукня чи черевички, й Джиммі відчув, як вона вдарила йому в серце, очі та коліна. Жінки, що існували в його житті, – Аннабет, Кейті, Надін і її сестра Сара – могли своєю усмішкою або поглядом так його ослабити, що в Джиммі підгиналися коліна, а з голови йому спадав капелюх.

Надін опустила очі й нахилила своє маленьке обличчя, щоб приховати усмішку, але Аннабет її помітила. Вона штовхнула Джиммі ліктем між ребрами та лівим стегном, і той обернувся, почервонівши, до дружини й запитав:

– Ти чого?

Аннабет зиркнула на нього так, неначе казала: ось хай тільки додому вернемося, ти в мене дістанеш. Відтак спрямувала погляд уперед і стиснула губи, які лише злегка тремтіли в куточках. Джиммі знав, що досить йому сказати «У тебе проблеми?» своїм невинним, як у малого хлопця, голосом, і Аннабет засміється всупереч

атмосфері в церкві, а одним із найбільших обдаровань Джиммі було вміння смішити жінок де завгодно й з чого завгодно.

Після цього протягом певного часу він не дивився на Аннабет, лише стежив за месою, а потім за обрядом конфірмації, коли кожна дитина вперше в своєму житті приймала облатку в підставлені ковшиком долоні. Він скрутив у трубочку програму конфірмації та став ляпати нею по своєму стегну, унаслідок чого в його долоні вона стала вологою від поту. Джиммі дививсь, як Надін підняла облатку з долоні, поклала її в рот і, опустивши голову, перехрестилась. У цю мить Аннабет притиснулася до чоловіка й прошепотіла йому на вухо:

– Наша дитинка. Господи, Джиммі, це ж наша дитинка!

Джиммі обхопив її рукою й міцно пригорнув до себе, прагнучи, щоб такі хвилини в житті тривали довго, щоб ти міг залишатися в них доти, доки не будеш готовий покинути їх, хоч би скільки годин або днів вони тривали. Він обернув голову й поцілував Аннабет у щоку, а вона пригорнулася до нього тісніше, й обоє не відривали очей від своєї донечки – їхнього світлого янгола.

Хлопець із самурайським мечем стояв на краю парку спиною до В'язничного каналу. Піднявши одну ногу від землі й повільно обертаючись на другій, він тримав меч під дивним кутом позад своєї потилиці. Шон, Вайті, Соза й Коннолі повільно зближались до нього по траві, запитуючи поглядами один в одного: «Що це за бевзь?» А той і далі поволі обертався й не звертав уваги на чотирьох чоловіків, що, оточивши його, звужували коло. Він підняв меч над головою й почав опускати його перед своїми грудьми. Поліціанти були тепер на відстані двадцятьох футів від нього, а хлопець тим часом обернувся на сто вісімдесят градусів і стояв тепер до них спиною. Шон зауважив, як Коннолі поклав собі руку на праве стегно, розстебнув кобуру й торкнувся руків'я свого «глока».

Аби справа не зайшла надто далеко й хтось не вистрілив чи незнайомиць не зробив собі харакірі, Шон прочистив горло й промовив:

– Даруйте мені, сер. Сер, ви чуєте мене?

Хлопець із мечем злегка повернув голову, ніби почув Шона, але не припинив свого обертання, яке тепер відбувалося в їхньому напрямку.

– Сер, ми хочемо, щоб ви поклали свою зброю на траву.

Хлопець поставив ногу на землю й обернувся до них, його очі розширилися й оглянули кожного з присутніх. На нього були націлені чотири револьвери. Він простяг свого меча, чи то спрямовуючи його на них, а чи віддаючи їм – Шон так і не збагнув, що означав той рух.

– Ти оглух?! – гаркнув Коннолі. – На землю!

Шон сказав:

– Тс-с-с! – І зупинивсь за десять футів від хлопця з мечем, думаючи про плями крові, які вони знайшли на стежці за шістдесят ярдів звідси, знаючи, що ці плями означають. Йому пригадався Брюс Лі, який вимахував мечем завдовжки з невеличкий літак. Проте Брюс Лі був азіат, а цей молодик на вигляд не більш як років двадцяти п'яти, мав білу шкіру, чорне кучеряве волосся та голені щоки, одягнений був у білу футболку, заправлену в сірі спортивні штани.

Він тепер не ворушився, й Шон не мав сумніву, що лише страх примушував його тримати меч націленим на них, бо мозок його застиг і відмовлявся віддавати команди тілу.

– Сер, – проказав Шон доволі гостро, щоб примусити хлопця перевести погляд на нього. – Зробіть мені послугу, гаразд? Покладіть меч на траву. Лише розтисніть ваші пальці й дозвольте йому випасти з них.

– Хто ви, в біса, такі?

– Ми поліціанти, – сказав Вайті Паверс, показуючи на свій значок.

– Бачите? Тому поставтеся до мене, сер, з довірою і дозвольте вашому мечеві впасти.

– О, звичайно, – мовив хлопець, і меч відразу вислизнув з його пальців, із глухим стуком упавши додолу.

Шон відчув, що Коннолі зсунувся праворуч і, готовий стрибнути на незнайомця, виставив уперед руку. Прикипівши поглядом до його

очей, він запитав:

– Як тебе звуть?

– Мене звуть Кент.

– Вітаю тебе, Кенте. Я офіцер поліції на прізвище Дівайн. Мені треба, щоб ти відступив на два кроки від своєї зброї.

– Моєї зброї?

– Від меча, Кенте. Відступи на два кроки назад. А як твоє прізвище, Кенте?

– Брюер, – сказав хлопець і відступив назад, простягнувши перед собою руки, наче був переконаний, що зараз вони здіймуть свої револьвери й вистрілять у нього.

Шон усміхнувся й подивився на Вайті.

– А тепер, Кенте, розкажи мені, що ти тут робив. Ніби танцював у балеті – так мені здалося. – Він стенив плечима. – З мечем у руках, але ж...

Кент дивився, як Вайті нахилився й підняв меч, обережно обмотавши хусточкою руків'я.

– Кендо.

– А що це таке, Кенте?

– Кендо – це бойове мистецтво, – пояснив Кент. – Я ходжу на уроки по вівторках і четвергах, а вранці тренуюся. Я просто тренувався. Ото й усе.

Коннолі зітхнув.

Со́за поглянув на Коннолі.

– Справді? Ти й побожитися можеш?

Вайті підніс лезо меча до Шона. Воно було змащене й таке чисте, ніби щойно вийшло з-під преса.

– Поглянь. – Вайті провів лезом меча по своїй розкритій долоні. – У мене ложки й то гостріші.

– Його ніколи не гострили, – сказав Кент.

Шон знову почув, як у його мозку застрекотала та птаха.

– Кенте, ти давно тут?

Кент подивився на паркувальний майданчик, що був за сто ярдів позаду них.

– П'ятнадцять хвилин щонайдовше. Чому ви запитуєте? – Його голос тепер звучав упевненіше, з відтінком обурення. – Офіцере, хіба заборонено практикувати кендо в публічному парку?

– Ми тут працюємо, – сказав Вайті. – А ти, Кенте, звертаєшся до сержанта.

– Розкажи нам, де ти був учора ввечері й сьогодні вранці? – запитав Шон.

Кент знову занервував, напружуючи пам'ять і стримуючи подих. Він на мить заплющив очі, а тоді видихнув повітря.

– Так, так. Учора ввечері я був на вечірці з друзями. Потім зі своєю подружкою пішов додому. Ми лягли спати десь о третій годині ночі. Сьогодні вранці я випив з нею кави й прийшов сюди.

Шон ущипнув себе за ніс і кивнув головою.

– Ми конфіскуємо меч, Кенте, і добре було б, щоб ти пішов з одним із наших працівників до бараків і відповів на кілька запитань.

– До бараків?

– До поліційного відділка, – уточнив Шон. – Так ми його іноді називаємо.

– Чому?

– Кенте, ти згоден піти з одним із наших працівників?

– Авжеж.

Шон поглянув на Вайті, й Вайті скорчив гримасу. Вони знали, що Кент надто наляканий і нічого, крім правди, не розповість. Вони знали також, що меч повернеться з лабораторії чистим, без жодного відбитка, але вони мусили смикнути за кожну ниточку, щоб назавтра підготувати для начальства детальний письмовий звіт.

– Я одержу чорний пояс, – сказав Кент.

Вони обернулися й подивилися на нього.

– Ти про що?

– У суботу, – сказав Кент. Його обличчя сяяло під краплями поту. – Це забрало в мене три роки, але саме тому я опинився тут цього

ранку, прагнучи переконатися, що перебуваю в добрій формі.

– Угу, – сказав Шон.

– Зрозумій, Кенте, – утрутився Вайті, й Кент йому всміхнувся, – авжеж, ти досяг великих успіхів, але думаєш, нам це цікаво?

На той час, коли Надін та інші діти почали виходити із задніх дверей церкви, Джиммі не так обурювався поведінкою Кейті, як тривожився за неї. Бо попри те, що вона пізно поверталася додому й вешталася з хлопцями, яких він не знав, Кейті не належала до тих дівчат, що нехтують своїх зведених сестер. Вони обожнювали її, а вона, на свій пай, піклувалася про них – водила їх у кіно, на ковзанку, купувала їм морозиво. Останнім часом Кейті готувала їх до недільного параду, так ніби День Бакінгема був загальнонаціональним святом нарівні з днем Святого Патріка або Різдвом. У середу ввечері вона повернулась додому рано й повела обох дівчаток нагору, щоб вони приміряли там одяг. Вона сиділа на ліжку, а дівчатка заходили до кімнати й виходили, демонструючи свої вбрання, ставлячи запитання про свої зачіски, свої очі, свою ходу. Звичайно ж, кімната, в якій мешкало двійко дівчаток, перетворилася на купу використаного вбрання, але Джиммі не мав нічого проти – Кейті допомагала сестрам відзначити ще одне свято, застосовуючи ті трюки, яких навчив її батько та які допомагали дивитися навіть на дрібні події як на щось значуще.

Отож чому вона не прийшла на перше причастя Надін? Може, дуже перепила, як це іноді з нею бувало? А може, зустріла хлопця із зовнішністю кіногероя і втратила розум? А мо', й просто забула?

Джиммі підвівся зі свого стільця й вийшов із Аннабет і Сарою в прохід. Аннабет міцно схопила його за руку й, побачивши, як він зціпив щелепи й дивиться кудись удалину, промовила:

– Я певна, з нею все гаразд. Може, тільки трохи перепила, та й по всьому.

Джиммі всміхнувся, кивнув головою і відповів їй міцним потиском руки. Аннабет, із її психологічним розумінням свого чоловіка, її

вчасними потисками його руки, її ніжною практичністю, була основою існування Джиммі, простою та очевидною. Вона була йому за дружину, матір, найкращу подругу, сестру, кохану й священика. Якби не вона, і Джиммі знав то напевне, він би знову попав у «Оленячий острів» або й гірше – в одну з найпаскудніших в'язниць Норфолка чи Сідер-Джанкшен, переживаючи тяжкі часи та втрачаючи зуби.

Коли він познайомився з Аннабет, через рік після виходу на волю, мавши два роки умовного терміну, його взаємини з Кейті лише почали потроху налагоджуватися. Вона вже звикла до нього – стомленого, тихого, але приязного, до його постійної присутності поруч, а Джиммі звик до постійного відчуття втоми. Він стомлювався, працюючи по десять годин на день, а потім їдучи через усе місто, щоб забрати Кейті або завезти її до своєї матері, до школи, на заняття після уроків. Він був стомлений і наляканий; це були постійні відчуття, які тривожили його в ті дні, й незабаром він дійшов висновку, що ніколи не здоліє їх позбутися. Він завжди прокидався, опанований страхом: його змагав страх, що Кейті незручно повернулася в своєму ліжку й упала на підлогу, він боявся, що економіка покотиться вниз і він утратить роботу, боявся, що Кейті впаде з турніка на шкільній перерві, боявся, що вона захоче чогось такого, чого він не зможе їй купити, боявся, що його життя віднині назавжди буде позначене постійним страхом, любов'ю та виснаженням.

Оце виснаження Джиммі приніс до церкви того дня, коли один з братів Аннабет Вел Севідж одружувався з Терезою Гіккі. Обоє, і наречений, і наречена, були бридкі, роздратовані й коротконогі. Джиммі уявив собі їхніх дітей, кирпичних недоносків, що не відрізнятимуться одне від одного й багато років тероризуватимуть Бакінгем-авеню. Вел належав до банди Джиммі ще за тих років, коли той верховодив бандою, і був вдячний Джиммі за те, що той відсидів два роки й дістав ще три роки умовного терміну за всю банду, бо кожен знав, що Джиммі міг звалити всю провину на банду, а сам

викрутитися. Вел, слабосилий і недоумкуватий, божествив би Джиммі від самого початку, якби Джиммі не одружився з пуерториканкою, та ще й не місцевою.

Коли Маріта померла, лихослівники по сусідству шепотілися: «Бачите, як усе кінчається, коли ти порушуєш порядок речей. Хоча Кейті, либонь, буде красуня – покручі часто такими бувають».

Коли Джиммі визволився з «Оленього острова», пропозиції йому так і посипались. Адже Джиммі був професіонал, один із найкращих грабіжників, що вирости в цьому кварталі, і його слава гриміла по всій околії. І навіть коли Джиммі казав: «Ні, дякую, я тепер вирішив жити життям порядним, задля дитини, ви ж розумієте», люди кивали головами й усміхалися, знаючи, що він повернеться до свого минулого відразу, тільки-но справи в нього почнуть складатися погано і йому доведеться обирати між чесною працею та різдвяним подарунком для Кейті.

Проте їхні сподівання не справдилися. Джиммі Маркус, геній злочинного світу й чоловік, який мав власну команду ще в тому віці, коли не мав права легально пити спиртні напої, чоловік, який стояв за справою Келдар Текнікс та багатьма іншими гучними справами, поведився так пристойно, що люди думали, він їх обманює. Розійшлася навіть чутка, що Джиммі має намір купити наріжну крамницю Аль де Марко, залишивши старого номінальним власником і виплативши йому гроші, які Джиммі нібито таємно роздобув ще на справі Келдар Текнікс. Джиммі-крамар у фартуху – ви тільки це собі уявіть, казали люди.

На вечірці, яку Вел і Тереза влаштували в ресторані Данбі, Джиммі запросив Аннабет до танцю, і люди милувалися ними двома – як вони вигиналися під музику, нахилом їхніх голів і тим, як вони дивились одне на одного, не соромлячись того, що його рука погладжувала їй зад, а вона не відхилялася. Вони знали одне одного ще дітьми, сказав хтось, хоч він на кілька років старший за неї. Можливо, ще тоді між ними виникла симпатія, але треба було, щоб забралася геть ота пуерториканка або щоб Господь забрав її.

Вони танцювали під пісню Рікі Лі Джонса, й кілька рядків із неї завжди невідомо чому так подобалися Джиммі – «О, мої хлопці/ о мої любі друзі/ о мої Сінатри із сумним поглядом...» Він шепотів їм Аннабет, коли вони розгойдувалися в танці, відчуваючи себе розслабленим і легким уперше за багато років, потім він підспівував хорові разом із сумним голосом Рікі «Прощай, самотня авеню», усміхаючись у кришталеві зелені очі Аннабет, і вона всміхалася на відповідь. Отак, лагідно й непомітно, вона розколола йому серце, немовби вони танцювали разом свій не перший, а сто перший танець.

Вони останніми покинули залу й сиділи разом на широкому ґанку, цмудлячи легке пиво, курячи сигарети й киваючи іншим гостям, коли ті розходилися до своїх автомобілів. Коли похолоднішало, Джиммі накинув дівчині на плечі свого піджака й став розповідати про в'язницю та про Кейті й про те, як Маріта мріяла про помаранчеві штори, а Аннабет розповіла йому про те, як росла єдиною жінкою в господі Севіджів в оточенні маніакальних братів, як протягом однієї зими танцювала в Нью-Йорку, але потім зрозуміла, що не готова до такого життя, й вступила до медичного училища.

Коли власник ресторану прогнав їх із ґанку, вони подалися до помешкання Вела й Терези, щоб почути їхні зойки одружених людей. Вони взяли шість пляшок пива з Велового холодильника, пішли до парку Гарлі-Драйв і сиділи там біля каналу, слухаючи похмурий плюскіт води. Відкритий кінотеатр для автомобілістів закрили чотири роки тому, й приземкуваті жовті бульдозери та сміттєзбиральні машини, які приїздили сюди щоранку, перетворили всю територію біля каналу в нагромадження багнюки та вивернутого цементу. Ходили чутки, ніби тут хочуть відкрити парк, але на той час тут був лише завалений сміттям берег, де за купами коричневої багнюки та чорними й сірими купами вивернутого асфальту досі білів занедбаний екран.

– Вони кажуть, це в тебе в крові, – промовила Аннабет.

– Що?

– Крадіжка, злочин. – Вона стенула плечима. – Ти знаєш.

Джиммі усміхнувся їй з-поза своєї пляшки з пивом, відтак хильнув.

– Це правда? – запитала вона.

– Можливо. – Тепер була його черга стенути плечима. – У моїй крові багато чого є. Це не означає, що воно має вийти назовні.

– Я тебе не осуджую. Повір мені.

Її обличчя й навіть голос були незворушні. Джиммі замислився, що ж вона хоче почути від нього – що він досі бере участь у житті? Що залишився колишнім? Що він зробить її багатую? Що він уже ніколи не скоїть злочину?

Обличчя Аннабет на відстані було спокійним, майже незворушним, та коли ви наближались до нього, то помічали, що на ній відбувається багато чого незрозумілого для вас, що її розум перебував у шаленій активності й ніколи не спав.

– Я хочу сказати, танці в тебе в крові, еге?

– Не знаю. Можливо.

– А якби тобі сказали тепер, що танцювати більш не вільно, ти припинила б танцювати? Тобі було б прикро, але нічого не вradiш, чи не так?

– Мабуть, так...

– Мабуть, так, – повторив він і дістав сигарету з пачки, яка лежала на лаві між ними. – Я був неабияким митцем у своїй справі. Але мене спіймали, моя дружина померла, а дочка опинилася в скрутному становищі. – Він запалив сигарету, затягнувся й зробив великий видих, щоб промовити фразу, яку вже повторив сто разів у своїй свідомості. – Я не можу підвести свою доньку вдруге. Ти розумієш, Аннабет? Вона не витримає ще два роки розлуки зі мною. Моя мати? Її здоров'я слабке. Вона помре, поки я сидітиму. Тоді держава забере мою донечку, й вони відішлють її в яке-небудь жахливе місце, гірше за «Оленячий острів». Я неспроможний це витерпіти. Отака моя ситуація. У крові це чи поза моєю кров'ю, я мушу змінити своє життя.

Джиммі витримав її погляд, поки вона вивчала його обличчя. Вона, либонь, шукала вади в його поясненні, дрібку нісенітниці, а він сподівався, що зумів переконати її. Джиммі готував цю промову давно, сподіваючись такої хвилини, як ця. І річ була в тому, що все сказане відповідало істині. Він не сказав лише того, що запрягся собі не розповідати цього нікому, хоч би хто це був. Отож, він дививсь у вічі Аннабет і чекав, коли вона зробить свій присуд, намагаючись не зважати на о`брази, які бачив тієї ночі на Містичній річці – чоловік стоїть навколішки, слина капає з його підборіддя, і він хрипко чогось благає, – ті образи проштовхувалися в голову, немов її просвердлювали буром.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

СВІТОВИЙ БЕСТСЕЛЕР

ДЕННІС ЛІГЕЙН

МІСТИЧНА РІЧКА

МИ ГЛИБОКО ХОВАЄМО НАШІ ГРІХИ,
МИ ВІДМИВАЄМОСЬ ВІД НИХ ДОЧИСТА

КНИГА
ОДНОГО
ДОЗВІЛЛЯ